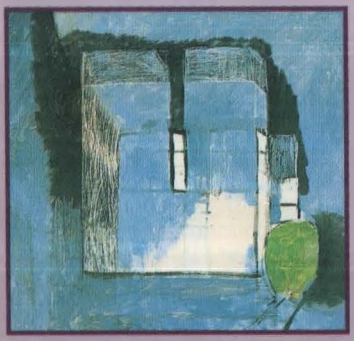
KONFIDENZ • Ariel Dorfman

Konfidenz

ARIEL DORFMAN

İngilizceden çeviren: Aslı Biçen

AYRINTI

ARIEL DORFMAN

1942'de Buenos Aires'te doğan Dorfman daha iki yaşındayken, babasının Arjantin hükümetine karşı muhalefeti yüzünden, ailesiyle birlikte ABD'ye kaçmak zorunda kaldı. Aile on yıl New York'ta kaldıktan sonra 1954'te Şili'ye yerleşti. Dorfman eğitimini Şili Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra 1967'de Şili vatandaşlığına geçti. 1968'de bir yandan gazetecilikle hayatını kazanıp çeşitli siyasal eylemlere katılırken bir yandan da İngiliz oyun yazarı Harold Pinter'ı eleştirel bir biçimde değerlendirdiği ilk kitabı *El absurdo entre cuarto paredes: El theatro de Harold Pinter*'ı yayımladı. 1973'te Allende hükümetinin Pinochet tarafından devrilmesi üzerine Şili'yi terk etti. Arjantin, Fransa ve Hollanda'da sürgün hayatı yaşadıktan sonra ABD'ye yerleşti. 1990'da Pinochet'nin iktidarı devretmesinden sonra Şili'ye döndü. Halen ABD'deki Duke Üniversitesi'nde dersler veriyor ve Kuzey Carolina eyaletine bağlı Durham kentinde oturuyor.

Dorfman romanlarında da denemelerinde de sürgün, otoriter yönetimlerde hayat, popüler kültürün toplumsal ve siyasal değerler üzerindeki etkisi ve iktidar, dil ve ideolojinin etkileşimi temaları üzerinde durur. Salman Rushdie'nin "Latin Amerika'dan çıkan en önemli yazarlardan biri" olarak gördüğü Dorfman özellikle anlatı teknikleri konusundaki cüretkâr yaklaşımı ve ustalığıyla beğeni kazanmış ve politik romana yepyeni bir soluk kazandırmıştır. John Berger, Dorfman için şunları söylemiştir: "Bir gün mutlaka olacaktı: Deneyimin getirdiği başdönmesi içinde Tanrı'yı görebilen bir yazar, bir kurban, bir devrimci çıkacaktı. Ama bunun Dorfman kadar yalın ve büyük bir yazar olmasını kimse beklemiyordu." Dorfman'ın en önemli başarısının "siyasi bir bakışı aktarmakla kalmayıp aynı zamanda adeta ete kemiğe de büründüren hikâye anlatma yöntemleri yaratma yeteneği" olduğu söylenmiştir.

Dorfman epey yankı uyandıran *How to Read Donald Duck: Imperialist Ideology in the Disney Comic* (Armand Mattelard'la birlikte, 1972; *Emperyalist Kültür Sanayi ve Walt Disney*, Çev. A. Aksoy, Gözlem Y., 1977) ve *The Empire's Old Clothes* (1983; İmparatorun Eski Elbiseleri) adlı deneme kitaplarında çizgi filmler, çizgi romanlar, *Reader's Digest* gibi dergiler, çocuk masalları vs. türü popüler kültür ürünlerinin kapitalist değerlerle ilişkisini araştırmıştır.

BAŞLICA YAPITLARI: Romanlar: *Moros en la costa* (1973; *Sağnak Yağmur*), *Viudas* (1981; *Dullar*, çev. F. Ofluoğlu, Can Y., 1993). *La ultima canción de Manuel Sendero* (1983; Manuel Sendero'nun Son Şarkısı), *Mascara* (1988; Maskara, çev. H. Karadağlı, Mitos Y., 1993) ve *Konfidenz* (1995). Öykü kitapları: *Cria ojos* (1979; *Ateş Sardı Evimi*, çev. F. Ofluoğlu, Mitos Y., 1993) ve *Dorando la pildora* (1985). Oyunları: *Widows* (1988; Dullar - Romandan uyarlama) ve *Death and the Maiden* (1992; *Ölüm ve Genç Kız*, çev. F. Ofluoğlu, Can Y., 1990 - Bu oyun sinemaya uyarlanmış, Polanski'nin yönettiği film geçtiğimiz sezon ülkemizde gösterilmiştir). Şiirler: *Pruebas al canto* (1980), *Missing* (1982) ve *Pastel de choclo* (1986). Deneme Kitapları: *Superman y sus amigos del alma* (Manuel Jofré'yle birlikte, 1974). *Patos, elefantes y heroes: La infancia como subdesarrollo* (1985) ve *Some Write to the Future: Essays on Contemporary Latin American Fiction* (1991; Bazıları Geleceğe Yazar: Çağdaş Latin Amerikan Edebiyatı Üstüne Denemeler).

Ayrıntı: 159
Edebiyat dizisi: 54

Konfidenz
Ariel Dorfman

İngilizceden çeviren
Aslı Biçen

Yayına hazırlayan
Tuncay Birkan

Kitabın özgün adı
Konfidenz

Farrar, Straus and Giroux/1995
basımından çevrilmiştir.

© Akcalı Ajans

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak resmi
Henri Matisse, Veduta di Notre-Dame'dan ayrıntı

Kapak düzeni
Arslan Kahraman

Düzelti
Sait Kızılırmak

Basıma hazırlık
Renk Yapımevi (0 212) 516 94 15

Baskı ve cilt
Mart Matbaacılık Sanatları Ltd. Şti. (0 212) 212 03 39-40

Birinci basım
Ağustos 1996

ISBN 975-539-148-8

AYRINTI YAYINLARI
Piyer Loti Cad. 17/2 34400 Çemberlitaş-İstanbul Tel: (0 212) 518 76 19 Fax: (0 212) 516 45 77

Ariel Dorfman

KONFIDENZ

E D E B İ Y A T D İ Z İ S

GÜLÜNESİ AŞKLAR
Milan Kundera/10. basım

KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ
Peter Handke

YÜZBAŞI ve KADINLAR TABURU
Mario Vargas Llosa/3. basım

BİZ
Yevgeni Zamyatin/2. Basım

KESİK BİR BAŞ
Iris Murdoch/2. basım

YENİ TANRILAR
Alberto Vasquez-Figueroa

İNFAZA ÇAĞRI
Vladimir Nabokov

EVET AMA, BİR LOKOMOTİF BUNU YAPABİLİR Mİ BAKALIM?
Woody Allen/4. basım

ÇALI HOROZU
Michel Tournier/2. basım

BANYO
Jean-Philippe Toussaint

BAL KON
Jean Genet / Tükendi

GÜNEŞ İMPARATORLUĞU
J.G. Ballard

BEYAZ ZENCİLER
Ingvar Ambjörnsen/3. Basım

SİYAH MADONNA
Doris Lessing

KAPANDA ÜÇ KAPLAN
G. Cabrera Infante

ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN
Marge Piercy

ANARŞİNİN KISA YAZI
Buenaventura Durruti'nin Yaşamı ve Ölümü
Hans Magnus Enzensberger

FOTOĞRAF MAKİNESİ
Jean-Philippe Toussaint

GÜLÜN GÜNLÜĞÜ
Ursula K. LeGuin/2. basım

HOTEL DU LAC
Anita Brookner

AZİZLER ve ALİMLER
Terry Eagleton

VEDA YEMEĞİ
Michel Tournier / 2. basım

ORLANDO
Virginia Woolf / 2. basım

UTANÇ BİTTİ
Anja Meulenbelt / 2. basım

YAKIN GELECEĞİN MİTOSLARI
J. G. Ballard

KARANLIĞIN SOL ELİ
Ursula K. LeGuin / 2. basım

AĞ
Iris Murdoch

WATT
Samuel Beckett

EKOTOPYA
Ernest Callenbach

GECEYİ ANLAT BANA
Djuna Barnes

İNSAN POSTUNA BÜRÜNMÜŞ KÖPEK
Ingvar Ambjörnsen / 2. basım

CUMA
ya da Pasifik Arafı
Michel Tournier

AFRODİT'İN BAŞKALDIRISI
Tunc/Nunquam
Lawrence Durrell

GÜNDELİK MUTLULUĞA ALIŞMA
Anja Meulenbelt

MURPHY
Samuel Beckett

MASAL MASAL İÇİNDE
Khimaira
John Barth

ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI
Değerlerin Sorgulanması
Robert M. Pirsig

PARFÜMÜN DANSI
Tom Robbins

SINIRSIZ RÜYALAR DİYARI
J. G. Ballard

FRANSIZ TEĞMENİN KADINI
John Fowles

BEYAZ OTEL
D.M. Thomas

MYRA
Gore Vidal

DALGALAR
Virginia Woolf

ATLANTİK ÖTESİ
Witold Gombrowicz

HAYRANLIK
Anja Meulenbelt

FERDYDURKE
Witold Gombrowicz

MELEKLER ZAMANI
Iris Murdoch

PAULINA 1880
Pierre Jean Jouve

EŞEKARISI FABRİKASI
Iain Banks

ROCK LANETİ
Iain Banks

KAYIP ZAMAN
Anja Meulenbelt

SENİ İÇİME GÖMDÜM
Andrew Jolly

BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ
Sören Kierkegaard

KONFİDENZ
Ariel Dorfman

ALTIN DAMLA
Michel Tournier

HAZIRLANAN KİTAPLAR

NIETZSCHE AĞLADIĞINDA
Irvin D. Yalom

BİR GARİP VAKA: MATMAZEL P.
Brian O'Doherty

KIZIL AĞAÇLAR KRALI
Michel Tournier

MÖSYÖ
Jean-Philippe Toussaint

AİLEDE BİR ÖLÜM
James Agee

MOLLOY
Samuel Beckett

MALONE ÖLÜYOR
Samuel Beckett

ADLANDIRILAMAYAN
Samuel Beckett

62
Julio Cortazar

DUYGUSAL BİR YOLCULUK
Laurence Sterne

KALPSİZ AMANDA
Jurek Becker

HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ
Jean Genet

KÜÇÜK DEĞİŞİMLER
Marge Piercy

PORNOGRAFİ
Witold Gombrowicz

BAKAKAİ
Witold Gombrowicz

GÖKTAŞLARI
Michel Tournier

Bu kitap Angélica için.
O nedenini biliyor.

TEŞEKKÜRLER

Her kitap, özellikle de bu kitap, varoluşunu onu yazdığı varsayılan kişiyi yüreklendirmiş, ona ilham vermiş birçok sese borçludur.

Bu romanı, kitaplarımın çoğu gibi, hayatımın ve yapıtlarımın asli okuru olan Angélica'ya adadım, ama unutulmaması gereken başkaları da var.

Öncelikle, en büyük oğlum Rodrigo'ya teşekkür etmem gerek. Birlikte çıktığımız uzun yürüyüşlerde bu roman hakkında durmaksızın konuştuk ve bir gün bana o basit ve açık ama temel soruyu sorunca, doğmakta olan hikâyeyi anlamakla uğraştığım bir sırada bana temel ekseni vermiş oldu. Geçmişte olduğu gibi bugün de başka türlü sorular sormayı sürdüren küçük oğlum Joaquin'in varlığını da sürekli yanımda hissetmesem bu kitabın ortaya çıkması mümkün olmazdı.

Biri İspanyolca metin diğeri İngilizce metin üzerinde çalışan iki editörüm gösterdikleri şevk, özen ve kavrayış gücü sayesinde *Konfidenz*'in şu anki halini almasını sağladılar. Olağanüstü bir rastlantıyla ikisinin de ilk adı aynı: Farrar, Strauss ve Giroux'dan John Glusman ve Planeta Argentina'dan Juan Forn.

Ayrıca ben *Konfidenz*'le boğuşurken hayatımı farklı farklı yollardan zenginleştiren Duke Üniversitesi personeli, öğretim üyeleri ve öğrencilerine, sadık, şen şakrak ve becerikli asistanım Margaret Lawless'a da teşekkür ederim. Desteğe gerçekten ihtiyaç duyduğum bir zamanda bu projeyi canla başla savunan ajans temsilcileri Deborah Karl, Bridget Love ve Raguel de la Concha'ya da teşekkürler.

Son olarak, daha birçok kişi bu kitaba çok önemli katkılarda bulundular: müthiş fotoğrafçı Wendy Ewald; dostlarımız Jon Beller ve Neferti Tadiar; Profesör Alice Kaplan; ve farkında olmasa bile, dostum Peter Gabriel.

Her biriniz, farklı farklı biçimlerde, *Konfidenz*'in o kadar da hayali sayılamayacak kahramanlarının yaşamak zorunda kaldıkları (ki bu ne benim ne de kesinlikle onların istediği bir şeydi) daha derinlerdeki tarihi anlamama yardımcı oldunuz.

Daha son söz söylenmedi.

Bertolt Brecht

Hep doğruyu söyleyen bir yalancıyım ben.

Jean Cocteau

Kadın 242 numaralı odaya girer girmez telefon çalıyor.

Telefonu hemen açmıyor. Bir elinde bavulu, bir elinde anahtarı kapının eşiğinde durup boş odayı gözleriyle kolaçan ediyor, sanki birisinin hop diye ortaya çıkıp telefona cevap vermesini bekliyor.

Telefon tekrar çalıyor.

Kadının bir süre daha kararsız kaldığını görüyorum. Sonra birdenbire aceleyle bavulu yere bırakıp odanın öte tarafına gidiyor ve telefonu açıyor. Daha ağzını bile açamadan bir erkek sesi duyuyor.

"Barbara sen misin?"

Kadının daha önce hiç duymamış olduğu bir ses bu.

"Kimsiniz?"

"Martin'in bir arkadaşıyım."

"Hele şükür. Meraklanmaya başlamıştım. Havaalanında Martin beni..."

"Ama şoför almaya gel..."

"Evet, ama Martin'den haber getirmemişti. Sağır dilsiz gibi bir hali vardı. Aslında..."

"Aslında ne?"

"Martin'in limuzin göndermesi bana tuhaf geldi. Pek onun yapacağı bir iş değil."

"Limuzini ben gönderdim, Barbara."

"Teşekkür ederim, zahmete gerek yoktu."

"Burada işlerini kolaylaştırmak istedim, Barbara. Yola çıkarken yeterince güçlük çekmişsindir herhalde."

"Pek de ... kolay olmadı."

"Ama sonunda geldin."

"Babamın iyi yerlerde tanıdıkları var."

"Geri dönerken sorun çıkmayacak yani."

"Neden çıksın ki?"

"Bazılarına sorun çıkartıyorlar."

"Bana sorun çıkaracaklarını hiç sanmam."

"Senin adına sevindim. İnsanın kendi ülkesine geri dönebilmesi çok hoş bir şey."

"Siz de mi...?"

"Tahmin etmişsindir sanıyordum."

"Öyle misin?"

"Artık değil."

"Nasıl yani? Martin bana hiç böyle bir arkadaşının..."

"Nasıl bir arkadaşının?"

"Sizin gibi bir arkadaşının olduğunu söylemedi."

"Ondan mektup alıyor musun?"

"Sık sık yazıyor."

"Hiç benden...?"

"Hayır."

"Herhalde yazacağı daha hoş şeyler vardı."

Birisi onu izliyor olsa, bir an duraksamış, cevap vermeden önce beklemiş gibi gelebilir. Bu duraklama, şayet varsa, sadece bir an sürüyor. Sonra konuşuyor:

"Ben aslında Martin'in neden gelme...?"

"Bugün Paris'e gelemedi."

"Nerede?"

"Yolda."

"Sizden benimle ilgilenmenizi mi istedi?"

"Pek öyle sayılmaz."

"Peki siz neden...? Ne zaman gelecek?"

"Olabildiğince çabuk."

"Bakın, Bay... Bay... Kusura bakmayın ama bana adınızı söylemediniz hâlâ."

"Bana Leon diyebilirsiniz."

"Yani adınız Leon değil mi?"

"Bu kadar önemli mi — birine nasıl hitap edildiği? Fransa'da bana Leon derler."

"Bakın Bay Leon, ben—"

"Sadece Leon de. Bay filan deme lütfen."

Hemen cevap vermiyor. Birisinin kendisini izlediğini hissediyor. Dönüp bakıyor. Kapının aralığından, temizlik yapıyormuş numarası yapan bir hizmetçi onu izliyor.

"Bir dakika bekler misiniz ... Leon?"

Kapıya gidiyor. Hizmetçi yerinden kımıldamıyor. Eli koridordaki küçük mermer masayı cilalarken gözlerini odadan ayırmıyor. Barbara bir şey söylemiyor. Bavulu içeri alıp kapıyı kapatıyor.

"Leon orda mısınız?"

"Ne oldu?"

"Bir hizmetçi kapıdan bana bakıyordu."

"Anahtar deliğinden mi?"

"İçeri girerken kapıyı açık —"

"Fransızlar bazan fazla mütecaviz davranırlar. Canını sıkma. Bizden nefret ediyorlar çünkü —"

"Bu otelde ne işim var? Martin'in bir dairesi vardı."

"Şoför seni otele getirdiğinde şaşırdın mı? "

"Bence biraz — müsriflik. Ama herhalde Martin — beni özel bir yerde karşılamak istemiştir — yani..."

"Evet. Romantik bir yerde."

"Tabii romantizm ancak iki kişiyle olur, Leon, madem Martin ortalıkta yok — Martin'in dairesine gidip onu orada beklesem iyi olacak. Sence de öyle değil mi?"

"Adresi biliyor musun?"

"Tam değil. Bana bir posta kutusu numarası yolladı, dedi ki —"

"Paris'te kapıcılara pek güven olmadığını söyledi, değil mi?"

"Evet bana aynen bunları yazmıştı. Ama rue des Cannettes'de olduğunu biliyorum, yani dairesinin. Sen adresi biliyorsundur herhalde. Onun hakkında bu kadar çok şey bildiğine göre."

"Ya Martin artık orada oturmuyorsa?"

"Bana taşındığından söz etmedi."

"Ben de taşınmaktan söz etmiyorum."

Bir an bekliyor. Yakınlardaki bir kilisenin çanları çalmaya başlıyor. Çanların sesi kesildiğinde sadece bir güvercinin telaşla pencerenin kenarında kanat çırptığını duyuyor. Nihayet konuşuyor:

"Bak Leon, bana numara yapma."

Adamın sesinde bir değişiklik var gibi:

"Ne demek istiyorsun?"

"Başına bir şey geldi. Martin'e bir şey oldu."

"Ha."

"Bana numara yapma artık. Bir şeyler olduğunun farkındayım. Bu yüzden geldim. Gelmezdim ama — onları bırakmak hiç hoşuma gitmiyor —"

"Oğlanları. Evet. Martin bana senin o oğlanlarla çalıştığını söylemişti. Hiç fotoğraf getirdin mi?"

"Birkaç tane. Neden sordun?"

"Sadece merak ettim. Neler gördüklerini görmek isterdim. Onların gözüyle şehrin —"

"Çok yetenekliler. Tek endişem ben dönene kadar—"

"Eminim başlarının çaresine bakarlar."

"Sanmıyorum. Bana ihtiyaçları var. Ama Martin'in acil mesajını alınca..."

"Ölüm kalım meselesi."

"Evet. Bunları yazmıştı. Ölüm kalım meselesi. Hasta değil mi? Martin, yoksa — yoksa kaza mı geçirdi?"

"Martin iyi. Yani sağlığı yerinde."

"Yalan. O tehlikede."

"Ne tür bir tehlike?"

"Bu aralar her şey tehlikeli, Leon. Sence de öyle değil mi?"

"Savaş ilan edilirse tehlike daha da büyüyecek."

"Yani Martin..."

"Şu anda Martin'in — yardıma ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz, Barbara ve eğer biz ona yardım etmezsek kendini gerçekten tehlikeli bir durumda bulabilir. Ama henüz değil."

"Yardım mı? Kim?"

"Sen ve ben. Martin'in dünyada bizden başka yakını yok."

"Kusura bakma Leon ama bu iş böyle sürüp gidemez."

"Hangi iş?"

"Bu konuşma. Ancak yüzünü gördükten sonra seninle... Oda numaram—"

"242. Evet. Biliyorum. Otelde ben yer ayırttım. Bileti de ben yolladım."

"Bileti Martin yolladı."

"Hayır ben yolladım."

"Sen kimsin?"

"Söyledim ya. Martin'in arkadaşıyım. Bana güvenebilirsin."

"Peki neden böyle konuşuyoruz, öyleyse, birbirimizin—? Ama sen beni gördün, değil mi? Kim olduğumu, neye benzediğimi biliyorsun."

"Seni tanıyorum."

"Hissetmiştim — gelir gelmez birinin beni izlediğini hissetmiştim. Hatta belki de birilerinin."

"Birileri mi?"

"Beni izleyen sendin demek."

"Sana yalan söyleyecek değilim. Bendim."

"Madem beni arayacaktın neden gelip de kendini — ?"

"Beni daha iyi tanımanı istiyorum. Böylece Martin'i kurtarmak için—"

"Kurtarmak mı? Ama daha demin onun—"

"Henüz değil dedim. Ama yardım etmezsen başına korkunç bir şey gelebilir. Düzelteyim. Kesinlikle başına korkunç bir şey gelecek. Birileri — ama bunu sonra konuşuruz."

"Martin hiç — başını derde sokmadı. Neden...?"

"Sanırım fazlasıyla heyecanlandın Barbara. Bavulunu açman için sana zaman vermedim. En sevdiğin parfüm, sabun ve ihtiyacın olan her şey banyoda. Banyo yap, üzerini değiştir, ben seni sonra ararım — mesela yarım saat sonra."

"Hayır, hayır. Şimdi söyle."

"Yarım saat sonra ararım."

"Dur. Kapatma. Beni arayacağını nereden bileyim, sana nasıl güveneyim?"

"Sesimi duydun. Bu tür şeyleri bilirsin, insanları tanırsın. Sesimde sana zarar vereceğimi gösteren bir şey var mı?"

"Hayır."

"Doğru mu bu?"

"Evet. Sesinde çok — özel bir şey var."

"Bunun beni ne kadar mutlu ettiğini bilemezsin. Yarım saat sonra ararım seni."

Telefonun kapanma sesi geliyor kulağına, ardından da çevir sinyalinin uzun, inatçı vızıltısı. Ahize kulağında bir süre öylece durduğunu görüyorum. Daha sonra telefonu kapatıp, 242 numaralı odayı kolaçan etmeye başlıyor gözleriyle. Şimdiye kadar gördüğü en boş oda.

Orada biri var.

Biri onları izliyor.

Odadaki kadını izlemeye çalışıyor, telefondaki sesi dinlemeye çalışıyor, başka birisi, onlar için bir tertip düzenliyor.

Bir adam.

Şu anda onun hakkında bilebileceklerin sadece bunlar: erkek olduğu ve bir tertip düzenlediği.

Sanki telefondaki o adam ve oteldeki o kadın senin iraden dışında yaşıyorlarmış gibi dinliyorsun sözlerini, onların gövdeleriyle yazılmış bu metni kopya ediyor olmasan bile sanki onlar başka bir yerde varolacaklarmış gibi — evet ama nerede? Bu yüzden de bazen öykü parmaklarının arasından dökülüyor — sanki hata yap-

mak imkansızmış gibi, sanki onların uzaklardaki sekreterleri, bir kaza, sadece bir aracıymışsın gibi. Ama bazen de...

Bir tek sen değilsin.

O zaman bir başka olasılığı, onun , o seyreden adamın uzak nefesini hissediyorsun. Onların birbirlerine telefonda aslında ne dediklerini merak ettiğin zaman; sesleri boğulsa da söyledikleri her sözü doğru anlamaya mecbur olduğun zaman, kendini Leon diye tanıtan o adamın kadına tam olarak ne dediğini, onun ne cevap verdiğini kelimeler yazılamayacak kadar hatta okunamayacak kadar soluklaşmaya başladığı zaman, işte o zaman başka birinin de onların ne konuştuklarını tahmin etmeye çalıştığını, onların kim olduklarını, ne yapacaklarını anlamaya uğraştığını farkediyorsun.

O kişi hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyorsun. Şu aşamada varlığı bile şüpheli. Ama bir bildiğin var: eğer o gerçekten varsa, onları izleyen o adamın öykülerini yazmakla alakası bile yok.

Onlar için başka bir tertip düzenliyor.

Telefonu, neredeyse daha çalmadan açıyor kadın.

"Barbara sen misin?"

"Evet."

"Rahat mısın?"

"Ne farkeder?"

"Öyle deme. Ayakta durmasan daha iyi olurdu."

"Ayakta durduğumu nereden biliyorsun?"

"Eğer yatağa uzanırsan kendini daha iyi hissedersin."

"Uzanmaya filan niyetim yok. Ne yatağa ne de başka bir yere."

"Lütfen, Barbara. Uzanmak sana iyi gelecek. Ama mavi elbisene dikkat et buruşmasın. Tamam. Böyle daha iyi olmadı mı?"

"Mavi elbisemi nereden biliyorsun?"

"Sence?"

"Martin mi söyledi? Ama o böyle şeylere hiç—"

"En sevdiğin rengin mavi olduğunu inkar etmeyeceksin herhalde."

"Biraz bekler misin?"

Kadın ayağa kalkıp pencerelerden birine gidiyor ve dışarı bakıyor. Hemen hemen tam önünde, karşıdaki binanın ikinci katına kadar yükselen bir inşaat iskelesi var. Bir saat kadar önce otele geldiğinde bir grup işçi orada gürültüyle onarım yapıyorlardı. Şimdi orada değiller. Kahve molası vermiş olmalılar. Sert bir hareketle perdeleri kapıyor. 242 numaralı oda kararıyor. İpince, varla yok arası bir gün ışığı perdeden içeri sızıyor. Lambayı açtığını görmüyorum. Ahizeyi tekrar eline alıyor. Konuşmaya başlamadan, tekrar yatağın yumuşak yastıklarına dayanıyor. Hemen yanında bir fotoğraf makinesi görüyorum.

"Elbisemin rengi seni neden bu kadar ilgilendiriyor hiç anlamadım."

"Konuştuğumuz insanın nasıl giyindiğini bilmek çok önemlidir."

"Sen benim ne giydiğimi biliyorsun ama ben senin adını bile bilmiyorum, yani gerçek adını."

"Özür dilerim. Ama söylemem mümkün değil. En azından şimdilik. Başka bir şey sor."

"Kaç yaşındasın?"

"Değişir."

"Değişir de ne demek?"

"Değişir demek. İnsanların çoğu kaç yaşında olduklarını doğdukları güne göre hesaplar. Ben onlar gibi değilim. Ben gerçek anlamda varolmaya çok sonra başladım."

Kadın sesini çıkarmıyor. Adam bekliyor. Sonra soru soran sesi duyuluyor:

"Kaç sene sonra yaşamaya başladığımı bilmek istemez misin?"

"Eğer söylemek istiyorsan..."

"On iki. On iki yaşımdayken başıma çok özel bir şey geldi."

"Ne geldi?"

"Sanırım o yaşlardaki çocuklar hakkında epeyce bilgin var."

"Nereden olsun?"

"Çalıştığın çocukların hepsi aşağı yukarı o yaşlarda; o yaşlarda oğlanların başlarına özel şeyler geldiğini bilirsin diye düşünmüştüm."

Yine ikisi de susuyor, ikisi de diğerinin konuşmasını bekliyor. Nihayet adam konuşuyor:

"Sana bir soru sorsam canını sıkar mıyım?"

"Neden sıkacakmışsın ki?"

"Alınmanı istemem."

"Ben öyle kolay kolay alınmam."

"Peki öyleyse — Martin sana rüyalarımın kadını dediğinde ne hissetmiştin?"

Aniden dışarıdan çekiç sesleri gelmeye başladı. İşçiler geri dönmüşler. Kadın bir an bekliyor, başka bir şeyi duymaya çalışıyor, sonra:

"Martin bana hiç—"

"Yapma Barbara, ikimiz de Martin'in sana rüyalarımın kadını dediğini biliyoruz; herhalde başka erkekler de demiştir. Rüya kadını. Dünyada her erkek her kadına bu sözleri söylemiştir. Tıpkı 'yerim seni' dedikleri gibi. Ya da başka erkeklere 'onu çıtır çıtır yiyebilirim' dedikleri gibi. Cinsellik için acıklı bir metafor. Aynı zamanda da bir yalan. Boş laf. Kadını yemek gibi bir niyetleri yoktur aslında. Tıpkı bir kadını rüyalarda görmenin ne demek olduğunu bilmedikleri gibi. Barbara orda mısın?"

Kadın cevap vermiyor. Adamın sözüne devam etmesini bekliyormuş gibi bir hali var ama adam suskun. Kadın makinenin merceğiyle oynuyor, ağır ağır onu ileri geri oynatıyor. Uzunca bir süre sonra adam konuşuyor:

"Barbara orda mısın?"

"Evet."

"Bir şey mi oldu?"

"Evet."

"Ne oldu?"

"Korkuyorum."

"Korkmana gerek yok."

"Bak, Leon, ya da adın her neyse, aslına bakılırsa ben — hassas diyelim — hassas bir durumdayım. Fransızca bilmiyorum ve bu ülkedeki tek tanıdığım Martin'in arkadaşı olduğunu söyleyen ama

hiçbir kanıt öne sürmeyen, bana yüzünü göstermeyen, hatta adını bile söylemeyen biri. Aslında Martin durumun çok kritik olduğunu söylememiş olsaydı yarın dönerdim, eğer bana—"

"Bunu kimseye söyleme dememiş olsaydı. Bu doğru, herkese Roma'ya gideceğini söylemeliydin. Martin'in mesajını kelimesi kelimesine biliyorum."

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü o mektubu okudum. Bütün mektupları okudum."

"Hepsini mi?"

"Hepsini."

"Buna ne hakkın—?"

"Ondan ben sorumluyum. Benim konumumdaki insanlar bunu yapmak zorundadırlar."

"Anlamadım."

"Neyi anlamadın?"

"Neden sorumlu olduğunu."

"Lütfen Barbara. Anlamıyormuş gibi davranmana gerek yok. En azından bana karşı."

"Ben numara yapmıyorum."

"Bir şey bilmiyormuş gibi davranmakta haklısın. Bilmene gelince, tam anlamıyla bir şey bilmediğin muhakkak. Ama Martin kendisi senin, onun mimari okumak için Paris'e geldiğinden şüphe ettiğini söylemişti, onun aslında —neyse."

"Neden söz ettiğini anlamıyorum."

"Hadi Barbara — Martin buraya gelmeden önce başka bir niyeti olup olmadığını sorduğunu inkar mı ediyorsun? Tam tamına şöyle demişti: 'Barbara bana Fransa'ya başka bir niyetle gidip gitmediğimi sordu.' Sana gerçeği söylemediği için ne kadar utanç duyduğunu anlamışsındır herhalde. Ama bu bizim suçumuzdu, eğer kesinlikle yasaklanmış olmasaydı sana her şeyi anlatacaktı ama akrabalarının, kız arkadaşının, arkadaşlarının onun buraya aslında ne için geldiğini bilmemesi gerekiyordu."

"Buraya ne için gelmişti?"

"Biliyorsun."

"Bu doğru değil."

"Ne doğru değil?"

"Martin'e hiç Fransa'ya başka bir niyetle mi gidiyorsun diye

sormadım. Böyle şeylerden hiç söz etmezdik."

"Nasıl şeylerden?"

"Politikadan."

"Ya savaş?"

"Savaş çıkmayacak."

"Yo, savaş çıkacak."

"Bu konuda konuşmamaya çalışırdık. Politikadan uzak dururduk."

"Peki Martin bana neden ayrılmadan önce senin şüphelendiğini söyledi?"

"Seni etkilemek için herhalde, böylece senin aklına onun evlenmek istediği kadının kendi görüşlerini paylaşmadığı — ama bu konuşma saçma sapan bir hal alıyor. Eğer Martin hakkında söylediklerin doğru olsaydı, hiç tanımadığın birine, telefonda açıklama yapmazdın."

"Bir kere seni tanımadığım biri gibi görmüyorum. Sana büyük güvenim..."

"Bunu duymak ne güzel. Aman nasıl başım göğe erdi—"

"Lütfen. Alaycılık sana yakışmıyor."

"Bunu da mı Martin söyledi?"

"İkincisi: kaldığın otel misafirlerinin özel hayatına saygısıyla tanınan bir oteldir. Yani kimse bizi dinleyemez."

"Sana inanmıyorum."

"Bak, biz işimizi biliriz. Martin'in güvenliği bizim için esas. Paris'te Martin'in gerçek adını bir tek ben biliyorum. Diğerleri onu Hans diye tanıyor. Onu hiç görmediler bile."

"Hans mı?"

"Bu onun yeraltı ismi."

"Bu konuşma tehlikeli olmaya başladı."

"Garip. Martin senin korkusuz bir kadın olduğunu söylemişti. Mesela o çocuklarla birlikte yaptıkların, baban seni korusa bile farketmez — bu paranoyanın ortasında onlara fotoğraf çekme özgürlüğü tanıyorsun — Martin bana senin tehlikeyi sevdiğini söyledi, hatta bazan kalp atışların hızlanmadan bir tehlikeyi atlatabilir miyim diye kendini riske attığın oluyormuş."

"Asla — Martin bir yabancıya benden söz etmezdi, benim özel şeylerimi kimseye anlatmazdı."

"Martin bana senin her şeyini anlattı Barbara."

"Nasıl yani?"

"Senin hakkında sadece kendisinin bildiği şeyleri."

"Ne gibi?"

"Gövdenle ilgili şeyler."

"Sana gövdem hakkında ne anlattı?"

"Göğüslerini."

"Uyduruyorsun."

"Sutyen takmıyorsun. Gömleğinin meme uçlarına değmesi hoşuna gidiyor. Ama gömleksizken halinden daha memnunsun."

"Sana başka ne anlattı?"

"Göğüslerinin ne kadar ılık olduğunu. Daha henüz güneşlenmişsin gibi. Hava soğuk olsa bile."

"Başka?"

"Klitorisin. Bir erkeğin klitorisine dokunmasından hoşlanmıyorsun."

"Orospu çocuğu."

Telefonu bırakıp aynanın karşısına gidiyor. Aynada kendi yüzüne, gözlerine bakıyor, derin bir nefes alıyor ve halıyı tekrar kat edip yatağa geri dönüyor, telefonu alıyor. Onu gözleyen birisi bir an kapatacağını zannedebilir ama kapatmıyor.

"Orospu çocuğunun tekiymiş."

"Eğer suçlayacak birini arıyorsan bizi suçla, Barbara. Onu biz zorladık. Sadece Martin'i değil. Hepsini. Güvenlik için."

"Peki başka kimlere anlattı benim...?"

"Hiç kimseye. Sadece bana anlattı çünkü Willy—"

"Willy de kim?"

"Paris'te Martin'den sorumlu olması gereken adam. Benim en iyi arkadaşım. İnsan hayatı ne kadar tesadüfi. Eğer Willy zatürre olmasaydı ben Martin'in değil adını gözlerinin ne renk olduğunu bile bilmeyecektim ve sen de burada olmayacaktın ve Martin'i kurtaracak kimse olmayacaktı... Ama Martin'in geleceği gün sabahın altısında Willy Marmottan'da hastaneye kaldırıldı ve saat sekizde de Wolf—"

"Gerçek adı mı?"

"Gerçek adını bilmiyorum. Saat sekizde Wolf beni arayıp Willy'nin görevini üstlenmemi istedi. Çok acil, dedi, çünkü iki

saate kadar Hans adında biri memleketten buraya gelecekti. Son iki kişi de benim üzerimde olduğu halde, fazlasıyla dolu olmama rağmen görevi kabul etmek zorunda kaldım."

"Ne tür bir iş yapıyorsun?"

"Memleketteyken bir gazetede çalışırdım."

"Hangisinde?"

"Altı yıl önce kapattılar. Bilmezsin. Çok küçüktün herhalde, tam da—"

"O kadar da emin olma. Okulumun karşısında bir gazete vardı sonra onlar—"

"Bunlardan söz etmek hiç hoşuma gitmiyor, Barbara."

"Anlıyorum."

"Fransızcayı çok iyi konuşuyorum, mükemmele yakın, ama buradaki yetkililer gazetecilik yapmama izin vermiyor, ben de Eski Ahit'teki Yahudi evlenme töreleri hakkında yaptığım araştırmadan para kazanıyorum."

"Yahudi misin?"

"Hayır. Öyle bir halim mi var?"

"Öylesine sordum. Yoksa neden sana böyle bir araştırma yapman için para versinler ki..."

"Paravan bir kurum. Düzmece bir araştırma. Aslında o konuyu araştırmıyorum. Bu işe para yatıranlar benim başka faaliyetlerde bulunduğumu biliyorlar ama tam olarak ne yaptığımı — yani Martin gibi adamların Paris üzerinden — Ama bu yeterli değil. Eğer Claudia —"

"Claudia kim?"

"Karım."

"Evli misin?"

"Evli olduğumu öğrenmek seni rahatlattı mı?"

"Aslına bakarsan öyle."

"Çünkü bana güvenmiyorsun."

"Ne dememi bekliyorsun ki?"

"Bana hep gerçeği söyle."

"Peki öyleyse. Sana güvenmiyorum."

"Senden Martin hakkında bilgi kopartmaya çalıştığımı zannediyorsun, senin de politikayla ilgilendiğini sana itiraf ettirmeye çalıştığımı düşünüyorsun, değil mi?"

"Daha önce de söylemiştim — ne yapmaya çalıştığın ya da kim olduğun hakkında hiçbir fikrim yok. Hatta Martin'le karşılaşıp karşılaşmadığından bile emin değilim ya da şu sözünü ettiğin kadının — Claudia mıydı?— gerçekten varolduğundan."

"İnan bana onun varlığı hepimiz için büyük şans."

"O hayatını nasıl kazanıyor?"

"Buna girmesek daha iyi olur."

"Ben de bu konuşmayı burada kessem daha iyi olacak — madem sorularıma doğru düzgün cevap vermiyorsun."

"Lafını kestiğim için kusura bakma ama ayağında ayakkabıların var mı?"

"İyi de bunun konuyla ne—?"

"Gergin gibisin. Ayakkabıların sıktığında sinirleniyorsun. Yani ayakkabılarını çıkarıp biraz gevşemeye çalışırsan belki de—"

"Gergin olmamı istemiyor musun? Bana giysilerimden söz etmeyi bırak ya da nasıl— çünkü benim kim olduğumu bilmiyorsun— lütfen soruma cevap ver."

"Neden bu kadar ilgini çekiyor?"

"Ayrıntıları bilmek istiyorum Leon. Yüzlerce ayrıntı bilmek istiyorum. Böylece senin doğru söyleyip söylemediğini anlayabilirim."

"Sana binlerce ayrıntı söyleyebilirim ama hepsi de benim uydurmam olabilir."

"Eninde sonunda anlarım. Benim gibi uzun zaman çocuklarla çalışmış olsaydın... Eğer bir şeyin ayrıntılarından söz etmiyorlarsa bu yalan söylediklerini gösterir. Yani..."

"Sadece Claudia hakkında yanlış bir izlenim vermek istemedim, o yüzden— Sürgünde olunca insan öyle şeyler yapıyor ki— memleketteyken sadece zaman geçirmek için yaptığın şeyler... Claudia harika bir ahçıdır. Profesyonellerden bile daha iyidir, ama esas mesleği bu değil; avukattı ama Paris'e geldiğimizde örgütümüz onun kâr amacıyla düzenlenen ziyafetlerde çalışmasına karar verdi. Antoinette Severet'le de böyle tanıştık. Ben onun masasına servis yapıyordum— Antoinette son derece şişman bir kadındı ve ekmeğiyle tabağını iyice sıyırmış, gözünü de yanında oturan kişinin tabağındaki sosa dikmişti. Antoinette—"

"Dur bir dakika. Bu onun gerçek adı mı?"

"Evet."

"Mucize! Yani bana bu işe bulaşmış birinin gerçek adını mı söylüyorsun?"

"Evet. Gerçek adını bilmenin hiç zararı yok artık. Neyse— tatlıyı vermek için öne eğildiğimde o okkalı elin beni nasıl çektiğini gayet iyi hatırlıyorum. Sesi de tatlı ve yumuşaktı— o heybetli göğüsten öyle bir ses çıkması çok şaşırtıcıydı gerçekten de— ahçıyı tebrik etmek için kendisini onunla tanıştırmamı rica etti benden alçak bir sesle. Claudia yanına geldiğinde de ona bir teklifi olduğunu söyledi, ama ancak şu anda ölüm döşeğinde olan babası ölmesini bitirdiğinde daha net konuşabilecekti. Seni sıkıyor muyum?"

"Devam et."

"Bir ay sonra bizi babasının cenazesine çağırdı ve adamın bedeni mezara indirilirken dedi ki— ayrıntı istemiştin değil mi?— zor duyulur bir sesle cesede dedi ki: Bundan böyle, baba, yaşamın her günü bir ziyafet olacak. Sonra Claudia'ya döndü ve her gün üç öğün evine yemek gönderip gönderemeyeceğini sordu, tek şartı kullanacağı malzemenin taze ve doğal olmasıydı. Claudia duraladı — ne de olsa mezarlıktaydık— Antoinette Claudia'nın onun mali gücünden tereddütlü olduğunu falan sanıp hemen ekledi: Görüyorsunuz ya yakında elime bir miktar para geçecek. Claudia hâlâ cevap vermemişti, bunun üzerine Antoinette küçük bir eklemede bulundu: bir yemekten çok hoşlanırsa bize fazladan ikramiye verecekti. Davamız için, dedi."

"Bu karını ikna etmeye yetti mi?"

"Bir kere maaş vardı— hem biz de yiyebilecek hatta başka mültecileri de doyurabilecektik. Claudia ikramiyeye pek güvenmiyordu. Kadın pinti, demişti. Aslına bakılırsa şişman velinimetimize bir yemeği çok sevdiğini itiraf ettirmek pek öyle kolay değildi. Daha ikinci gün şikayetlere başlamıştı bile, bir gün öncenin menüsüyle ilgili önerileri ve soruları vardı. Ama bence bu benimle muhabbet kurmak için bulduğu bir yöntemdi, zavallı."

"Ona bir şey mi oldu?"

"Bunu neden sordun?"

"Zavallı dedin ya."

"Antoinette'e ne olduğunu bilmek pek de hoşuna gitmez sanırım. "

"Neyi bilip neyi bilmek istemediğime kendim karar versem nasıl olur?"

"Peki. Onu öldürdüler. Bir hafta kadar önce."

"Kimler öldürdü?"

"Bilmiyoruz. Hırsızlık süsü vermişler. Ama hırsızlar soydukları kişilere o kadar vahşice— sanırım aynı adamlar şimdi de Martin'in peşinde."

"Martin'in peşinde kim var?"

"İki adam. Sanırım aynı adamlar."

"Antoinette'e ne yaptılar?"

"Bunu sana söyleyemem."

"Nedenmiş o!"

"Bir zamanlar bir kadın— benim için özel biri bana bir öğüt vermişti: Bir ölüyü asla tarif etme. Ölüm kelimelerle yinelenir, demişti bana. Ölümden dili esirgemeliyiz."

"Akıllı bir kadına benziyor."

"Onu tanıdığım için çok şanslıyım."

"O da Paris'te mi?"

"Evet."

"Yanılmıyorsam senin için çok önemli biri, değil mi?"

"Her şeyimi ona borçluyum. Beni ben yapan odur."

"Peki karın bu— ilişkiye ne diyor?"

"Claudia onun hakkında hiçbir şey bilmiyor. Kimse bilmiyor."

"Onunla Claudia'ya ihanet mi ediyorsun?"

"Claudia'ya asla ihanet etmedim."

"Claudia güzel mi?"

"Claudia olağanüstü biridir."

"Yani şu kadın— sır mı?"

"Pek sayılmaz."

"Adı ne?"

"Susanna."

"Susanna mı?"

"Evet."

"Peki Susanna, Antoinette'in öldürülmesine ne diyor?"

"Henüz bir şey söylemedi."

"Peki Antoinette'in ölümünün başka bir sebebi olamaz mı? Yani belki de Martin'le alakası yoktur."

"Belki. Ama başka etkenler de bir bağlantı olduğunu gösteriyor. Antoinette'i görmeye iki adam gelmiş ve tarifine bakılırsa, Martin'in rue de Canettes'deki dairesini izleyip hakkında bilgi toplamaya çalışan iki adama benziyorlarmış. Onları nerede bulacağımı biliyorum. Bir gün onları takip etmiştim. Sanırım Antoinette'e soru sormaya gelenler de onlar. Bana her şeyi anlatmıştı."

"Sana güveniyordu yani."

"Evet. Ben onun tek arkadaşıydım diyebilirim. Çünkü her gün yemeğini ona ben götürüyordum. Çok yalnızdı. Tek başına olmayı sevdiğini, başında kimseyi istemediğini söyler dururdu ama bunun doğru olmadığını biliyordum. Cimri olduğu ve bize ikramiye vermek istemediği için yakınmıyordu yemeklerden. Bu onun yardım çağrısıydı. O kadar çekingen, o kadar yalıtılmış birinin bağlantı kurma çabası."

"Onunla bağlantı kurdun mu peki?"

"Evet. O da davaya karşı epeyce eli açık davranmaya başladı. Bana karşı da öyle."

"Sana mı?"

"Belki söylememem gerekirdi, ama otelin, biletinin, limuzinin ve diğer şeylerin masraflarını onun parasıyla karşıladım."

"Peki o bu paranın...?"

"Acil bir durumda kullanılacağını biliyordu."

"Yani parayı sana çıkarıp verdi, öyle mi?"

"Gerçekten merak ediyor musun?"

"Neden sorup duruyorsun? Merak etmesem sormazdım."

"Tamam, tamam. Her nedense insanlar bana hep güvenmişlerdir, sen hariç tabii. Susanna bir keresinde—"

"Susanna şu—"

"Evet. Susanna bir keresinde benim ruha masaj yapan biri olduğumu söylemişti: insanlar onlara zarar veremeyeceğimi anlarlar. Bana her şeyi anlatırlar, üzüntülerini, umutlarını, sırlarını, ben de bir sünger insan gibiyimdir, onların acılarını emerim. Antoinette de diğerlerinden farklı değildi."

"Yani onun muhabbet tellalıydın."

"Bu çok acımasız bir laf. Bunu senden beklemezdim, Barbara."

"Belki de beni düşündüğünden daha az tanıyorsun. Lafı eveleyip gevelemekten hiç hoşlanmam: o zavallı kadından para alıp—"

"Para için yapmıyordum. Onun yanında kalmak hoşuma gidiyordu, dünyaya karşı bir sığınak gibiydi, birbirimize öyküler anlatırken, o bir zamanlar babasının oturduğu sandalyede bir kraliçe edasıyla oturup yemeğini yerdi. Ama inkâr etmeyeceğim, içimden bir ses şöyle şişkin bir çek beklemekte haksız olmadığımı bana hatırlatıp duruyordu, dava için biraz daha para, Claudia'nın béarnaise sosunu çok sevdiği için değil—"

"Ama benim yol paramı karşılamak için konuşmaktan daha fazlasını yapmışsındır herhalde, değil mi?"

"Bu soruyu sorman beni şaşırttı. Ama cevabım evet."

"Martin'i kurtarmak senin için gerçekten önemli mi?"

"Martin'i ve seni."

"Benim kurtarılmaya ihtiyacım yok."

"Umarım haklı çıkarsın, Barbara."

Kadının derin bir nefes aldığını, sonra ahizeyi elinden bıraktığını görüyorum. Çantasını açıp içinden birkaç fotoğraf çıkarıyor, onlara bakıyor ve birinin tenini okşar gibi okşuyor. Sanki irkilmiş gibi aniden başını kaldırıyor, camda kendi bulanık yansımasını görüyor. Fotoğrafları bırakıp ahizeyi eline alıyor."

"Martin Antoinette'le hiç karşılaştı mı?"

"Hayır. Ama ona Antoinette'den söz ettim— senin gibi o da sürgünde nasıl geçindiğimizi merak ediyordu."

"Onun gerçek adını Martin de biliyor muydu?"

"Sanmam, ama belki de ağzımdan kaçırmışımdır bir— Hafta içinde sık sık Paris'e gelirdi, onu bizim mahallenin yakınlarında, bir kafede likörünün başında bırakır, Antoinette'e yemeğini götürürdüm. Bütün işlerin Claudia'nın üzerine kalmasını istemiyordum — bütün hafta, ben Martin'le buluşmaya gidene kadar, Claudia küçük mutfağımızda söylenir dururdu— Marie Antoinette, derdi ona, yakınmayı sürdürürse o şişko kadının gırtlağını keseceğini söylerdi."

"Claudia ondan nefret mi ediyordu?"

"Nefret biraz sert bir kelime. Dachau'daki on mahkumun, o kadının portakallı ördek için harcadığı parayla bir ay karınlarını doyurabileceğini söylerdi hep Claudia, sonra da bir sürü hüzün verici şey sıralardı, asrın bütün trajedileri, bu sırada da maydanoz doğrar, yumurtaları çırpar ya da brokoliyi haşlardı."

"Kıskanıyormuş."

"Kim?"

"Karın. Antoinette'le o kadar uzun zaman birlikte olduğun için, saatlerce onunla oturup hikâyeler anlattığın için onu kıskanıyormuş. Haksız mıyım? Sakın bana iyi hikâye anlatamadığını söyleme."

"Hikâye anlatmayı severim, doğru."

"Şimdi bana anlattığın hikâye gibi mi?"

"Benden ayrıntıları anlatmamı isteyen sendin."

"Bana ayrıntı filan anlatmıyorsun. Lafı dolandırıyorsun, hikâyelerin içine başka hikâyeler sokuyorsun. Meşhur Şehrazat taktiği."

"Şehrazat taktiği mi? *Binbir Gece Masallarındaki* Şehrazat mı?"

"Evet, o."

"Neden böyle bir şey...?"

"Şehrazat gibi beni hikâyelerle etkin altına almaya çalışıyorsun."

"Peki bunu neden yapayım?"

"Onun gibi bir şeyleri geciktirmeye çalışıyorsun. Çünkü onun gibi bir şeylerden korkuyorsun."

"Ben senin korktuğunu düşünüyordum."

"Korkuyorum. Ama seninki başka türlü bir korku. Sanırım sen..."

"Ben ne?"

"Sen benden korkuyorsun."

"Halifenin Şehrazat'ın kafasını kesmeyi istediği gibi sen de benim kafamı kesmek istiyorsun galiba. Yoksa yanılıyor muyum?"

"Göreceğiz."

"Senden bir ricada bulunabilir miyim? Sohbeti epeyce koyulaştırdık, diyordum ki — acaba— yani sesinde, ses tonunda bir haşinlik var, acaba biraz daha yumuşak bir sesle konuşma lütfunda ..."

"Bir pazarlık yapalım. Bir parça daha yumuşak bir sesle konuşabilirim ama sen de— benim tek istediğim bilgi tamam mı?"

"Sor o zaman. Söz veriyorum cevaplamak için elimden geleni yapacağım."

"Hikâye anlatmak yok."

"Hikâye anlatmak yok."

"Peki. Senin Martin'le ne tür bir ilişkin olduğunu merak ediyorum. Hâlâ ne iş yaptığını tam olarak bilmiyorum, yani şu— Geldiğinde Martin'i karşılayacaktın, ya sonra?"

"Eğitim görmesi için onu başka bir ülkeye gönderecektim ve tanıdıklarının, bunun sadece masum bir seyahat olduğunu düşünmelerini sağlayacaktım, yani ailesinin, dostlarının—"

"Sevgilisinin."

"Eğer bir sevgilisi varsa, özellikle de sevgilisinin. Sorumluluğum altında olan bütün insanlar için aynı şeyi yaparım."

"Yine de, anlaşılan birileri Martin'in üye olduğu..."

"Üye olduğu ne?"

"Bu konuları telefonda konuşmak hiç hoşuma gitmiyor. Eğer siz gerçekten de söylediğiniz kişilerseniz işinizi pek de iyi becerememişsiniz. Eğer etrafta birileri Martin'i arıyorlarsa ve niyetleri..."

"Ama bunun nedeni benim işimi iyi yapamamam değil, Barbara. Onu çok iyi tanıyorsun ama sen bile onun iki aydır Paris'te olmadığından şüphe etmedin, değil mi?"

"Beni kandırmak kolay, sıkıysa şu—"

"Çünkü ona topu topu bir haftada— Paris'te kurgusal bir hayat yarattım. Böylece mektuplarında gerçek sokaklara sahte göndermeler yapabildi, hemen köşedeki lokantaya gidip yediği sözde yemeklerini yazabildi. İnan bana, hiç de kolay değildir, birini bu konularda uzman yapmak, hele—"

"Martin'le ikiniz bütün Paris'i cebi şişkin turistler gibi arşınlamışsınız diye ne acıdım bir bilsen."

"Turist gibi değil. Çok zordu. Ona bir yıl yetecek deneyimi ve malzemeyi toparlayabilmek için deliler gibi koşuşturuyorduk. Sadece bir kerelik olduğunu ve bir ömür boyu yetmesi gerektiğini bildiğin bir sevişme gibi."

"Bana edebiyat yapma Leon. Martin mektuplarında bol bol yapmıştı zaten."

"Martin'in sana yazdıkları hoşuna gitmiyor muydu?"

"Hepsi yalandı."

"Sanmam. Mesela Martin'in — sana Louvre'a yaptığı ziyareti anlatan mektubunu hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Hatırlayacağını düşünmüştüm. Milo Venüs'ü: şu torso neler gösteriyor, neler vaadediyor, neler biliyor ama elde edemiyor, kolsuz, bacaksız; bir de ona modellik yapan sımsıcak kadını düşün, öleli binlerce yıl olmuş ama yine de o zaman olduğu gibi sevişmeye hazır, zamanın onu kötürüm etmesine rağmen sevişmeye hazır, göğüsleri hazır, hem de o taşa rağmen—"

"Yeter!"

"Neden? Kelimeler hoşuna gitmedi mi?"

"O kelimeleri bana Martin yazdı. Onları okumaya hakkın yoktu; hele ezberlemeye hiç."

"Peki o mektupta yalan olan neydi? O heykel var, sen de kendi gövdenle varsın, kelimeler de iki kadın arasında bağlantı kuruyor. O mektupta doğru olmayan tek şey Martin'in hayatı."

Kadın bir şey söylemiyor. Onun konuşmaya devam etmesini bekliyor.

"Dinle Barbara — rue de Canettes'i sana tarif ettiğinde, sana çarşafların rengini anlatacaktı, Paris'in izlenimci güneşinin kirli pencerelerde nasıl kırıldığını, sanki bir kanyondan gelir gibi aşağıdaki küçük sokaktan yansıyan sesleri, sahte İtalyan lokantalarından yükselen pizza kokusu..."

"Evet, bana bütün bunları tarif—"

"Hepsi doğruydu, bütün bunları, bir Fransız sempatizanın savaşçılarımız uzaklara gittiklerinde gerçek bir şeyler hatırlayabilsinler diye bize ödünç verdiği dairede yaşadı. Birilerini tam anlamıyla kandırmak istiyorsan, demişti bir keresinde Susanna, önce bir sürü yarıdoğruyla kuşat kendini."

Uzunca bir süre kadın hiçbir şey söylemiyor. Aşağıda bir kadın yabancı bir dille bir çocuğu azarlıyor, Fransızca değil dili. Barbara'nın dili de değil. Çocuk ağlamaya başlıyor.

Nihayet kadın konuşuyor:

"Demek Martin hakkında her şeyi biliyorsun, öyle mi?"

"Her şeyi biliyorum dersem abartmış olurum. İlk başta sadece yüzeysel kimliğini biliyordum, Martin'in yola çıkmadan önce hazırladığı dosyada yazılı olanları— akrabaları, olduğu aşılar, dağlara yaptığı geziler, Gençler'e katılmamış olan okul arkadaşları. Sonra, burada kaldığı bir hafta boyunca, sakladığı şeyleri almaya başladım ağzından, sanki ben rahipmişim de bana günah çıkarıyormuş gibi."

"Benim hakkımda bildiklerini de anlattı."

"Evet."

"Neleri anlattı?"

"Her şeyi."

"Neleri anlattı?"

"Her şeyi. Zevklerini, en sevdiğin kelimeleri, babanın seni nasıl koruduğunu, annenin ölümünü, sana bıraktığı mirası, o parayı nasıl o çocuklara yardım etmek için kullandığını, nasıl onlara sokağa çıkıp hayal ettikleri şeylerin fotoğrafını çekmelerini söylediğini— her şeyi."

"Peki o senin hakkında ne biliyordu?"

"Hiçbir şey."

"Adını bile mi?"

"Hayır."

"Güvenlik nedeniyle, hı?"

"Evet."

"Bu hoşuna gidiyor, değil mi? İnsanların özel hayatlarını—"

"Bizim dünyamızda özel hayat sadece bir yanılsamadır, Barbara. Bir kişiye işkence yaptığında herkesin özel hayatı biter."

"Ama diğer insanlar hakkında her şeyi bilmek hoşuna gidiyor, oysa onlar senin hakkında hiçbir şey bilmiyorlar. Hadi, kabul et."

"Hayır. Aslında hiç de hoşuma gitmiyor. Martin'e kendim hakkında bir şeyler anlatmayı, onun gibi hoş biri için hayatımın birkaç parçasını bir araya getirmeyi ne kadar istediğimi bilemezsin."

"Ama bana anlatıyorsun."

"Evet."

"Neden ben?"

"İlk anlatışım değil."

"Anlamadım."

"Boşver."

"Anlat."

"Ben sadece— ben Martin'in mektuplarını düzelttim. Başkalarının mektuplarını da."

"Neden?"

"Martin ya da diğerlerinin mektuplarında bir hata olmasın diye— onları Fransız pullarıyla memlekete göndermeden önce, mesela hava konusunda bir hata yapıp yapmadıklarına bakmam ge-

rekiyordu, yani Paris'te yağmur yağmadığı halde yağmur yağdığını yazabilirlerdi, bu tür şeyler yüzünden burada olmadıklarını ele verebilirlerdi. Böyle şeyler olduğunda yazdıklarını düzeltip, mektubun sonuna da bir not ekliyordum. Acil durumlarda kullanmak için Martin ve diğerlerine bol miktarda kağıt imzalatmıştık, böylece— Mesela bir akraba ziyarete gelmeye kalkıştığında— bu tür vakalar pek sık olmuyor doğrusu, ülkeden çıkmak çok zor— ama bir keresinde Franz'ın amcası ziyarete geleceğini haber verdi. Ben de Franz adına bir not yollayıp, onun İtalya'da seyahatte olduğunu bildirdim, yokluğu şüphe uyandırmasın diye."

"Peki o amca, bütün o tanıdıklar, durumu anlamadılar mı?"

"Bağlam, gerçeklik duygusunun yüzde doksanını oluşturur. Demek istediğim, amca bey, Franz'ın imzasını taşıyan mektubu açıp da Paris'le ilgili bir sürü ayrıntıyla karşılaştığında, mektubu başka birinin yazmış olabileceğini düşünmedi bile. Bağlam— ve tabii ustalık. İnsanlar inanmak istedikleri şeylere inanır."

"Her zaman değil."

"Yani sen farketmiş miydin?"

"Bir şeyler hissettiğimi söylesem ne derdin?"

"Ne hissettin?"

"Bir şeyler."

"Emin misin?"

"Pek değil."

Bu sefer adam susuyor.

Suskunluk büyüyor. Bir dinleyen olsa sineklerin vızıltısını bile duyamaz, sanki o odada yaşayan ve hareket eden her şeye kımıltısızlık bulaşmış gibi. Kadının kalbinin attığı bile duyulmaz. Şayet biri kaydetmeye kalksa.

Sessizliği adam bozuyor:

"Hayal gücündendir."

"Herhalde."

"Aynı zamanda, fazladan bir nedenin daha var. Ben— ben sana kimsenin bilmediği bir şey anlatacağım."

"Bana gerçek adını söyleyeceksin."

"Daha değil. Sana uzun zaman önce başıma gelen bir şey anlatacağım."

"Kaç yaşındaydın?"

"On iki yaşıma yeni basmıştım. Bir ağabeyim vardı. Ona Pablo diyelim. Beni korurdu— okuldaki büyük çocuklar benim canımı yakmaya uğraşırlardı."

"Canını mı yakarlardı?"

"Evet. Hepsi beni dövmek isterdi. Sanırım yüz ifademde bir şeyler vardı— insanların zarar vermek istedikleri bir yüzdü benimki. Bir gün ağabeyim beni koruyamaz oldu— okuldan ayrılması gerekmişti ve ben de yalnız kaldım— daha doğrusu yalnız kalacaktım ama bir şey keşfettim, Susanna sayesinde—"

"Yine o kadın!"

"Evet, yine o."

"Onu o zamandan beri mi tanıyorsun?"

"On iki yaşıma bastığım geceden beri. Çok şanslıydım. Çünkü onun sayesinde okul kabadayılarına karşı korunma satın almanın bir yolunu bulmuştum. Bilirsin bazı insanlar başkalarının seslerini iyi taklit eder. Ben de başkalarının yazılarını iyi taklit ederim."

"Yani insanların yazışmalarına tecavüz etmenin yanısıra bir de kalpazanlığın var."

"O kelimeyi sevmiyorum ama itiraf etmeliyim ki başlangıçta sıradan bir taklitçiydim. Öğretmenler düşük not alan ya da yaramazlık yapan öğrencilerin velilerine pusulalar gönderirlerdi, ben de velilerin imzalarını taklit ederdim. Ama çok geçmeden o vasat taklitçilik dönemini arkada bırakıp daha yaratıcı faaliyetlere giriştim ve Susanna'nın önerisiyle mektuplar yazmaya, daha incelikli bahaneler uydurmaya, hatta öneriler getirmeye başladım. Benim sayemde birçok arkadaşım ne zaman isteseler güven içinde okulu kırabiliyorlardı. En büyük zaferimi, okul müdürü babama, benim onun adına yazdığım, okulda bizi yemeğe zorladıkları o berbat sosisleri kınayan biraz küstahça notunu gösterdiğinde kazandım; babam notu görünce kendi yazısını tanıdı ama sonradan bana, herhalde hafızasının iyice zayıfladığını söyledi çünkü böyle bir şey yazdığını hatırlamıyordu. Ama esas önemli olan içeriğe tümüyle katılıyor oluşuydu: onun üslubunu ve düşüncelerini yansıtıyordu. O zaman Susanna'nın haklı olduğunu anladım: elyazısının kendisi dışında insanların yazarken hissettikleri en derin şeyleri de taklit edebiliyordum. Ruhlarını."

"Ruha inanır mısın?"

"Hayır."

İkisi birlikte gülüyorlar. Sonra sesleri kesiliyor.

"Bu özel yeteneği Susanna olmadan keşfedemez miydin?"

"Dünyada başka kimsem yoktu. Kimse benimle ilgilenmiyordu, biraz önce sözünü ettiğim o süngerlik özelliğimden kaynaklanan yeteneğimi anlayacak kadar iyi tanımıyordu kimse beni, insanlarla kendimi bir hissettiğimi, onları kendi içlerinde yaşama yeteneğimi, onları içten içe istedikleri bir şeyi yapmaya ikna etme becerimi kimse bilmiyordu."

"Madem böyle bir becerin var, belki şu anda ne hissettiğimi tahmin ediyorsundur."

"Hangi konuda ne hissettiğini?"

"Benim rızam olmadan hakkımda bilgi edinmen ve özel hayatıma tecavüz etmen konusunda."

"Sana daha demin bizim dünyamızda özel hayatın bir yanılsama olduğunu söylemiştim, Barbara. Ülkemizi yönetenlerin özel hayata saygı duyduğunu mu zannediyorsun? Eğer Martin'i..."

"Onlar bilgi sızdırıyor diye senin de mi bilgi sızdırman lazım?"

"Evet. Onların yarattığı, benim de miras aldığım bu dünyada yaşayabilmek için, evet, hatta daha fazlasını yapmalıyım."

"Yani Martin'i avucunun içine almıştın."

"Anlamadım."

"Kaderi. Hayatı, ölümü sana bağlıydı."

"Tıpkı diğerleri gibi. Ne daha fazla ne daha az."

"Başka seçeneği yoktu: sana tamamen güvenmek zorundaydı değil mi?"

"Benimle böyle konuşman hoşuma gitmiyor."

"Bana cevap ver. Başka bir seçeneği var mıydı?"

"Hayır."

"Çünkü güven olmadan, sizin düşmanlarınızla mücadele etmeniz olanaksız, öyle mi? Başka bir deyişle, Martin, Örgütünün onun için tayin ettiği tek kişiye körü körüne inandı. Doğru mu yanlış mı?"

"Yanlış sayılmaz. Güven, gizli örgüt işlerinde vazgeçilmez bir şeydir. Soluduğumuz hava gibi."

"Ya o güven sarsılırsa, hiçbir şey kalmaz mı?"

"Hayır. Zafere ve davaya olan inanç devam eder."

"Ya inanç da kaybolursa?"

"O zaman hapı yutarız."

"Siz hapı çoktan yutmuşsunuz. Tanrım! Ahlâksızlık bütün bunlar."

"Ahlâksızlık olan ne?"

"Bütün bunlar. Her şeyi yalanlar ve düzenler üzerine kurmak. Baştan beri sen— dur dur. Martin'in yolladığını sandığım mesajı da sen yazdın değil mi?"

"Ben yazdım, evet."

"Yani benim burada olduğumu bile bilmiyor."

"Geldiği zaman sorarsın."

"Yani bilmiyor."

"Ben öyle demedim."

Kadın bir an duralayıp derin bir nefes alıyor, ahizeyi yastığın üzerinde duran fotoğraf makinesinin yanına koyuyor ve sanki meşum bir özdeşlikleri varmış gibi, dev böceklermiş gibi bakıyor iki siyah nesneye. Makinenin üzerine örtüyü çekip telefonu tekrar eline alıyor.

"Martin sana benden ilk ne zaman söz etti?"

"Senin hakkındaki bilgiler dosyada vardı. Bir kafeye gittik, Place Saint-Sulpice'in köşesindeki kafeye, ayrıntılar seni ilgilendirdiği için söylüyorum; niyetimiz ona mektup yazacakların bir listesini yapmaktı, tabii ilk senin adını söyledi."

"Benim hakkımda ne dedi?"

"Yirmi yaşında, şahane, olgun, bronz tenli, bitmez tükenmez bir enerjisi var, bana o oğlanları nasıl toparladığını ve onlara düşlerinin fotoğraflarını çekmeyi nasıl öğrettiğini, inanılmaz bir başarı elde ettiğini, senin de fotoğraf konusunda—"

"Bana âşık gibi miydi?"

"Hem de çok fazla."

"Geri döner dönmez evleneceğimizi de söylemiş miydi?"

"Evet."

"Peki birbirimize hiç yalan söylemediğimizi?"

"Bundan hiç söz etmedi."

"İlişkimizin temelinde bu yatıyordu."

"Eee...?"

"Ecsi artık onunla evlenebileceğimi sanmıyorum. Bütün bu

olan bitenden sonra."

"Onu bu kadar kötü yargılama. Seni kandırmak zorunda kaldığı için kendini ne kadar kötü hissettiğini bilemezsin. Ona yalan söylemeyi içim götürmüyor. Bana böyle demişti. Ben de ona günün birinde sana her şeyi anlatacağını ve senin de onu affedeceğini söylemiştim."

"Bütün hepsine söyledin bunu değil mi? Hep aynı kelimelerle. Çünkü hepsinin sevdiklerine yalan söylemesi gerekiyordu, tıpkı onun gibi, değil mi?"

"Hepsine aynı şeyi söyledim. Bu söylediğimin doğru çıkması için dua ederdim, ama bir çoğunun asla bağışlanmayacağını tahmin ediyordum."

"Bağışlandılar mı?"

"Geri döndüklerinde ve gerçeği açıkladıklarında çoğu bağışlanmadı. Birçok kereler bunca yalandan sonra ilişkinin bozulduğunu duydum. Bu konuyu Claudia'yla konuşurdum, o da beni rahatlatırdı çünkü gerçekten de üzülürdüm: böylesi bir sınavı atlatamayan bir aşkın kurtarmaya değmeyeceğini söylerdi, sağolsun. Ama öyle değil: bir yalanla, tek bir yalanla yerle bir olacak harika aşklar var."

"Ama aynı kelimeleri Martin'e söylemeni engellemedi bu."

"Ona herkese söylediğimi söyledim: güçleneceksin, dedim hem sen hem de aşkın güçlenecek çünkü bu çölü aşmış olacak, bu Fransızların kullandığı bir laf, Martin'e ileride bir mektupta kullanmak üzere not etmesini söylemiştim, sanırım bir mektupta yazdı da, *la traversée du desert*. Bana büyük bir üzüntüyle baktı... Ama bunlarla canını sıkmak istemem. Beni Şehrazatlaşmakla suçlarsın yoksa."

"Tam aksine, Bay Şehrazat. İstediğin kadar..."

"Binbir gece vaktimiz yok."

"... konuşabilirsin, yeter ki Martin'den söz et."

" 'Aramızın bozulmasından korkuyorum,' demişti Martin, küçük bir kaşıkla fincanının dibinde kalan yapışkan şekeri sıyırırken, fincanında kazı yapar gibiydi. 'Ne yaptığımı, kim olduğumu söyleyemediğim biriyle,' demişti Martin, 'ileride nasıl bir ilişki kurabilirim ki? Faşistler iktidara geldiği halde benim Paris'e mimari mastırı yapmak için geldiğimi ve olan biteni hiç umursamadığımı düşünüyorsa ya?' Ben de ona dedim ki: 'Gerçekten de senin bir

korkak olduğunu mu düşünüyor, yoksa daha da kötüsü kayıtsız kaldığını mı?' "

"Ne cevap verdi?"

" 'Esas tehlikeli olan,' dedi, 'benim hakkımda hiç kötü bir şey düşünmemesi. Politik bir şeylere karıştığımdan şüphe ediyor, hatta bir keresinde sordu bile, öyle damdan düşer gibi, tam ben yola çıkmadan önce. 'Fransa'ya başka bir— niyetle gidiyorsun.' "

"Ben öyle bir şey söylemedim."

"O öyle dedi. 'O kadın röntgen aleti gibi,' dedi bana. 'Sanki insanın düşüncelerini okuyor, çok acayip'— yani onun sırrını keşfettiğine inanıyordu."

"Onunla hiç bu konuda konuşmadım. Kimseyle konuşmadım."

"Ama Martin beni buna inandırdı. Senin onu korkak zannetmen için çok uğraştığını söyledi ama içten içe yalan söylediğini, onun da direnişe katıldığını anlayacağını umduğunu anlattı. 'Ne olursa olsun onu kaybedeceğim,' dedi bana."

"Öyle mi dedi?"

"Aynen. Onu kaybedeceğim. Biliyorum onu kaybedeceğim."

"Sonra ne oldu?"

"Sonra resmini çıkardı."

"Resmimi mi?"

"Evet. Bana uzattı."

"Ne düşündün?"

"Ne hakkında?"

"Benim hakkımda."

"Senin fotoğrafını gördüğümde mi ne düşündüm?"

"Evet."

"Neden soruyorsun?"

"Beni ilk görüşündü değil mi? Benim hakkımda ne düşündün?"

Uzun bir sessizlik. Kadın adamın uzaklardan gelen, hafif soluklarını duymasa karşıda kimsenin olmadığını düşünebilir. Adam konuştuğunda sesi o kadar alçak ki onu güçlükle duyabiliyor, sanki kendi söylediklerinden korkar gibi bir hali var.

"Sana ne cevap vereceğimi bilemiyorum, Barbara."

"Anlamadım."

"Bence anladın. Daha telefonda konuşmaya ilk başladığımız anda anladın."

"Neyi anladım?"

"Korktuğumu söylemiştin. Bir şeyleri ertelemeye çalıştığımı."

"Sanırım öyle demiştim."

"Ertelemek istediğim buydu işte. Bu an."

"Bana benden söz edeceğin an mı?"

"Sana senin resmini gördüğümde ne hissettiğimi anlatacağım an. Sana anlatacağım ve sonra da telefonu kapatacağım. Sonra tekrar ararım. Bir saat sonra."

"Ne söyleyeceksin ki bu kadar korkunç?"

"Biliyorsun."

"Hayır. Bilmiyorum."

"Martin özenle cüzdanını açtı ve fotoğrafı çıkardı ve..."

"Ve ne?"

"Oydu."

"O mu?"

"O. Matematiksel, kesin, tam anlamıyla o."

"Kim?"

"Rüyalarımın kadını. On iki yaşımdan beri her gece rüyalarıma giren kadın. Sendin, Susanna."

Sonra kadın adamın söz verdiği kapama sesini duydu.

Ondan kimseye söz etmemiştim.

Bana sakın anlatma demişti. Bana ilk göründüğü gece sakın kimseye söyleme, dedi. Sana inanmazlar. Sana yaşını sorduklarında yalan söyle, onlar gibi doğduğundan beri varolduğunu söyle. Onlara gerçeği anlatma, derdi ısrarla her seferinde, hayatının beni rüyanda gördüğün gece başladığını söyleme. Kimseye söyleme.

Ona boyun eğdim, emirlerine uydum, rüyalarımın kadını.

Rüyalarımın kadını!

Benim ağzımdan ve onun ağzından kolaylıkla çıkan bu kelimeler başkalarının ağızlarında boştu, değersizdi, yapmacıktı, hatta hakaret gibiydi. Rüyalarımın kadını diyorlardı adamlar, kadıngillerin gönülsüz bir üyesini tavlamak için, onların arzularına boyun eğen

birini pohpohlamak için rüyalarımın kadını, diyorlardı, barlarda, orduda, maçta, işyerinde arkadaşlarını etkilemek için, rüyalarımın kadını diyorlardı, sanki bir gece önce uyuyan gövdelerini kutsamış olan düşsel kadını capcanlı hayal etmeye bir kez olsun cüret etmişler gibi.

Onları duyuyorum ve onlar için üzülüyorum. Koca salaklar mükemmel bir kadını, bilinmeyen bir kadını hayatlarının her gecesi düşlemenin ne demek olduğunu bilmiyorlar, ertesi sabah sokağa indiğinde mucize eseri karşında belirivermesini cılız bir umutla beklemenin ne demek olduğunu bilmiyorlar, sana gün ışığının o kör gerçekliğinde yanaşmaya sonunda karar vereceği o güne hazır olmak için bütün varlığını tanzim etmenin ne demek olduğunu bilmiyorlar.

Onlar bilmiyorlar ama ben biliyorum. Ben buna cüret ettim.

Onu düşledim, Susanna'mı, bana hayatı ilk sunan ve sonra da hayatı içime solumayı sürdüren kadını, onu ilk kez on iki yaşına bastığım gece düşledim, her ne kadar sevişmek denen şeyi yapmasak da o gece bizim için bir düğün gecesiydi, sanki ebediyen evli kalacakmışız gibi; tekrar görüşmeyi ne benim ondan rica etmem gerekiyordu ne de onun bana söz vermesi; çünkü ikimiz de onun ertesi gece rüyalarımdaki randevumuza geleceğini biliyorduk ve ikinci gece uyuyan göz kapaklarımın altında beni yine aynı kadının bekleyeceğini garantilemek için bir buluşma ayarlamamıza ya da o üçüncü büyülü gece için hazırlanmamıza gerek yoktu, yine gelmişti, her zamanki gibi, eksiksiz, ve dördüncü gece kendi kendime neden uyanayım ki dedim, neden sevgilimle ebediyen burada kalmayayım, ama Susannam benim gidip ona hayat getirmem gerektiğini, ona dünya anıları, kokuları ve tutanakları getirmem gerektiğini söyledi, eğer gecelerin arasına, tamamıyla uyanık olma fedakârlığında bulunacağım günler sokarsam o da bunun karşılığında bir yolunu bulup günün birinde gövdesini gündelik dünyamda somutlaştıracak, benimle birlikte olmanın bir yolunu bulacaktı. Ben de ona inandım, bana her söylediğine inanırım ve onsuz ama onun için yaşamaya başladım, başıma gelenleri üzerine boca etmek için, dünyayı onunla paylaşmak için ve onun öğütlerini içime çekebilmek için geceleri onu beklemeye başladım, her gece, bütün hayatım boyunca, hep gelirdi rüyalarımın kadını.

İlk gece hep beni beklediğini söylemişti, daha ben doğmadan önce başlamıştı onunla karşılaşmaya hazır olmamı beklemeye. Daha o ilk gece uysalca anladım ki onu düşleyen tam da ben değildim, benim yalnız iç dünyama girmeye karar veren oydu aslında: bana gerçekten ihtiyaç duyacağın zamanı bekledim demişti.

O zaman babamı ve ağabeyimi götürdükleri zamandı.

Beni de onlarla birlikte götürmemelerinin tek nedeni operasyon sorumlusunun babamın çalışma masasının üzerinde duran on iki mumu yanmamış doğumgünü pastasını görmesi ve kalın bir dilim kesip eliyle yedikten sonra, ağzı tıka basa dolu, kolumu sımsıkı tutan adama: "Bırak onu. Bugün onun günü" demesiydi. Pastayı yutup parmaklarını yaladıktan sonra: "Pastan hoşuma gitti çocuk, ben de sana bir hediye daha vereceğim: babanı yarın sabah geri getireceğim," dedi.

Sözünü tuttu. Ertesi sabah erkenden babamı geri getirdiler. Ama ağabeyimi getirmemişlerdi— Savaşa gönderilmek üzere alıkonmuştu. Babam beni bıraktığı yerde, masanın altında uyur vaziyette buldu. Pastaya elimi bile sürmemiştim. Küçük adam, dedi babam— bütün gece tek başına kaldın, bütün gece kımıldamadın bile. Ne babam ne de başkası biliyordu— çünkü hiç kimselere anlatmamıştım— ama o bütün gece bana eşlik etmişti, rüyalarımın kadını, beni bekleyen zor günlerde nasıl ayakta kalacağımı bana onun öğrettiğini kimseye söylemedim, nihayet gerçekten de doğduğum gecenin o gece olduğunu hiç söylemedim.

Bana yasakladı, ben de boyun eğdim.

Bütün hayatımı ona boyun eğmekle geçirdim.

İlk olarak, bir şeyler uydurmaya, hiçbir kayıt cihazının kaydedemeyeceği bir şeyi hayal etmeye başlamış olabilirsin. O ses, kendisine Leon denmesini isteyen o adamın sesi, az önce aktardığın düşüncelerin gerçekten onun mu olduğunu yoksa senin kendi özlemlerinden mi kaynaklandığını, sırrını Barbara denen kadına açtığına göre onun adına kelimeler uydurup uydurmadığını, hakkında hiçbir şey bilmediğin bir iç dünya yaratıp yaratmadığını anlamak güç.

Ama bir tek şeyden eminsin: şu izleyen adam Leon'un ne düşündüğünü bilmiyor, onu senin gibi anlamıyor.

Güçsüz olduğundan değil. Tam aksine bu adamın sahip olduğu güç ürkütücü, senden çok daha güçlü, Leon ve Barbara'nın kaderi

üzerinde çok daha etkili— görünüşte onlara hayat veren ya da en azından boy gösterebilecekleri bir yer veren sen olsan bile, bu çiftin işi rastgitmezse suçlanacak kişi sen olsan bile o daha güçlü.

Onların kaderinden sorumlu olmak ancak kaçınılmaz sonlarını önceden görememek ve engelleyememek, başka odalarda başka adamlar tarafından başlarına örülen çorapları bertaraf edememek hiç de kolay değil. Belki de bu yüzden kendine Leon diyen adamın düşüncelerine uzandın— ona olan inancını ilan etmek için ya da bu hikâyede, onları uzaktan izleyen o adamın giremeyeceği bir bölge, asla bilemeyeceği bir sır yaratmak için. Bu hikâyede sadece bu ufacık şeyi denetleyebiliyorsun, denetlediğini umuyorsun. Öteki adama karşı tek üstünlüğün bu.

O senin varlığından habersiz.

"Susanna, sen misin?"

"Bana Susanna deme."

"Sanki bir yabancıymışsın gibi sana Barbara demenin ne kadar güç olduğunu bir bilsen."

"Ben bir yabancıyım."

"Benim için değil."

"Bana yalan söyleme."

"Sana asla yalan söylemedim, biliyorsun."

"Asla mı? Birbirimizi topu topu üç saattir tanıyoruz— eğer bu sabahki konuşma bir tür—"

"Seni yirmi beş yıldır tanıyorum, anla lütfen."

"Rüyalarından."

"Evet."

"Peki söyle bakalım ben daha doğmadan beni düşleme mucizesini nasıl gerçekleştirdin? Yoksa yirmi yaşında olduğumu unuttun mu?"

"Akılcı bir açıklaması yok. Öyle işte. Ben kendim de anlamıyorum. Eğer Tanrı'ya inansaydım—"

"Tanrı'ya inanmıyorsun."

"Hayır. Ama bu O'nun varolduğunu kanıtlardı. Neyse şu anda boş lafla vakit geçirmesem iyi olacak. Sözünü tuttuğun için minnettarım."

"Ne sözü?"

"Beni görmeye geldiğin o ilk gece verdiğin sözü."

"On iki yaşına bastığın gece."

"Evet, o gece."

"O kadın sana ne söz verdi?"

"Eğer sabredersem günün birinde birbirimizi bulacağımızı ve sonra— sen bir yolunu bulup—"

"Şu çocukça, beni yirmi beş yıldır rüyalarında görme hikâyesini bırakırsan ikimiz için de daha iyi olacak Leon. Martin o kafede otururken sana memlekette bıraktığı sevgilisi hakkında iç gıcıklayıcı şeyler anlatmaya başladı, sen de kendini kaptırmaya başladın, sonra fotoğrafı gördüğünde iyice ateşlendin. Yani onda tanıdığın biri yoktu, sen sadece— sen..."

"Ben ne?"

"Belli ki sende bir saplantıya dönüşmüşüm. Başka bir deyişle, bana tutulmuşsun. Martin benim hakkımda yeni şeyler anlattıkça beni daha da fazla arzuladın. Müzeleri gezerken Martin'in bazı özelliklerimi nasıl methettiğini tahmin edebiliyorum, Milo Venüs'ünün, Gioconda'nın, Rubens'in dolgun kadınsı gövdelerinin, Modigliani'nin ince, uzun boyunlu kadınlarının yanından geçerken muhtemelen her kadında ona sevgilisini hatırlatan bir şeyler buldu. Sonra da Martin kendini tam bir damızlık gibi hissederek sana, o benim rüyalarımın kadını dediğinde sen de gerçekten o kadını düşlemeye başladın, onu aklından çıkaramıyordun, teninde onu hissediyordun, onu istiyordun, sonra kendin de farkında olmadan bir karar ver..."

"Ne karar vermişim?"

"Ya Martin hala Paris'teyken, ya da o gittikten sonra, emin değilim, mektupları da değiştirebildiğini gördükten sonra beni yalan yanlış bahanelerle Paris'e getirtmeye karar verdin."

"Senin yorumun bu mu?"

"Evet."

"Sence bu geçici bir abazanlık krizinden başka bir şey değil mi?"

"Geçici mi bilmem ama abazanlık olduğu belli."

"Bu kadar düz ve sınırlı bir yorumu tercih etmen ne kadar üzücü Barbara, oysa ben sana çok daha ilginç ve cazibeli bir yorum sunuyorum."

"Dur bakalım. Buraya gelmemi söyleyen o mektubu Martin'in yazısını taklit ederek sen yazmadın mı?"

"Evet."

"Biletleri, şoförü ve oteli sen ayarlamadın mı?"

"Evet."

"Şu zavallı, şişman kadından tırtıkladığın parayla."

"Ben bu kelimeyi kullanmazdım— ama parayı ondan aldığımı kabul ediyorum, evet, doğru."

"Martin benim burada olduğumu bilmiyor. Doğrusu bu."

"Her şeyi onun için yaptım, senin için ve onun için. İkinizi de kurtarmak için. Martin bana senin fotoğrafını gösterdiğinde ilk aklıma gelen senin tehlikede olduğundu, bir direnişçiyle ilişkin olması büyük şanssızlıktı."

"Senin denetimin altındaki bir adamla. Bunu düşündün. Onun gelip beni görmesini sağlayabilirim, ikisi de avucumun içinde. Bunu düşündün."

"Böyle bir şey düşünmedim. Susanna—"

"Barbara!"

"Barbara. Yirmi beş yıldır senin ortaya çıkmanı bekliyorum, yirmi beş yıldır her sabah bu gün o gün mü diye uyanıyorum. Nihayet, bir gece önce bıraktığım halinle, birbiri ardına onca geceler bıraktığım halinle çıkıp geldiğinde düşlerimdeki kadın ve fotoğraftaki sen aynıydın— bu hiç beklemediğim bir şeydi Susanna: sonunda bu tarafa gelip de benimle buluştuğunda sadece varlığımı bütünlemekle kalmayacaktın ama— bu hiç beklemediğim bir şeydi, bana tümüyle yasaklanmış olacaktın. Daha da kötüsü senin

müstakbel eşinin hayatı ellerimde olacaktı."

"Doğru! Sen de ümitsizliğe kapıldın ve—"

"Ümitsizliğe kapılmadım. Ama anlayamazsın. Rüyalarımda anlardın ama şimdi, telefonda başka birisin, seni tanıyamıyorum."

"Belki de ete kemiğe bürünmüş kadınların rüya kadınlarından farklı olduğu fikrine alışsan iyi olacak. Neden ümitsizliğe kapılmadığını söyle bana."

"Sen—"

"O. Ben değil. O"

"O hayattaydı. Gerçekti. Onun belki de hiç hayat bulmayacağından korkuyordum, bütün hayatımı—nasıl demeli— bir hiç uğruna yaşamış olacaktım. Sadece basit bir yanılsama yüzünden yaşamış olacaktım. Çünkü ne yaptımsa senin için, seni beklerken yaptım."

"Her şeyi mi? Politik çalışmalarını da mı?"

"Bana geldiğinde seni hak edecek bir dünya bul diye, temiz bir dünya, acısız."

"Pek de başarılı olamamışsın."

"Hayır, olamadım. Dünya hiç bundan daha beter bir halde olmamıştı. Dünya daha beter oldukça ve insanlar da gitgide kötüleştikçe ve dostlarım öldürüldükçe ya da toplama kamplarına düştükçe ve biz de sadece sürgüne kaçacak kadar şanslı olduğumuz için hayatta kaldıkça senin gelme olasılığın gitgide zayıflıyordu: Seni harika bir dünyada karşılamayı hayal etmiştim, birbirini sömürmeyen insanların olduğu, nefretin olmadığı bir dünya.Yine de gelmiştin işte. Dünyayı düzeltme konusunda iddiayı kaybetsem de, kendimle girdiğim iddiayı kazanmıştım, şansım dönmüştü, senin varlığın bütün kötü olasılıkları yalanlıyordu, birbirimizi bulmamızın olanaksız olduğunu iddia eden bütün istatistikleri. Yani Singapur'da dünyaya gelebilirdin veya Belçika Kongo'sunda veya Habeşistan'da veya Şili'de veya Filistin'de veya daha uzak başka bir yerde veya Polonya'da veya Savaştan önce veya başka bir yüzyılda veya hiç dünyaya gelmeyebilirdin, belki de binlerce yıl ileriden gelip ziyaret ediyordun beni, başka bir galaksiden, başka bir evrenden. Rüyaların nereden geldiğini ne bileyim? Şimdiye kadar yaşamış olan ve bu gezegenin geleceğinde âşık olacak milyonlarca kadın arasından, düşleyebileceğim bütün kadınlar arasından, benim

gezegenimin, zamanımın, ülkemin ve dilimin havasını soluyan kadına raslamanın beni ne kadar mutlu ettiğini tahmin edemezsin. Hepsi bu değil: ulaşabileceğim ve günün birinde..."

"Günün birinde..."

"Günün birinde sevebileceğim bir kadın."

"Sevebileceğin. Kabul et. Görüyorsun. Benim söylediğim gibi. Fotoğrafı gördüğün andan itibaren bir yolunu bulup—"

"Hayır, hayır. Yol mol bulmaya çalışmadım. Hiçbir şey yapmadım. Bir yolunu bulmak senin görevindi."

"Nasıl benim görevimdi?"

"Susanna'nın göreviydi. Martin onun fotoğrafına ve geleceğine sahip olabilirdi ama onunla benim gibi bağlantı kuramazdı. İşte bu yüzden ümitsizliğe kapılmadım, fotoğrafı elim bile titremeden ona geri uzatabildim. Hemen o gece gözlerimi yummam yetecekti, o bana çözümü söylerdi, hayatım boyunca her gece söylediği gibi. Her sözünü tutmanın bir yolunu bulurdu."

"Her sözü mü?"

"Evet."

"Martin'e bundan hiç söz etmedin mi?"

"Tek kelime bile söylemedim. Sadece resminin rüya gibi olduğunu söyledim."

"Rüya ha? Espri yapmadan duramadın yani."

"Hayatta kalmanın bir yolu."

"O ne cevap verdi?"

'Rüyadan daha iyidir,' dedi. Ve ekledi:'Tanıdığım en gerçek insandır.' "

"Sonra sen ne yaptın?"

"Hiçbir şey. Her zamanki rutin: bütün ikindi mahallede dolaştık, köşedeki küçük bakkal dükkânının sattığı yiyecekleri not ettik, dükkanların, tiyatroların ve meydanların yerlerini yazdık, bir iki gazete aldık, Martin'in sözde okumaya geldiği Sorbonne'un yanından geçtik, ona verdiğim kartpostallara bakarak önümüzdeki günlerde nasıl bir rota takip edeceğimizi, sonradan hatırlayabilmek için nerelere birkaç dakikalığına uğrayacağımızı kararlaştırdık."

"Sanki hiçbir şey olmamış gibi davranmayı nasıl başardın? Kandırdığın adamla gayet rahat sıradan bir gün geçirebildin demek, hem de—"

"Onu kandırmadım. Onu koruyordum. Ne olursa olsun görev görevdir. Martin'in hayatı—şimdi birçokları gibi senin de hayatın— benim işimi iyi yapmama bağlıydı."

"Peki bu berbat durumdan kurtulmak için Susanna denen o kadına mı güveniyordun?"

"Bana hep çok hoş fikirler vermişti. On iki yaşımdan beri."

"Bana bir örnek ver."

"Neden ilgilendin?"

"Madem onun ben olduğumu..."

"Ona benzeyip benzemediğini merak ediyorsun."

"Tam aksine, ona hiç benzemediğimi kanıtlamaya çalışıyorum. Birinin sana durmadan bazı vasıflar yüklemesi çok can sıkıcı— sana verdiği ilk öğüt neydi söylesene? Seni görmeye geldiği ilk gece miydi?"

"Hayır. İlk gece sadece onu kimseye anlatmamamı tembihledi. Ama esas öğüdünü ikinci gece verdi."

"Anlat."

"Bazı şeyleri anlatmasam daha iyi olur."

"Cinsellikle mi ilgili?"

"Gerçekten de anlamıyorsun, değil mi? Seninle hiç sevişmedim."

"Beni düşlediğin yirmi beş yıl boyunca mı?"

"Tek bir kez bile."

"Demek gövdemden hoşlanmıyordun."

"Susanna, senin gövdenden o kadar hoşlanıyordum ki— neyse o ilk gece tam— bundan söz etmek istemiyorum."

"Şu anda başka bir seçeneğin yok."

"Sonra anlatırım."

"Şimdi. Tam..."

"Eğer sevişirsek senin asla geri dönmeyeceğini hissettim. Bunun gerçekte olmasını beklemeliyim dedim kendi kendime, sana, böyle dedik birbirimize ve gece bitmek üzereyken bana endişelenme dedin, yarına bir randevumuz var, yarının rüyasında, sana ihtiyacım olduğu müddetçe geleceğini söyledin."

"Bu ne demekti?"

"Rüyalarımda çok açık konuşurdun, konuşurdu: Seni rüyalarının kapısından çıkıp da beni gün ışığında sana gülümserken bulana kadar, yavrum."

"Sözünü tuttu mu?"

"Ertesi gece, uyur uyumaz, gözlerimin gecesi altında yüzünün şafağı söktü."

"Şiirselliğe de bakın."

"Bana bunu sen öğrettin."

"Peki sana ne dedi?"

"Günümü nasıl geçirdiğimi bilmek istiyordu. Ona yalan söyledim. Hiçbir sorunla karşılaşmadığımı söyledim."

"Sorun neydi?"

"Ona usandırıcı, salakça, ergen günümü anlatmaya hiç niyetim yoktu. Esas istediğim—"

"İstediğin?"

"Geçen gece yaptığımıza devam etmek istiyordum."

"O neydi?"

"Seni keşfetmeme izin vermiştin."

"Neyi?"

"Her şeyi."

"Sadece ellerinle de değil."

"Hayır."

"Neyinle?"

"Dilimle. Dişlerimle."

"Anlaşılan hoşuna gitmiş."

"Evet."

"O kadın ertesi gece senin— keşiflerini sürdürmene izin vermedi mi?"

"Ona başımdan geçenleri anlatana kadar hayır."

"O gün ne olmuştu?"

"Susanna, Susanna— gerçekten de hiç değişmemişsin. Hep ısrarcıydın— ama bu sefer olmaz, yaşadığımız bir şeyi sana tekrar anlatmamı istemen haksızlık. Sanki... Sanki insanın yirmi beş yıllık karısı bir kaza geçirip de belleğini kaybetmiş, en baştan başlamak zorundaymış gibi— yapabilirim zannediyordum ama yapamıyorum."

"Demek sevdiğin kadın bir kaza geçirirse onu terk edeceksin öyle mi?"

"Ben öyle demedim."

"Madem benimle başa çıkamayacaktın Paris'e de getirtmesey-

din. Söylemeyecek misin?"

"Anlamıyorsun."

"Kadınlar erkeklerin istediğini yapmayınca erkekler hep bunu söyler."

"Benimle böyle konuşunca çok kırılıyorum."

"Ona da böyle sızlanır mıydın? Bütün zamanını kendine acıyarak mı geçirirdin?"

"Asla."

"Madem aynı insan olduğumuzu söylüyorsun, benimle neden en baştan başlamıyorsun?... Anlamamı istiyor musun?"

"Evet."

"Öyleyse bana bir şeyler açıklamaya çalış."

"Birlikte çalıştığın on iki yaşındaki oğlanlara böyle mi davranıyorsun?"

"Benim çocuklarım böyle bir muamele yapılamayacak kadar olgun."

"Tanrım, çok sinirlisin. Sıcaktan mı? Odada bir vantilatör var. Bu oteli onun için seçtim— sadece en modern otellerin her odasında—"

"Bu oteli seçerken benim vücut ısımı düşünmen bilsen beni nasıl sevindirdi. Evet— bana şu kadının sana ilk verdiği öğütten söz ediyordun."

"Susanna bana ondan bir şey sakladığımı söyledi ve—"

"Bu laf çok tanıdık geldi."

"... ve sonra sanki sevgilim değil de annemmiş gibi başımı okşadı."

"Annen o sırada hayatta mıydı?"

"Ben üç yaşındayken ölmüş."

"Yani bu kadın sana annelik yaptı, öyle mi?"

"Her kadın erkeğine biraz annelik yapar. Ama sevgilimize söylediğimiz şeyleri annemize asla söyleyemeyiz. O da bu konuda çok açık konuşmuştu: acılarımı ondan kesinlikle saklamamamı rica etmişti, beni acılarımdan kurtarmak için geldiğini söylemişti."

"Sen de razı oldun."

"Ağzının sadece öpülmeğe yaramadığını farkettim, Susanna. Konuşabilmemize de yarıyordu. Kulakların sadece ısırılmaya yaramıyordu. Benim sırlarımı da dinliyorlardı. Bu ondan öğrendiğim ilk şeydi."

"Şu senin Susanna'yı sevmeye başladım. O günkü sırrın neydi?"

"Sana söylemiştim. Ağabeyim okuldan ayrılmak zorunda kalmıştı."

"Nedenini söyler misin?"

"Babamla birlikte onu da tutuklamışlardı. Doğum günümde. Ertesi gün babamı geri getirdiler ama ağabeyimi getirmediler."

"Ağabeyine ne oldu?"

"Onu orduya girmeye zorladılar."

"Ailen savaş karşıtı mıydı?"

"Babam ve ağabeyim savaşa karşıydılar, evet. O zamanlar benim kendi fikrim yoktu. Bana Savaştan nefret etmeyi sen öğrettin."

"Ağabeyine ne oldu?"

"İki yıl sonra çarpışmada öldü."

"Üzüldüm. Benim ailem de..."

"Biliyorum."

"Bir savaş kaybetmek çok kötü."

"Neredeyse bir savaş kazanmak kadar kötü."

Bir süre ikisi de susuyor. Sokaktan birdenbire gürültüler yükseliyor, bağrışmalar sıcak havada dönenerek güvercinlerin ve uzak kilise çanlarının seslerine karışıyor, sonra gazete satan bir çocuğun bağrışı duyuluyor, heyecanla ve telaşla Fransızca bir şeyler söylüyor.

"On iki yaşındaydın," diyor kadın nihayet. "Baban seni o gün okula zorla mı gönderdi?"

"Babam istemiyorsan gitme dedi, ama o—"

"Susanna mı?"

"Susanna bana o ilk gece başıma neler geleceğini söylemişti, ertesi gün başım derde girecekti ama gitmem gerekiyordu, hayatta pek çok acımasızlıkla karşılaşacaktım ve onlardan kaçmaya çalışmanın bir anlamı yoktu. Ama ikinci gece onunla konuşurken ben— ben korkuyordum. Okuldaki kabadayılar—savaşçı zihniyetleriyle— hayatı bana zehir etmişlerdi. Bizimkilerin savaşa karşı olduklarını biliyorlardı, beni döverek ağabeyimin ve babamın vatan haini ve korkak olduklarını, kendilerini yabancılara sattıklarını kabul ettirmeye çalıştılar. En kötüsü de en iyi iki arkadaşımın düş-

man saflarına katılmış olmasıydı. Bu ihanet bana çok daha fazla acı—"

"Belki de faydalı bir deneyimdir. Seni ülkemizin başına geleceklere hazırlamıştır."

"Daha dün sana gülümseyen birinin bugün seninle bütün ilişkisini kesmesi, senden nefret etmesi çok korkunç bir şeydi. Diğerleri beni döverken arkadaşlarımdan biri avazı çıktığı kadar bağırıyordu: Vurun orospu çocuğuna, vurun ibneye. İbne."

"En çok sana ibne denmesine mi üzüldün?"

"Hem de nasıl."

"Başkalarının bize ne diyeceğini belirleyemeyiz. Sadece kendimiz hakkında neler söyleyebileceğimizi belirleriz."

"Susanna— o zaman da böyle söylemiştin."

"Uyduruyorsun."

"Hayır, neredeyse kelimesi kelimesine aynı şeyleri söylemiştin. Hâlâ nasıl inkar ediyorsun aynı—"

"Başka neler dedi? Sen anlat ben de öyle şeyler söyleyip söylemeyeceğime karar vereyim."

"Koskocaman, sisli bir odadaydık, sanki bir sarayda yaşıyormuşuz gibi ve o birbiri ardına pencereleri açmaya başladı, içeri turuncu, enfes bir ışık giriyordu ve benden o ışıkta soluk almamı isteyerek 'Hayatın en güzel anları ne yapacağımızı bilmediğimiz zamanlardır, çünkü ancak öyle zamanlarda gizli güçlerimizin nerede olduğunu keşfederiz, yavrum' dedi. Bana böyle bir şey söyler miydin?"

"Biraz ucuz felsefeye kaçıyor ama söyleyebilirdim. Ondan sonra mı sana kalpazan olmanı önerdi?"

"Ertesi gün. Birkaç ay sonra artık daha karmaşık sahtecilik işlerine—mektuplar, mazeretler filan— hazır olduğumu da o söylemişti, işler öyle ilerledi ki Savaşın son yıllarında kendimi sahte doktor raporları, hatta birilerinin ordudan malulen emekli edildiğini ve bu yüzden de askerlik hizmetinden muaf olduğunu gösteren belgeler yazmaya başladım. Böylelikle bir iki hayat kurtardım."

"Savaş bittiğinde ne oldu?"

"Okuldan mezun olup üniversiteye girdim."

"Bunları yapmanı hep Susanna mı söyledi?"

"Bu alaycı ses tonu sana hiç yakışmıyor. Her şeyi konuşurduk,

dünyada konuşacak başka kimim vardı ki? Hem o benim hakkımda hiç yanılmazdı. Susanna benim yeteneklerimi hep benden daha iyi bilmiştir."

"Peki sen onun hakkında ne biliyordun?"

"Hiçbir şey. İkinci gece bir şeyler sormaya yeltendim ama eliyle ağzımı kapadı. Ne o zaman ne de onu takip eden yıllarda onun hakkında sorduğum sorulara doğru düzgün bir cevap almayı başaramadım. Ama bazı çıkarımlar yaptım: imalar, sevdiği renkler, ayağını sıkan ayakkabıların onu sinirlendirdiği, bu tür şeyler, kaçamak cevaplar... Ama kesin bilgiler yoktu. 'Senin gövdenle benim gövdem gerçek dünyada bir araya geldiğinde benim hakkımda her şeyi öğreneceksin. Bırak seni şaşırtayım, yavrum.' "

"Sana hep yavrum mu derdi?"

"Ben on iki yaşındaydım, o yirmi, bu yüzden..."

"Martin sana benden söz etmeye başladığında bazı şeylere şaşırmışsındır herhalde."

"Hiç şaşırmadım. Her şey yerli yerine oturuyordu."

"Fotoğrafçılığım bile mi?"

"Benim ilk kez on iki yaşındayken rüyamda gördüğüm bir kadının o yaştaki çocuklara düşlerinin fotoğraflarını çekmeyi öğretmesi mucize gibi geldi. Martin bana ne iş yaptığını söylediğinde, bilinçaltında benimle buluşmaya hazırlandığının kesin kanıtı saydım bunu. Öyle değil mi?"

"Bence değil. Bu biraz şüpheli bir raslantı."

"Hangisi?"

"Benim on iki yaşında çocuklara sanat eğitimi verdiğimi duyduktan sonra bu hikâyeyi uydurmuş olman çok daha akla yatkın..."

"Seni nasıl ikna edeceğimi gerçekten de—"

"Bana şu senin Susanna'yı tarif etsen."

"Aynaya bak."

"Hayır, demek istediğim— fotoğraftaki o kadın senin on iki yaşındayken rüyanda gördüğün kadının tıpatıp aynısı mıydı?"

"Tıpatıp: saçlar omuzlarda, aynı dudak rengi, aynı kalça kavsi, gözlerde hınzırca bir parıltı, giysilerin gövde üzerinde duruşu, hepsi aynıydı."

"Ya giysilerin altı?"

"Göreceğiz."

"Mizah duygun gelişmiş, bakıyorum."

"İnsan başka nasıl hayatta kalır?"

"Yıllar yılı rüyalarındaki o kadın hiç değişmedi mi? Bedenen hep aynı mıydı?"

"Ben büyüdüm, o büyümedi. Beni ziyaret etmesini istiyorsam bu koşulu kabul etmek zorundaydım."

"Rüyalarının içeriğini böylesine kontrol edebiliyor muydun?"

"Hiç kontrol edemiyordum. Uykudaydım. Her şeyi o belirliyordu."

"Sen de ona boyun eğiyordun."

"Kurumuş bir kuyudan bile daha yalnızdım, sadece kendi dertlerini savuşturmak için varolan birini bulmuş on iki yaşında bir çocuktum. Onun her isteğine uymamam için ne sebep vardı?"

"Tamamen senin hizmetinde bir rüya kadını, tek gayesi sana göz kulak olmak, seni gerçek hayattaki buluşmanıza hazırlamak, evet, haklısın, böyle birini reddetmek delilik olurdu. Ah, Leon, erkekler ne kadar zayıf."

"Susanna da böyle derdi. Erkekler çok zayıf. Ama sen birçok erkekten daha zayıfsın, diye eklerdi, çünkü hayatının geri kalanını başkalarının acılarını emmekle geçireceksin. Ruhunun karanlık sularından— aynen bu kelimeleri kullanmıştı— kurtulmak için benim gibi birine ihtiyacın var. Çevremdekilerin çektiğim acıyı hiç umursamadığının farkındaydı."

"Ya baban?"

"Babam annemin ölümüyle yıkılmıştı, sonra ağabeyimi götürdüklerinde daha da kötü oldu, sonra duyduk ki ağabeyim— aslına bakarsan, bir insanın başına gelebilecek en kötü şey gelmişti babamın başına: kendi acısına âşık olmuştu."

"Sence bu neden bir insanın başına gelebilecek...?"

"Çünkü sonunda kalbinde başka insanların acıları'na yer kalmıyor. Bana ne yaptı bak: hatırladığım ilk şey babamın benimle konuşmasıdır; durmadan konuşurdu, anlamadığım şeyler anlatırdı, annemi, gençliğinde düşlediği ütopyanın nasıl gitgide uzaklaştığını, varoluşun acımasızlığını anlatırdı bana, benim onu bu yükten kurtarmaya kabiliyetim vardı, hem de sadece dinleyerek onun acısını hafifletiyordum. İlk anım budur."

"Yani herkesin sırdaşı olmaya seni baban mı itti?"

"Ben de öyle düşünürdüm, ama Susanna kişiliğimiz yüzünden ailemizi suçlamanın tehlikeli olduğuna beni ikna etti; ailenin tek yaptığı, ya da bu durumda babanın tek yaptığı, dedi, senin içinde olan bir şeyi, bir eğilimi, doğuştan gelme bir şeyi ortaya çıkarmak. 'Oğlunun üzerine acısını boca eden bir baba imgesi neden ilk çocukluk anın olsun ki?' diye sordu. 'Kendi içine bak, dünyaya geldiğin anda kendini görmeye çalış,' dedi. 'Daha derinlere in, babanla birlikte olduğun o zamandan geri git, gövdeni o ana aç ve içine bak, ne görüyorsun?' Benim içime soluduğu bellekte kendime baktım ve o yeni doğmuş bebekte bir yarık gördüm, varlığımın orta yerinde dişiliğin o derin yarasına benzeyen bir şey vardı, o ana kadar kimsenin farketmediği ve bu yüzden de kimsenin iyileştiremediği görünmez bir yara. 'Dünyanın acıları buradan içine doluyor ve dolmaya da devam edecek, yavrum. Sakın kapatma onu, sana gösterdiğim için onu inkara kalkışma. Senin o yarığın ne işe yaradığını keşfetmene yardım edeceğim.' "

"Ne işe yarıyormuş?"

"Gerçekten de hatırlamıyor musun? Gözümü açan sen olmuştun, ben on iki yaşındayken o acının beni evrenin o uçsuz bucaksız acısına bağladığını söylemiştin bana. Çık dışarı, şehrinin sokaklarını dolaş, içindeki yarığın daha hayati, daha büyük ve daha derin bir yarığın parçası olduğunu göreceksin. Sana okulda işkence eden o çocukların, dedi bana, çok daha zalim usullerle birçoklarına işkence eden bir dünyanın parçası olduğunu göreceksin. Olanları senden saklamak gibi bir şansım yoktu yani—"

"Tanrım! Daha kaç kere söyleyeceğim, o ben—"

"Şimdi inkar ediyorsun ama o zamanlar senden hiçbir şey saklayamazdım. Hem, o çocuklar yüzüme çok fena vurmuşlardı ve gündüzki morluklar geceleyin de yüzümde boy göstermeye başlamışlardı ve sen beni rahatlattın. Yüzüme değen dudaklarını hala hissedebiliyorum. Her öpücükte bana bir öğüt veriyordun: inandığın şeyler uğruna savaş, bir öpücük, ama kendini kollamayı da ihmal etme, bir öpücük daha, çünkü acımasız günler kapıda, teknolojiyi daha önce hiç kullanılmadığı şekilde kullanacak tiranlıklar geliyor, bir öpücük daha, tarihte öyle anlar gelir ki şerefini koruman gerekir ama bazan da gücü elinde bulunduranları kandırmak için kendini gizlemen gerekir, dikkat et de karşılaştığımızda bütün

parçaların tam olsun, özellikle de benim en sevdiğim parçam."

"O hangisiydi?"

"Anlamadım deme. Söz ver bana, küçük aslanım, kendini kollayacaksın ki günün birinde içime girip orada hayat bulacaksın. Bana böyle demiştin. Dinliyor musun Barbara?"

"Evet."

"Ama başka bir şey düşünüyordun."

"O kadına kim bilir nasıl muhtaçtın. O kadına sahip olmak için her şeyi yapardın herhalde."

"Her şeyi değil."

"Her şeyi."

"Biraz bekler misin?"

Kadın bekliyor. Sokaktan yine sesler geliyor, gazetc satan Fransız çocuğunun sesi, belki o da on iki yaşındadır, Berlin'de bıraktığı çocuklar gibi.

"Barbara?"

"Evet."

"Bir iki dakikalığına senden ayrılacağım."

"Ne oldu?"

"Hiç. Bir şey yapmam gerekiyor."

"Geri geleceksin değil mi?"

"Daha demin seni elimde tutmak için her şeyi yapabileceğimi söylemedin mi?"

Adam telefonu kapatıyor ve kadın elinde telefonla öylece kalakalıyor, diğer eli fotoğraf makinesinde ve sokaktan yükselen seste ve ona korkunç yabancı olan bu şehrin eylül sıcağında.

Leon ve Barbara'nın nereden geldiklerini bulmak neden bu kadar zamanını aldı?

Gölgeler arasında, baştan beri onların kökenini bilen ve bu bilgiyi onlara bir kumpas kurmakta kullanan ve sana karşı bir üstünlük daha kazanan o adam gibi olmayı neden beceremiyorsun— oysa o adam şimdi onların hayatlarına daha da kolaylıkla girmeye hazırlanıyor.

Suçu Leon ve Barbara'ya yüklemek de mümkün, çünkü çok sıkı ağızlılar, geçmişlerini ve kimliklerini pas geçiyorlar, belki böyle bir adamın onları dinleyeceğinden, edindiği bilgileri onların aleyhine kullanacağından korktukları için. Yoksa utandıkları için mi ülkelerinin adını söylememeye fazlasıyla dikkat ediyorlar? Her

halükârda özenleri ters tepti: senin bilgilenmeni engellemiş oldular, onlara yardım edebilmek için kökenlerini öğrenmeye çalışan tek kişinin.

Ne de olsa, her kıtadan bölük bölük insan gelip geçti Paris'ten, şu ya da bu diktatörden kurtulmak umuduyla, bir sürü insan sönüp gitti Paris'in sokaklarında, tavanaralarında ve kafelerinde, bir sürü kadın Paris'te sürgün hayatı yaşayan erkeklerini müşkül zamanlarında ziyarete geldi, birçokları hiç geri dönemedi, birçokları döndüklerinde öldürüldü. Pek çoğu da nereden geldiklerini, neler söylediklerini bilen adamlar tarafından gölgelerden izlendi.

Çocuklarına elbise beğenen bir anne gibi, Leon ve Barbara'ya çeşit çeşit milliyetler mi yakıştırdın sen de?

Yine de— çok dikkatli olman gerekirken— böyle gözlerini kapamanın gerçek nedenini söylemekten kaçındığın doğru değil mi?

Bir süre öyle kandırdın ki kendini, Leon ve Barbara'nın Latin Amerikalı olduklarını düşünebildin, hatta umabildin. Yetmişlerde bir sürü gencin Paris'ten geçip başka ülkelere eğitilmeye gönderildiğini hatırladın. Şiirsel bir isim bile verilmişti onlara, "somonlar" Somonlar: onları ülkelerine geri dönemeyen sürgünlerden ayırmak içindi bu, belki de ülkelerinin berrak, akıntılı, şelaleli nehirlerini hatırlatmak içindi, böylece somonlar gibi doğdukları yere geri dönüp yeni bir hayat için kuluçkaya yatacaklarını unutmayacaklardı. Seninkine benzeyen bir ülkeden gelen insanların başından geçen bir hikâye olduğunu söyledin kendi kendine, Avrupa'dan çok uzakta, bu hikâyeyi kağıda aktarmaya çalıştığın yerden çok uzakta, dünyanın öte tarafında kaybolmuş, artık kimsenin umursamadığı, geçmişini kimsenin hatırlar görünmediği bir ülke.

Öyle mi? Leon'u yakınlaştırmaya, daha tanıdık kılmaya çalışmanın nedeni bu muydu?

Evet, bir vadinin dibinde sevgilisini gören bir âşık gibi davrandın, sevgilin oracıktadır, ona seslenirsin ve yaklaştıkça senin zihnindeki resme uymayan özellikleri inkar etmeye çalışırsın beyhude, saçında bir koyuluk, omuzlarında hoppa bir meyil, biraz irice eller, her değişik ayrıntıyı gözlerinle zihnin arasında uzlaştırmaya çalışırsın, fark yokmuş gibi davranırsın, fark olmasın istersin, o senin sevgilin olsun istersin, bu senin hikâyen olsun istersin, kollarına capcanlı atılan o olsun istersin, ama en sonunda kadın senin

his tutulmandan kurtulup odağa gelir, karşındadır, daha önce hiç görmediğin bir yabancı. Esas keder ondan sonra başlar: sevdiğin ülke, sevdiğin kadın nerededir? Nerede? Onu hatırladığın haliyle varolmuş mudur hiç?

Ama o başka hikâye.

Bu Leon'un hikâyesi. Belki Barbara'nın da hikâyesi.

Senin hikâyen değil.

Sen dinlemeye mahkumsun. Şilili, Polonyalı veya Güney Afrikalı da olabilecek bu Almanların doğdukları şehir olmayan bu şehirde birbirlerine neler söylediklerini anlamaya çalışmaya.

"Barbara. Benim. Neden bu kadar geç açtın?"

"Yanımda getirdiğim fotoğraflara bakıyordum. Çocuklarımın çektiği fotoğraflara."

"O çocuklar senin için çok mu önemli?"

"Her şeyi görebiliyorlar, Leon. Şehrimizde olup biten her şeyi görüyorlar — sen de Berlin'lisin, değil mi?"

"Evet."

"Gelecekte olacakları da görebiliyorlar."

"Senin çocuklara göre ne olacak peki?"

"O korkuyu, çocuklarımın büyüklerin gözlerinde yakaladığı o nefreti anlatmaya kelimeler... O fotoğrafları görseydin gerçekten de korkardın."

"Korkmam için o fotoğrafları görmeme gerek yok. Benim, bana umut verecek bir şeye ihtiyacım var. O fotoğraflarda umut var mı hiç?"

"Birazcık. Solgun bir umut ışığı."

"Madem öyle diyorsun..."

"Sanki— bir şeye mi üzüldün Leon? Demin telefonu kapatıp gittiğinde bir şey mi oldu?"

"Telaşlanacak bir şey değil. Senin çocukların çoktan gördüğü bir şey."

"Anlamadım."

"Anlayacaksın. Ne yazık ki çok yakında anlayacaksın."

Kadın adamın konuşmayı sürdürmesini bekliyor ama adam başka bir şey söylemiyor. Bunun üzerine kadın soruyor:

"Sana sormak istediğim bir şey var. Martin'le buluştuğun o gece— senin Susanna Martin'le buluştuğun o gece sana ne öğüt verdi, hani şu resmi..."

"Hiç."

"Ne demek hiç?"

"O gece, on iki yaşına bastığımdan beri ilk defa, yirmi beş yıldır ilk defa, hayatımda ilk defa, o gece Susanna'yı rüyamda görmedim."

"Rüyanda ne gördün?"

"Hiçbir şey."

"Belki de rüyanda onu gördün ama..."

"Hayır."

"Uyanınca ne oldu?"

"Sana anlatmak istemiyorum."

"Ona anlatırdın, değil mi?"

"Peki. Anlatayım. Claudia'yla seviştim. Yırtıcı, umutsuzca. Ama olmadı— yani hiçbir şey çıkmıyordu, durmadan gidip geliyordum...."

"Claudia ne yaptı?"

"Başta uyuyordu, herhalde şaşırmıştır, bu tür— tecavüz demeli— şeyler pek bizim tarzımız değildir, yani sabahleyin sevişmek veya birlikte karar vermeden, daha doğrusu hazırlanmadan sevişmek. Ama bu iş hoşuna gitmişe benziyordu, bana hoppaca gülümsedi ve zevkle gözlerini kapadı; ama çok geçmeden onunla seviş-

mediğimi anladı herhalde. Ben de— boşalamıyordum. Olmuyordu işte. Birdenbire sanki odanın başka bir yerinden yataktaki kendimi izliyormuşum gibi oldum, bir köşeden, hiç zevk almaksızın, neredeyse pornografik bir biçimde yaptıklarımızı izliyordum, sadece umutsuzluk ve hüzün vardı içimde, tutunabileceğim birini bulmaya çalışıyordum, sanki kusuyormuşum gibi menimi dışarı çıkarmaya uğraşıyordum, on iki yaşıma basmadan önceki günlerde olduğu gibi çaresiz hissediyordum kendimi, sensiz bir dünyada kaybolmuştum ve çıkış yolunu bulamıyordum, sonra Claudia canımı yakıyorsun dedi ve onu dinlemedim, beni üzerinden atıp yatakta soluk soluğa, yalnız bıraktı..."

"Sonra ne yaptın? Martin'le buluşma vakti gelmişti herhalde."

"Öyle durup ona...şeye baktım."

"Neye baktın?"

"Kalkmıştı işte. Bir türlü inmiyordu. O nesne lüzumsuz göründü gözüme. İçimden kesmek geldi."

"Nesne."

"Nesne."

"Neden adlı adınca söylemiyorsun?"

"Utanıyorum."

"Yirmi beş yıla rağmen mi? Rüyalarında ne derdin?"

"Eğer hatırlamıyorsan, sana söylemek istemiyorum."

"Ben ne derdim, yani Susanna?"

"Sen söyle."

"Hayır."

"Görüyorsun. Bu yüzden onu kesmek istedim."

"Ama kesmedin."

"Evet."

"Neden?"

"Sen söyle."

"Hala günün birinde benimle sevişebileceğini düşünüyordun."

"Evet. Kaput."

"Claudia'yla sevişirken kaput mu takardın?"

"Her zaman."

"Ya diğer kadınlarla?"

"Başka kadınla sevişmedim."

"İnanmıyorum."

"Tek bir kadınla bile."

"Ya Claudia'yla karşılaşmadan önce?"

"Hiç."

"Claudia'ya sadık kaldın."

"İkinize de."

"Antoinette'e ne demeli?"

"O sayılmaz. O para içindi. Sen de rüyalarımda görünüp yapmamamı söylemiyordun."

"Peki sürekli kaput kullanmanı Claudia'ya nasıl açıklıyordun?"

"Ona gerçeği söyledim: çocuk istemiyordum."

"Bir kez olsun kararının benimle ilgili olmaması hoş bir şey."

"Bunu duymaktan bıktın ama, kararım seninle ilgiliydi. Bir şeyden korkuyordum— bunu kimseye itiraf etmedim."

"Susanna'ya bile mi?"

"Özellikle de Susanna'ya."

"Bana söyleyecek misin?"

"Evet, artık ortaya çıktın çünkü. Claudia'nın bir kız doğurmasından ve o kızın..."

"O kızın ne?"

"Senin yüzüne sahip olmasından korkuyordum."

"Susanna'nın kendi kızın şeklinde dünyaya gelmesinden korkuyordun."

"Evet. Bu benim en kötü kâbusumdu."

"Demek rüyalar dışında kâbuslar da görüyordun."

"Tabii. Hoş şu sıralarda kâbus görmek için sokağa çıkmak yeterli, değil mi?"

"Peki rüyalarında kaput kullanıyor muydun?"

"Rüyalarımda sevişmediğimi söylemiştim."

"Yani Claudia seviştiğin ilk kadındı."

"Evet. Yirmi yaşına bastığım gün, onunla aynı yaşa geldiğimde, bir bakıma onun ikizi olduğumda Susanna bana: 'Artık bir kadınla yatmanın zamanı geldi, yavrum. Onu seçerken dikkatli davransan iyi olur çünkü o aptalca insanları kırmama kaygın yüzünden sonunda onunla evlenirsen hiç şaşmam.' "

"Peki Susanna seni kıskanmaz mıydı?"

"O onaylamadan kimseye yanaşmazdım, neden kıskansın ki?"

"Bir kadının kendi sevgilisini bir başkasının koynuna atması

biraz tuhaf geliyor."

"Eğer o beni zorlamasaydı birileriyle ilişki kurmaya hiç kalkışamazdım— hele Claudia'yla hiç, o biraz gözümü korkutmuştu. Susanna'nın beni ikna etmesi gerekti— bu seni neden bu kadar şaşırttı hiç anlamadım."

"Sen benim hakkımda çok şey biliyorsun, ben de senin hakkında birkaç şey öğrenmişim çok mu?"

"Uydurmadığımı nereden biliyorsun?"

"Eğlenceli bir şey olsun razıyım."

"Peki öyleyse, bir şey uydurayım. Bakalım. Üniversitede ikinci yılımdı. Öğrenci gazetesine yeni bir soluk getirmeye uğraşıyorduk. Adı *Yeni Şafak*'tı ve biz el atmadan önce sıkıcı, ciddi bir haftalık dergi görünümündeydi, isyan çığırtkanlığı yapıyor, işçi sınıfına ilahiler düzüyor, gelecekten söz ediyordu. Birkaç kafa dengi öğrenciyle *Yeni Şafak*'ın— senin de demin söylediğin gibi eğlenceli olması gerektiğini söyledik. Yeni bir dil, günlük kullanımlar, meşhurlarla alaycı, sözde röportajlar, karikatürler, dedikodu köşesi ve öğrencilerin rahat rahat katılımda bulunabilmesi için bir köşe— kafelerle ve tartışmalarla... yeni bir şafak sökene değin hiç bitmeyecek tartışmalarla dolu bir bulvar olsun diye bir öneride bulunmuştum."

"Tabii bunun da fikir babası Susanna'ydı."

"Ona her konuda danışırdım, daha önce de söylemiştim."

"Senin gazetedeki görevin neydi?"

"Öğrencilerin kişisel sorunlarını yazabilecekleri bir köşe açmamı önermişti bana. Kimliğimi gizli tutmam, takma isim kullanmam konusunda uyarmıştı beni."

"Neden?"

"Benim fazla göz önünde olmamı istemezdi. Hep tehlikede olduğumu düşünürdü."

"O zamanlar ne tehlike vardı ki?"

"Kötü bir geleceği haber vermişti. Demokrasi pek fazla dayanmayacak dedi: Weimar Cumhuriyeti bitmeye yazgılı."

"Birisinin rüyada böyle bir şey diyebileceğine inanamıyorum."

"Keşke gece uyuyan her Almana bunu fısıldasaydı biri."

"Senin için seçtiği takma isim neydi?"

"Don Giovanni. Bu isme epey gülmüştük, çünkü Don Juan'dan

ziyade bir kadının göğsüne bile dokunmamış bir bekaret timsaliydim. Kazara dirseğim bile sürtünmemişti."

"Peki başkalarına nasıl akıl verecektin?"

"Ben— bu pek hoşuna gitmeyecek ama— bir nevi cinsellik ansiklopedisi haline gelmiştim. Susanna'nın bana öğrettiği şeyler sayesinde."

"Teoride."

"Söylediklerini gösterirdi de."

"Pek deneyimliymiş Susanna."

"Bu konuda hiç soru sormadım ona. Sanırım deneyimliydi ama belki marifetlerini benim gibi kulaktan dolma edinmişti. Demek istediğim, benim sütunumu okuyan biri yazarın evrendeki bütün yataklarda yattığını ve bütün pozisyonları denediğini zannederdi. İlk köşem çekingen karakterimle ve tekeşlilik tercihimle çelişiyordu. Arsız ve küstah bir üslup kuşanarak, cinsel özgürleşmenin evrensel mutluluğu getireceğini söyleyecek kadar ileri gittim: her şey meşruydu, deneylerin sınırı yoktu, sadece zevke sadık kalınmalıydı, çiftler arasındaki o eski moda bağları koparmak, bizi tutsak eden toplumsal zincirleri kırmanın ilk adımıydı."

"Bir sürü laf. Bu vahiyimsi yazılarını gösterdiğinde Susanna ne dedi?"

"Çok hoşuna gitti, çünkü bu sayede kimse o saldırgan Don Giovanni'nin ben olduğumu anlayamayacaktı, öyle utangaç ve siliktim ki. Ama belki de ilk kez yanılmıştı. Çünkü hukuk öğrencisi olan Claudia fikirlerimi okumuş ve çok adi, bayağı ve karşıdevrimci bulmuş ve Don Giovanni'nin frengili suratına –deyim ona ait– bizzat tükürmek için and içmişti. Bunu yapmayı da başardı— inatçılığı meşhurdur, hiç pes etmez: *Yeni Şafak* 'ın seks uzmanını keşfetmekte de gecikmedi. Üniversitenin önündeki küçük bir lokantada kıstırdı beni, bir öğle vakti. Lokanta hala oradadır herhalde. Tam yemeye başlayacaktım ki birinin beni incelediğini farkettim. Claudia tam karşımdaydı. Öyle amansız bir bakışı vardı ki kaşığımı masaya geri bıraktım, içmek üzere olduğum dumanı tüten çorbanın çok ilerisine. 'Demek meşhur Don Giovanni sensin öyle mi?' İlk sözleri bunlardı— bir meleğin sesiyle söylenmiş düşmanca kelimeler. Ama çok geçmeden o meleklikten eser kalmadı, bana daha adını bile söylemeden, ilk makalemi okuduğundan beri prova ettiği

acımasız tenkitleri üzerime boca etti: sorumsuzluğumu vurdu yüzüme, sonra şu maço Don Giovanni'lerin kendini bilmezlikleri konusunda makineli tüfek ateşine tuttu, sonra ahlâki ilkelerimize sarılmazsak gelecekteki o muhteşem dünyayı asla yaratamayacağımızı söyleyerek bir güzel haşladı ve kadınlar benim önerilerimi dinlerlerse neler olacağını söylüyordu ki— birdenbire sustu. Küt diye. Cümlenin orta yerinde. Sanki beni ilk defa görüyormuş gibi yüzüme baktı. Sonra güldü. Hiç hoş bir gülüş değildi."

"Neden ki?"

"Beni korkuttu. Çünkü sonra masanın üzerinden bana doğru eğildi— farkında olmadan o güzel, küçük, yuvarlak göğüslerini göstermişti bana— ve ağzını kulağıma dayadı, benden o kadar çok nefret ediyor ki şimdi kulağımı koparacak diye düşündüm, hatta o korkuyla dişlerinin ne kadar beyaz olduğunu düşündüğümü de hatırlıyorum, sanki bir rüya kadını gibi. Ama beni ısırmadı— en azından o anda değil. Yakıcı ve şehvetli sesini duydum: 'Sahtekâr. Sahtekârın tekisin sen. Hemen anlaşılıyor. Tek bir kadınla bile yatmamışsındır.' Biraz durup söylediklerinin nasıl bir etki yarattığına baktı. Ben cevap vermeyince de ekledi: 'Tek bir erkekle de yatmamışsındır.' Susanna'ya hiç bu kadar ihtiyacım olmamıştı, lokantanın kapısından giriverip beni kurtarsaydı ya."

"Ama gelmedi."

"O zaman üç yaşındaydın— nasıl gelecektin ki?"

"Bak sen, neredeyse mantıklı konuşmaya başlıyorsun. Eee, Claudia sonra ne yaptı?"

"Önümdeki yemekleri parmağıyla tatmaya başladı, parmağını yemeğe sokuyor, sonra ağzına iyice daldırıp bir güzel yalıyordu— çorba, yahni, ekmek, salata, börek, tek tek— sonunda hükmünü ilan etti: 'Bu lokanta berbat. Yemek nasıl olurmuş öğrenmek istiyorsan evime gel, Don Giovanni. Eğer cesaretin varsa.' Adını, adresini ve telefon numarasını yanında taşıdığı *Yeni Şafak* 'ın üzerine yazdı ve çekip gitti; eteğinin altında bir o yana bir bu yana savrulan sıkı kalçasına bakarken gitmesine üzüldüğümü farkettim. Ondan hoşlanmıştım. Her hakarette üzerinden bir şeyini çıkarmak çok hoş olurdu. 'Şu hanım iyi bir düzülmeyi haketmiş,' dedi Susanna o gece."

"Susanna da pek edepli değilmiş yani."

"Aklına geleni söyler, bilmem bunu mu söylemek istemiştin. 'Önce düzersin,' dedi, 'eğer bir aksilik çıkmazsa sonra da evlenirsin.' Neden o diye sordum. Çok... zor bir kadındı. 'Aldatamayacağın biriyle evlenmelisin, seni sen olduğun için seven biriyle.' "

"Bu öğüt hakkında ne düşünmüştün?"

"Claudia'nın benden iğrendiğinden emindim. Ama Susanna'yı ikna edemiyordum. 'Önemli olan,' dedi, 'bu ilişkide tutku olması. Eğer sana tutulmasaydı seni yemeğe çağırmazdı.' Bu davetin Don Giovanni'ye ironik bir gönderme olduğunu söyledim; o da Commendatore tarafından cehennemde yemeğe davet edilmişti. Claudia da beni zehirli bir sosla oraya göndermeyi planlıyordu herhalde."

"Ama sana seksi bir yemek yapmıştı değil mi?"

"O gece de öyle demiştin: sana afrodizyaklarla dolu bir yemek yapıp bütün mahçupluğunu ortadan kaldıracak. Böylece rüyalarımın kadını ve müstakbel hayat arkadaşım farkında olmadan müttefik oldular."

"Claudia Susanna hakkında bir şey bilmiyordu tabii."

"Susanna bana sıkı sıkı tembih etmişti: 'Bir şey daha var, küçük aslanım. Eğer müstakbel karın benim varlığımdan haberdar olursa bil ki bağlantımız kesilir. Bir daha asla seni görmeye gelmem.' "

"Claudia'yla açılışı yaptığını söylesem yanılmış olmam herhalde."

"Harikaydı."

"Onunla sevişmek hoşuna gitti mi?"

"Evet."

"En çok ne hoşuna gitti?"

"İçine girmek. İçine girdiğim an."

"Ne hissettin?"

"Daha derinlere gitmek istedim."

"Peki ona karşı ne hissediyordun?"

"Kendi adıma olmasam da onun adına mutluydum. Çünkü ona gerçeği anlatamıyordum."

"O zamandan beri sana iyi bir dost oldu, öyle mi?"

"Hem de mükemmel."

"Sürgünde olduğunuz için, karşılaştığınız sorunlar yüzünden hiç yakınmadı mı?"

"Hiç."

"Ya başına bir şey gelirse..."

"Hemen ona giderim."

"Onu Susanna'dan daha mı çok seviyorsun?"

"Sanmam."

"*Sanmam* da ne demek?"

"Şu ana kadar bu soruya gerek yoktu."

"Peki şimdi?"

"Artık o sorudan kaçamam."

"İkimiz için planların mı var?"

"Bunları konuşmanın zamanı değil şimdi."

"Bence zamanı. Ne düşündün— yanınıza mı taşınacaktım?"

"Hiçbir şey düşünmedim."

"Peki ya o zaman?"

"O zaman mı?"

"Claudia'yla ilk orgazmını yaşadığında, onun...?"

"Claudia'nın Susanna olduğuna inandırmaya çalışmadım kendimi, eğer demek istediğin buysa. Fantaziler kurmadım. Ama sen de vardın, hemen yanıbaşımızda. En yoğun anlarda bile kim olduğumu, esas benliğimi, aşkımın başka bir yerden ödünç alındığı duygusunu bir kenara atamadım, her şey başka birini bekliyordu."

"O başka biri ben miydim yani?"

"Onun yüzü, onun vücudu, onun yaşı, onun zevkleri, onun huyu var sende."

"Tabii unuttuğun bir şey var."

"Hiç şaşmam."

"Bu konuda benim de söyleyecek bir şeyim olduğunu, belki de gelecek için planlarım..."

Ama sözünü bitiremiyor çünkü o anda birisi 242 numaralı odanın kapısını çalıyor.

Adamın sesi biraz endişeli:

"Bir şey mi oldu?"

Kadın bekliyor. Tekrar kapının çalındığı duyuluyor. Kadın alçak sesle, hızlı hızlı konuşuyor:

"Birisi kapıyı çalıyor."

"Endişelenmene gerek yok."

"Ya bunlar— birileri Martin'in peşindeydi değil mi?"

"O adamlar onu arıyorlar Barbara. Onun adının Hans olduğunu zannediyorlar, ama..."

"Antoinette'i öldüren adamlar."

"Ama seni bilmeleri olanaksız."

"Nasıl böyle emin olabiliyorsun?"

"Eğer politikayla alakan olmadığından kesinlikle emin olmasalardı Naziler dışarı çıkmana asla izin vermezlerdi, Barbara."

"Peki kapıdaki kim öyleyse?"

"Yemek getirmişlerdir."

"Ben yemek istemedim."

"Ben senin için ısmarlamıştım. Acıkmışsındır."

Kadın yine kararsız.

"Hadi Barbara. En sevdiğin yemek. Garsonla konuşmana, hatta imza atmana bile gerek yok. Her şeyin icabına bakıldı. Hadi aç kapıyı."

242 numaralı odanın kapısında arabalı bir garson var. Yüzü duvar gibi, ifadesiz, kadın kapıyı açınca kımıldamıyor. Garsonun arkasında, sabahleyin odayı gözetleyen hizmetçi kız çarpıyor kadının gözüne bir an, gölgesi hızla köşede kayboluyor. Garson, kaba bir tavırla Fransızca bir şeyler söylüyor ve kadın onu içeriye alıyor. Garson yemek arabasını odaya sokuyor. Özenle sofrayı kurup servis yapıyor: biftek consommé, kara pirinçli brochette d'agneau, renkli bir salata, elmalı turta, yarım şişe kırmızı şarap, soda.

Garson gidince kadın ahizeyi alıyor.

"Bu yemekler benim için biraz fazla, Leon."

"İyi gelir."

"Ya sen?"

"Ben de senin yediklerini yiyeceğim."

"Neredesin?"

"Yakında. Ama bunun önemi yok. Hadi yiyelim. Consommé'ye dikkat et— Fransızlar çok sıcak servis yapar."

Kadın koskoca kaşığın içindeki yemeği üfleyip ağzına atıyor.

"Güzel mi?"

"Enfes. Bunları sevdiğimi nereden bildin? Hayır, sakın cevap verme."

"Evet. Yirmi beş yıl boyunca senin hakkında, Martin'le geçirdiğim o kısacık haftadan çok daha fazla şey öğrendiğimi neden söy-

leyip duruyorum? Bana inanamayacaksın nasıl olsa."

"Peki ya sana inanmaya başladığımı söylersem."

"Bu beni ne kadar mutlu ederdi tahmin edemezsin."

"Martin'e ne olduğunu bir öğrenebilsem ben de çok mutlu olacağım, neden tehlikede...."

"Yiyelim de öyle."

"Beni görmeye gelmeyecek misin?"

"Daha değil."

"Bana Martin'den söz edeceksin değil mi?"

"Yiyelim. Sürekli konuşmak zorunda olmamak çok hoş. Yemeğin boğazından kayışını hisset sadece, benimkinden kaydığı gibi."

"Ya vücudum?"

"Onu sen bilirsin. Yiyelim. Sessizce."

Leon'la Barbara'yı izleyen, bir süredir Paris sokaklarında Leon'u takip ettiği anlaşılan adama kafayı o kadar taktın ki, başka adamlara başka seslere hiç dikkat etmedin. Leon onların varlığından haberdar. Onun bu bilgisi sayesinde diğer kumpasların farkına varabildin sonunda.

Martin için en büyük tehlikenin gölgeler arasındaki o adam olduğunu düşünüyordun.

Senin kaydettiğin olaylardan on bir gün önce, yine Paris'te bir odada toplanan diğer üç adamın seslerini birdenbire hayal edip duyabileceğini ummuyordun hiç. Leon'un kim olduğundan, neden şüphelendiğinden konuştuklarını duyuyorsun hayal meyal. Leon da diğer adamların konuştuklarını duyuyor. Yanılıyor olabilir, bütün bunları uyduruyor olabilir.

Ama o üç adamın, kopya etmek üzere olduğun sözlerinin ne sen ne de Leon tarafından uydurulmadığını doğruluyor tarih ne yazık ki.

Evet. Öğle vakti. 20 Ağustos 1939. Almanya'dan henüz gelmiş olan bir kadının bir otel odasında çalan telefonu açmasından ve hiç tanımadığı bir adamın sesini duymasından tam on bir gün önce. Paris'in başka bir yerinde üç adam başka bir odada toplanmış.

"Geldiğiniz için teşekkürler," diyor biri. Kod adı Willy. Bu adam Leon'un en iyi arkadaşım dediği adam, zatürre olduğu için Paris'e geldiğinde Martin'i karşılamaya gidemeyen adam. Eğer bu toplantıda olanları birisi Leon'a çıtlatmışsa bu Willy olmalı.

"Başlayalım," diyor ikinci adam, kendini André diye tanıtıyor. Leon onu şahsen tanımıyor ama Faşizme karşı yürütülen mücadeledeki efsanevi yerinden dolayı ona hayran; adam üç yıl cumhuriyet için İspanya'daki Uluslararası Tugaylar'da savaşmış. André Paris'te oturmuyor, sırf bu vakayı tartışmak için gelmiş. "Fazla zamanım yok."

"Mesele şu," diyor Wolf. Üçüncü adam. Paris'teki yeraltı teşkilatının başı, Leon ve Willy'den de o sorumlu. Wolf on yaşındayken kömür ocaklarında çalışmış, 1919 isyanında daha on altı yaşındayken bir kolunu kaybetmiş, 1927'de sendikaların sekiz saatlik iş günü hakkını elde etmesini sağlamış, 1935'de yirmi tutukluyla birlikte bir Gestapo hapishanesinden kaçmış. Leon ona tapıyor. "Bir ay önce," diyor Wolf, "rue de Canettes'de kullandığımız dairelerden birini gözetleyen iki adam tesbit edildi. Gestapo ajanları oldukları konusunda elimizde kesin kanıt yok— Fransız polisinden de olabilirler— ama her ihtimale karşı daireyi kullanmaktan vazgeçtik. Tedbirli davranmakla ne kadar iyi ettiğimiz sonradan anlaşıldı. İki gün sonra Düsseldorf'a dönen Franz'ın yakalandığını haber aldık. Dört gün sonra da Berlin'de Johannes'i tutukladılar. İkisi de rue des Canettes'de birer gece geçirmişlerdi. Teşkilata birilerinin sızdığı sonucuna vardık. Bildiğiniz gibi, ben Hans adını kullanan adamdan şüpheleniyorum."

Martin'den söz ediyorlar. Martin'i Hans adıyla tanıyorlar.

"Neden Hans?" diye soruyor André.

"Bütün bu olaylar Hans buradan Moskova'ya gittikten sonra

oldu. Geçen hafta da Leon'un bağlantılarından biri — bize para veren, Antoinette adında bir kadın— öldürüldü. Rue de Canettes'deki daireyi gözetleyen adamların tarifine tıpatıp uyan iki adam tarafından tehdit edilmiş."

"Bu yüzden mi," diye soruyor André, "Hans'ı Moskova'daki eğitim programından geri çağırdınız?"

"Evet."

"Hans Antoinette denen bu kadını tanıyor muymuş?"

"Leon'a göre," diyor Wolf, "Hans onunla hiç karşılaşmamış. Ama Leon, Antoinette'le görüşmeye gittiğinde kadının evinin yakınlarındaki bir kafede bıraktığı tek adamının Hans olduğunu sorgusu sırasında itiraf etti. Leon'u izleyip, kadının kim olduğunu öğrenebilecek bir tek o varmış."

Şimdi Willy konuşuyor, Willy de Leon gibi gazeteciymiş— ama o Hitler başa geçtikten sonra üç yıl Berlin'de kalıp bir yeraltı gazetesi çıkarmış.

"Esasında," diyor Willy, "Wolf'un Hans'ı suçlamasının nedeni, onun Sovyetler Birliği'ni eleştirdiği yolunda bazı söylentiler olması; eğitim merkezinin toplantı salonunda, birisi onun bu sosyalizm değil, bu devlet terörü dediğini duymuş. Leon bu söylentileri görevi gerektirdiği için bize iletti ama hepsinin asılsız olduğunu düşünüyor."

"Öyleyse," diye soruyor Wolf, "neden Hans eğitim programını Sovyetler Birliği'nden çekmemizi önermiş?"

Willy cevap veriyor. "Çünkü Hans Stalin'in bugün yarın Hitler'le bir anlaşma imzalayacağını tahmin ediyor, eğer böyle bir şey olursa bütün program hatta oradaki adamlarımız tehlikeye girer."

"Saçma," diyor Wolf. "Stalin Hitler'in en amansız düşmanı."

Üç adam o odada konuşuyorlar ve Leon onların neler konuştuğunu, neye karar verdiğini tahmin etmeye çalışıyor. Avrupa'da başka başka odalarda başka adamlar konuşuyor. Hitler konuşuyor, Stalin konuşuyor, von Ribbentrop konuşuyor, Chamberlain konuşuyor. Leon da onların ne konuştuklarını tahmin edebilirse kaderini ve Susanna'nın kaderini kontrol edebileceğini düşünüyor. Başka birinin de dinlediğini, başka birinin de ona kumpas hazırladığını bir bilse....

O anda André boğazını temizliyor. Soruyor: "Ya Stalin o anlaş-

mayı imzalarsa, o zaman ne olur?"

"O zaman Parti Stalin'i destekler" diyor Wolf. "Anlaşma ona hazırlanmak için zaman kazandırır. Bırak İngilizlerle Fransızlar pezevenkle savaşa savaşa gebersin. Başta onlar yüz vermişlerdi, Çekoslovakya'ya girmeye onlar teşvik etti. Bırak kendi ağızlarına sıçsınlar."

"Esas bizim ağzımıza sıçılacak," diyor Willy.

"Ağzımıza sıçılır tabii," diyor Wolf, "Hans gibi hainleri korumaya devam edersek, sen Leon'a olan dostluğun yüzünden onu korursan."

"Atışmayı bırakın," diyor André. Bardağı ağzına kadar doldurup sadece bir yudum su içiyor. "Önemli olan Hans'ın Moskova'dan ne zaman geleceği."

"On iki gün sonra," diyor Wolf.

"Ne öneriyorsunuz?"

Ne söylendiğini, Wolf'un ne cevap verdiğini çözebilmek için kulaklarını dört açıyor Leon.

"Hans'ı Almanya'ya geri yollamayı öneriyorum. Hemen. Altı ay hiç bağlantı yok. Gestapo'nun onunla bağlantı kurmasını bekleyelim."

"Ya Hans temizse?"

"Tekrar aktif göreve getiririz."

"Ya onu tutuklarlarsa?" diye soruyor Willy. Leon orada olsaydı o da aynı soruyu sorardı.

"Geri dönen herkesin göze alması gereken bir risk bu," diyor Wolf. "Eğer Paris'te kalırsa hepimizi tehlikeye sokar. Özellikle de Leon'u, hem de Leon'un inatla onu savunmasına rağmen."

"Sen ne düşünüyorsun, André?" diye soruyor Willy. "Yukardakiler ne diyor?"

Şimdi, tam kritik bir anda, sesleri huzurundan çekiliyor. Sanki bol bol zamanları varmış gibi üç adamın sessizce birbirlerine baktıklarını canlandırıyorsun gözünde, seslerini ikiniz de duyamıyorsunuz, sanki Leon'un zihnindeki ayna da dalgalanıp karardı, artık onların sözlerini yansıtmıyor.

Leon'un yardımı olmaksızın onları duymaya çalışmak boşuna. Eğer dinlemeyi ve onların kararını öğrenmeyi reddediyorsa senin de yapabileceğin bir şey yok.

Yani neden diye sormak dışında.

Birlikte yaşamaya ve uğurlarında ölmeye karar verdiği ruhdaşlarının, nesillerinin en iyileri ve en vefalıları olan ve Avrupa'daki toplama kamplarında ölecek olan bu adamların, yargılamadan, hiçbir kanıta dayanmadan, sadece dogmalarını sorgulamaya cüret ettiği için Martin'i ölüme gönderebildiği bir dünyada yaşamaya dayanamadığı için mi? Susanna'yla birlikte olacağını düşlediği o güzel dünya için, artık güvenmediği adamlarla birlikte savaşmaya devam etmek zorunluluğuyla yaşamayı aklı almadığı için mi?

Bu yüzden mi dinlemeyi bıraktı?

Bu yüzden mi, başka malum ülkelerdeki, belli davalara inanan ve yine de inanacak olan birçokları gibi, bu yüzden mi inancını yıkacak o sözleri dinlemeyi reddediyor?

Yoksa başka bir şeyden mi korkuyor, daha yakındaki bir şeyden? Kendinden mi korkuyor? O adamlar Martin'den kurtulmaya karar verdikleri anda hissedeceklerinden mi korkuyor? Uzaktan uzağa onu dinleyen birinden gizlediği, kendi kendine göstermeyi reddettiği için sana da göstermediği bu mu?

Şimdi, senin iradene rağmen, senin sadakat ihtiyacına rağmen, bir hastalık gibi ağırlaşan sessizlikte, su yüzüne çıkan bir soru görür gibi oluyorsun, azıcık olsun sökmeye razı olmadığın bir soru çünkü bir kere soruldu mu bir soruya daha neden olacak, sonra bir soru daha ve bir soru daha.

Ya Leon onların kararını korkuyla değil de büyük bir hevesle bekliyorsa? Martin'i saf dışı etmek için tam da böyle bir şeye ihtiyacı yok mu? Martin'in kadınını onun insafına bırakmaz mı bu? Bunca zamandır planladığı bu değil miydi? Bu adamları parmağında oynatmamış mıydı?

Sonra, dehşetle, bu tür düşüncelerin o gözetleyen adama yaraşır düşünceler olduğunu farkediyorsun, sadakatsiz bir dünyada kendisi için neyin en iyi olacağını düşünüyor serinkanlılıkla gölgelerdeki o adam.

Ama onun Leon'un uzak düştüğü ikizi olup olmadığını soracak vaktin yok: soru içindeki soru dışarı taşıyor ve artık ona bakman gerekiyor— sanki geceyi karartan bir lekeymiş gibi bak ona:

Nereden bileceksin?

Leon'un gerçekte kim olduğunu nereden bileceksin?

Garson odadan çıkar çıkmaz telefon çalıyor. Kadın açmadan önce bir müddet bekliyor.

"Leon sen misin?"

"Evet."

"Sana sormak istediğim bir şey var. Şu mektuplar hakkında."

"Ne mektubu?"

"Martin'in bana gönderdiği, senin de okuduğun mektuplar. O mektuplara ne ekledin?"

"Sen söyle. Ne eklemiştim?"

"Birinciye hiçbir şey eklememiştin ama..."

"Onu Martin gitmeden önce kendisi postalamıştı, tam Paris'ten ayrılacağı gün pul almaya birlikte gitmiştik."

"Ama ikincisi, onda..."

"Ne eklemiştim?"

"Göğüslerimin uzaktan görünüşüyle ilgili olan bölümü."

"Bu yüzden yeşerir ormanlar, önce seni gizlemek sonra da gözler önüne sermek için, günün birinde sen gizlen de ben seni görebileyim diye. Evet. Onları yazanın ben olduğumu...?"

"Sadece Martin'in bana asla böyle bir şey söylemediğini ve yazmadığını farkettim."

"Hoşuna gitti mi peki?"

Kadın bir an sessiz kalıyor. Sessizlikte, sokaktan yükselen telaşlı sesler duyuluyor yine.

"Arkadaşının sana olan güvenini nasıl böyle kötüye kullanırsın? Martin seni arkadaşı kabul ediyor değil mi?"

"Ne yapsaydım?"

"Ona anlatabilirdin."

"Martin seninle tek bağlantımdı. Onu kaybedebilirdim— önceleri seni en azından her gece görüyordum ama rüyalarımda beni ziyaret etmeyi bıraktığında..."

"Leon! O ben değildim! O hayalet kadının yaptığı ya da yapmadığı hiçbir şeyden sorumlu değilim. Anlıyor musun?"

"Bir gececik olsun çıkagelseydin, bir gece, bana ne yapacağımı söylemek için, bu karmaşadan nasıl..."

"Bu yüzden mi bana yazmaya başladın?"

"Martin'in sana yazdığı ilk mektup eline geçmişti ve bu dayanılmaz bir şeydi. O mektubun gideceği yerde, doğup büyüdüğüm şehirde senin varolduğunu bilmek ve seni görememek, duyamamak, uyaramamak— aramızda bizi bütün bütün ayıran Hitler'in sesi— ve elimde tuttuğum o kağıtların bir iki güne kadar senin ellerinde olacağını bilmek, Martin'in o resmi, donuk, tutkusuz kelimelerini okuyacağını..."

"Leon bu hiç de..."

"... ama ben o kelimeleri fazlasıyla güzelleştirebilirdim çünkü seni gerçekten tanıyordum. Elimde sana uzanan bir köprü vardı. Ne yapacaktım: tek kelime bile eklemeden onu posta kutusuna atıp seninle tek bağlantımı da koparsa mıydım? Hem geleceğe dair uğursuz şeyler seziyordum: aramızdaki bu aptalca iletişimsizlik töreninin, Martin'in Moskova'da bulunduğu süre içinde kendini dur-

madan tekrarlayacağını, sonra da günün birinde..."

"Sonra mı...?"

"....günün birinde onun Berlin'e geri döneceğini, geliniyle benim de bir daha asla.... sonuçlar pek umrumda değildi. Ona üstü örtülü bir mesaj yollayıp beni hatırlayıp hatırlamadığını...."

"O yazdıklarını ona da söylemiş miydin? Rüyalarında. Göğüsleri hakkında yazdıklarını."

"Sana söylemiştim. Sen de hatırladın."

"Doğru değil."

"Kelimeleri hatırladın."

"Bir şeyleri titreştirmişlerdi. Sanki— sanki dar bir elbise ya da tenine yapışan bir süveter gibi uyuyorlardı üstüme ve — tekrar etmeme gerek yok. Cevabımda sana yazmıştım. O cevabı Martin'e göndermedin herhalde."

"Yo, mektubu ona gönderdim. Sadece özellikle bana gönderdiğin mesajın olduğu bölümü çıkardım. Gerisi onaydı. Tabii ki ona yolladım."

"Aniden bu ne dürüstlük böyle?"

"Martin şüphelenmesin diye. Yani senin cevabını alsaydı ne tepki verecekti? Yazdığın şeyleri ezberledim: 'Göğüslerime gelince, Martin— biçimlerinin sana o kadar büyük bir mutluluk, yokluklarınınsa o kadar büyük bir hüzün verdiğini bilmiyordum— bana öyle geliyor ki şimdi uzakta olduğun halde bana daha yakınsın, yastığımdan bile yakın. Paris'te yastığına başını koy sevgilim, sınırın öte yanında, düşlerinin öte yanında bekliyorum, ciğerlerimden çıkan havayı solu, böylece sen gizlensen de ben seni görebileceğim.' "

"Bu sana yetmedi mi? Araya kelimeler sokuşturmaya devam ettin, oysa Martin..."

"Eğer bana cevap vermeseydin Susanna, yemin ederim hemen o anda bu işi bırakırdım. İlk hareketi sana bırakmıştım. Her zamanki gibi."

"Ne hissettiğimi biliyor musun?"

"Sonunda dünyada seni anlayan biri çıktığı için çok mutlusun."

"Kendimi aptal gibi hissediyorum. Haftalar boyu Martin'e yazıyorum diye aslında..."

"Yazdıkların samimi değil miydi?"

"Evet ama samimiyetim ona karşıydı, sana değil."

"Martin'le aranızda yanlış bir şeyler vardı. Yoksa mesajıma asla cevap vermezdin. Sonunda seni anlayan bir sevgiliye cevap yazdın, her zaman senin için bir sır olan gizemli Martin'inden farklıydı, değil mi?"

"Doğru değil."

"Öyle yazmıştın."

"Beni kandırdığın için öyle yazdım."

"'Mesafenin, aynı zamanda kaderin bir yüzü olan bir ceza olduğuna inanmaya başladım. Hüzünlü şehrimizin hüzünlü sisinde gördüğünden daha net görmeye başladın Paris'te beni. Bir araya geldiğimizde o küçük sorunumuzu da çözeceğimize inanmaya başladım.' Küçük sorun. Neydi o küçük sorun?"

"Senin düşündüğün şey değil. Hiç alakası yok— cinsellikle. Fotoğraflarla ilgilenmiyordu pek, yaptığım işle..."

"O kelimeleri ben yazmadım. Sen yazdın. Bana cevap verdin. Onları yazanın Martin olamayacağını biliyordun."

"Paris'in onu değiştirdiğini düşündüm..."

"Çünkü o bir rüya Martin'iydi değil mi? İçten içe olmasını arzuladığın Martin. Sana çılgınca ilgi gösteren, kendi kokularının farkına varmanı sağlayan, cinselliğinden, kendi zevkinden gelen kokuyu duymanı sağlayan bir Martin. Seni kendi sesine bağlayan biri. Gerçek— sana hep gerçeği söyledim. Şimdi sıra sende."

Kadın hemen cevap vermiyor. Gözlerini garsonun unuttuğu küçük bir kaşığa dikiyor. Kaşığın üzerinde bir iki şeker tanesi var ve bir sinek üzerine konup konup kalkıyor. Sakin, sıcak Paris ikindisinde sineğin hareketlerini izliyor. Sonra konuşuyor:

"Benim gerçekten de hoşuma giden Martin oydu, evet."

"Seni tahrik etti mi?"

"Evet."

"Onunla sevişmek geldi mi içinden?"

"Martin'le sevişmeyi hep istemişimdir."

"Ama bu farklıydı, bu yeni bir histi. Değil mi?"

Kadın cevap vermiyor. Adam bir süre cevap vermesini bekledikten sonra soruyor:

"Bir sorun mu var?"

"Şşşş," diye uyarıyor kadın onu. "Sessiz ol."

"Ama ne....?"

"Şşşşş."

Kadın koridordan gelen ayak seslerini duyuyor. Ama bunlar varlıklarını gizlemeye çalışan hırsızlama ayak sesleri değil, hem tek bir kişiye de ait değiller: evet, şüphe yok, üç belki de dört kişi, dosdoğru 242 numaralı odaya gidiyorlar ve yere sağlam basıyorlar, otoriter bir tavırla, misafirleri rahatsız etmek umurlarında bile değil. Kapının önünde duruyorlar, kadın bir adamın sert sert konuştuğunu duyuyor, bu sese isterik, telaşlı bir kadın sesi Fransızca cevap veriyor, sonra biri kapıyı çalıyor.

"Birisi kapıyı çalıyor," diyor kadın telefona.

"Mümkün değil. Kesin talimatlar bıraktım, seni hiçbir koşulda rahatsız..."

"Çalıyorlar işte."

"Kapıyı açma."

"Tehlikeli biri olabilir mi?"

"Bir hata olmalı. Belki de garson..."

"Sanmam. Dışarıda bir kalabalık var. Bir sürü adam, bir kadın. Hepsi Fransız."

"Onları içeri alma."

"Ya kapıyı kırmaya kalkarlarsa?"

"Yapamazlar. Kesin talimatlar..."

"Şu anda içeri giriyorlar, Leon."

Kapı açılıyor.

Kadın alçak sesle, hızlı hızlı konuşuyor: "Üç adam var, Leon. Bir de bu sabah beni gözetleyen hizmetçi. Şu anda içerideler, Leon. Sanırım onlar— ikisi polis."

"Üzerlerinde...?"

"Birinde üniforma var, ötekinde yok— ama o da polis."

"Nereden anladın?"

"Saçma sapan sorular sorma."

"Ya üçüncü adam kim?"

"Onun polis olduğunu sanmıyorum. Sanki..."

Polislerden üniformalı olanı sözünü kesip kadına Fransızca bir şeyler söylüyor.

"Bana bir şeyler söylüyorlar, Leon. Ne yapayım?"

"Bir hata olmalı. Nasıl olur da öyle..."

"Leon! Ne yapayım?"

"Almanca bilen var mı bir sor."

Kadın karşısındaki dört kişiye önce soran gözlerle bakıyor, sonra sorusunu soruyor: "Acaba içinizde...?" Ama cümlesini yarım bırakıyor. Onu temkinle izleyen gözlerde hiçbir anlayış kıvılcımı yok.

Hizmetçi apansız konuşmaya başlıyor, heyecanlı, coşkulu, hatta muzaffer. Üniforması olmayan polis hizmetçiye çıkışıyor. Hizmetçi susuyor. Polis, aynı mütehakkim ses tonuyla, telefonu göstererek bir şeyler söylüyor.

"Sanırım telefonu istiyorlar."

"Sakın verme."

Bir an için sesine yansıyan mizah duygusunu gizleyemiyor.

"İçinde bulunduğum vaziyet düşünülürse, böyle bir seçeneğim olduğundan tam da emin olamıyorum."

"Polis olduklarından emin misin?"

"Evet."

Üniformalı polis yanına gelip telefonu elinden almaya çalışıyor. Kadın geri çekilip, telefonu sıkıca kavrıyor, yatağın kenarına çarpıp üzerine oturuyor, polis üzerine gelmeyi sürdürüyor, kadın yine geri çekiliyor, bacaklarını altına alıp yatağın üzerinde geri geri gidiyor.

"Ya üçüncü adam kim?"

Kadın üçüncü adama bakıyor. Kısa boylu bir adam, saçları seyrelmiş, gayet şık giyimli, adeta bir yönetici karikatürü.

"Sanırım otel görevlisi."

"Telefonu ona ver."

Kısa boylu adama bakıp gelmesini işaret ediyor. Adam ne dediğini anlayıp yanına geliyor.

"Telefonu adamın kulağına koy. Sakın elinden bırakma! Onunla konuştuktan sonra seninle de konuşmak istiyorum."

Kadın kendisine söyleneni yapıyor. Yönetici—şayet görevi buysa— karşı çıkmıyor. Ömrü billah tuhaf şeyler yaşamış biri edasıyla kulağını telefona dayıyor.

Adamın Leon'a söylediklerinin tek kelimesini bile anlayamıyor kadın ve tabii Leon'un ona Fransızca ne karşılık verdiğini de duyamıyor, ama konuşma nazik ve resmi bir havada cereyan ediyor ve

adam sık sık onaylarcasına başını sallıyor. Tam kadının kolu yorulmaya başladığında adam çekiliyor ve bir baş hareketiyle kadına konuşmasını işaret ediyor.

"Ne dedi?"

"Bir—sorunumuz var."

"Ne sorunu?"

"Telaşlanacak bir şey değil, en kısa zamanda her şey açığa çıkacak—saçmalık— saçma sapan suçlamalar."

"Ne suçlaması?"

"O ahmak hizmetçi yüzünden, kafasına takmış— bu çok komik. Zaman kaybetmeyelim. Müdür yardımcısı makul birine benziyor. Sadece senin birkaç soruya cevap vermeni istiyor."

"Nasıl cevaplayayım ki, hiçbiri..."

"Endişelenmene gerek yok. Müdür yardımcısına oraya gelip çevirmenlik yapacağımı söyledim, ne de olsa parayı ben ödedim. Hemen geliyorum."

"Gerçekten de geleceğini nereden bileyim?"

"Susanna, Susanna. Yirmi beş yıldır bu buluşmayı bekliyorum. Şimdi seni bırakır mıyım? İki dakika sonra oradayım."

"İki dakika mı?"

"Evet. Sokağın karşısındaki oteldeyim."

"Yani baştan beri sen...?"

"Eğer bir aksilik çıkarsa yakınlarda olmamın daha iyi olacağını düşündüm, görüyorsun ki iyi etmişim. O adamlara belgelerini göster ve onlarla git."

"Onlara ne diyeceğiz?"

"Merak etme. Bir şeyler uydururuz."

"Öyle ama, onlar..."

"Bu kadar konuştuğumuz yeter. Şüphelenecekler. Beni gördüğünde sanki uzun zamandır tanıyormuşsun gibi hemen kucakla."

"Peki kim olduğunu...?"

"Beni hatırlayacaksın."

"Seni gördüğümde sana nasıl hitap edeyim?"

Bir an sessizlik oluyor. Sonra kadın konuşmayı sürdürüyor:

"Gerçek adını bilmiyorum. Öğrenmem lazım."

"Max," diyor adam.

Telefon kapandığında çıkan o tanıdık sesi duyuyor bir kez daha

ve bir kez daha gözlerini kaldırıyor ve sonra 242 numaralı odayı işgal edenlerin her birine ayrı ayrı bakıyor, onlar da ona bakıyorlar, bakıyorlar ve tek kelime bile etmiyorlar.

Onu nereden getireceklerini bilmiyorum. Onu burada bekliyorum, asansörle merdivenin arasında, geldiğinde beni hemen görsün diye, onu korumak için burada olduğumu hemen anlasın diye, tıpkı yirmi beş yıldır onun beni koruduğu gibi.

Asansörün kapıları açılıyor ve işte Susanna'm karşımda, iki polisin arasında, solgun, mağrur, lobide gözleri beni arıyor. Kımıldamıyorum. Gözleri yüzümün üzerinden geçip gidiyor, içlerinde tek bir hatırlama ışıltısı bile yanmadan yollarına devam ediyorlar, başka yüzlerde duruyor, sonra benimkine dönüyor ve tekrar aramayı sürdürüyorlar.

Müdür yardımcısı, adeta reveransı andıran eski moda bir hareketle onu asansörden çıkmaya davet ediyor, ama Susanna onun far-

kında değil. Benim o kadar iyi bildiğim ama buna rağmen beni dikkate almayan gözlerle, sakin sakin lobiye bakmaya devam ediyor.

Sonra müdür yardımcısı boğazını temizliyor, yine nezaketi elden bırakmadan ona dışarı çıkmasını işaret ediyor, ama hareketinde sabırsızlığın izlerini görmek mümkün. Susanna sanki onu görmüyor gibi. Öylece asansörün orta yerinde duruyor, kıpırtısız, lobiyi dolduran adamların yüzlerini inceliyor teker teker, benimki dışında bütün yüzlere bakıyor.

Saniyeler geçiyor.

"Anlaşılan," diyor üniformalı polis Fransızca, "kibarlık yapacağız diye zaman kaybediyoruz." Eli bütün kabalığıyla Susanna'nın koluna indi, onu asansörden dışarı itmek için.

Şimdi harekete geçiyorum.

İlk karşılaşmamızı böyle planlamamıştım, beni ilk kez bu şekilde görsün istememiştim, ama başka seçeneğim yok. Onlara yaklaştım ve hemen hemen mükemmel Fransızcamla polise "Bırak onu," dedim, çok eskilerden kalma o Alman aksanının tortularını kimsenin keşfetmemesini diliyordum.

"Bize direnmesin," diyor polis.

"Direnmeyecek," diyorum.

Adam bir an duraksıyor, meslekdaşına baktıktan sonra Susanna'nın kolunu bırakıyor.

Tam bu anda Susanna bana gelmeli, kollarıma sığınmalıydı, tam bu anda onun elinin o kaçak, yumuşak tenine ilk kez, nihayet dokunmalı, boynumu ısıtan nefesiyle tanışmalı ve saçlarının şelalesinden gıdıklanmalıydım, ama o bizi ayıran mesafeyi aşıp yenmek istediğini gösteren hiçbir şey yapmıyor. Polisin onu bıraktığı yerde, tek kelime bile etmeden duruyor, ona sunduğum bu yüzü inceliyor merakla, keşke dünyalar kadar zaman sunabilseydim ona kararını vermesi için, hayatı boyunca onu rüyalarında gören bu adamın bir kırıntısını belleğinde araması için, ama bu gecikmenin durumumuzu zorlaştırdığını farkediyorum: müdür yardımcısı bizi kuşkuyla süzüyor, yüzüme dikkatli dikkatli bakışını ve bana sarılmayışını izliyor, ben de ona dönüp hemen saldırıya geçiyorum:

"Ne berbat bir yer böyle burası," diyorum. "Müşteriler hakkında casusluk yapıp, onları hiçbir kanıtınız olmaksızın herkesin içinde küçük düşürüyorsunuz."

"Eğer bir yanlış anlama olmuşsa," diye cevap veriyor müdür yardımcısı, "eminim her şey yoluna girer. Buyrun ofisime..."

Lobiden ayrılıp bir koridora sapıyoruz, ona hâlâ dokunmadım, hâlâ iki çift laf etmedik, o düşman gözler süzüp duruyor bizi, müdür yardımcısı, iki polis, ve arkamızda sinirli sinirli kımıldanıp duran hizmetçi. Müdür yardımcısı bir kapının önünde durup kapıyı açıyor ve o eski moda hareketiyle bizi içeriye buyur ediyor. Önce Susanna giriyor, sonra ben, arkamızdan iki polis, tam hizmetçi de girmek üzereyken müdür yardımcısı onu engelliyor ve içeri girip kapıyı arkasından kapıyor. Bize divanı gösteriyor ama Susanna gidip odanın en rahatsız ve en uzak sandalyesine oturuyor, ben de yanına dikiliyorum, hâlâ ona dokunmadım, hâlâ vücut ısısının tahmin ettiğim gibi olup olmadığını bilmiyorum, hâlâ beni gördükten sonra hakkımda ne düşündüğünü bilmiyorum.

"Evet..." diyor üniformasız polis. "Bize neden burada olduğunuzu anlatmakla işe başlasanız nasıl olur beyfendi?"

"Ben bu genç hanımın ve onun nişanlısının arkadaşıyım."

"Yani onun adına konuşabilirsiniz."

"Tabii."

"Onu uzun zamandır tanıyor musunuz?"

"Hem de çok uzun zamandır."

"Siz de Alman mısınız?"

"Evet."

"Ya!"

"Ama altı yıldır Paris'te yaşıyorum. Çünkü kendi ülkemde yaşamam olanaksız bir hal aldı."

"Peki Fransızca'yı nasıl bu kadar iyi konuşabiliyorsunuz?"

"Çocukluğumdan beri biliyordum zaten. Bu yüzden de Naziler başa geçince Paris'e... ama bunun konuyla ne ilgisi var anlamıyorum... Bakın bizim acelemiz var. Bu gülünç suçlamayı hangi kanıta dayanarak yaptığınızı açıklasanız...?"

"Aceleniz mi var?"

"Evet."

"Acil olan ne?"

"Soruyu anlamadım."

"Bence anladınız."

Birdenbire onun sesi konuşmaya giriyor. Bana Almanca soru-

yor: "Ne oluyor? Bu adam ne diyor?"

"Deli saçması," diyorum. Polise dönüyorum: "Beyefendi, bu genç hanımın Fransa'ya ilk gelişi bu, bu yüzden de casusluk yapması olanaksız, dilinizi bilmediğinden ona böyle bir niyet atfetmek bile mantıksız— Almanya'dan henüz gelmiş olan birine böyle davranmanız hiç hoş değil, hem o Nazilerden kaçıyor...."

Susanna tekrar sözümü kesiyor: "Onlara ne söylüyorsun?"

"Manyak hizmetçi seni casuslukla suçlamış, ben de ..."

"Ben mi casusmuşum?"

"Ben de senin Almanya'dan kaçtığını ve..."

"Bu doğru değil," diyor. "Onlara öyle söyleme. Eğer hükümete benim..."

"Anlamıyorsun. Bu sabah Hitler Polonya'yı işgal etti. Savaş başladı."

"Aman tanrım," diyor, renginin solması içimi burkuyor, soluğunun kesilmesi içimi burkuyor ve duyduğu acıyı gizlemek için yüzüne kaldırdığı elleri içimi burkuyor, onun acısı aslında benim acım, zavallı halkımız, zavallı ülkemiz, vahşi, zalim, zıvanadan çıkmış asrımız için duyduğumuz acı.

"Ne diyor?" diye soruyor sivil polis.

"Masum olduğunu, hepimiz aynı tarafta olduğumuz halde ona nasıl böyle davranabildiğinizi anlamadığını söylüyor."

"Orası belli değil," diyor sivil polis. "Yaptıkları bize son derece kuşkulu göründü."

"Kuşkulu ne yapmış ki?"

"Dokuz saatlik telefon konuşması. Dokuz saatlik telefon konuşması sizce normal mi?"

"Benimle konuşuyordu."

"Dokuz saat boyunca mı?"

"Konuşmamız gereken şeyler vardı."

"Ne gibi şeyler?"

"Yapmayın! Erkekler kadınlarla ne konuşur?"

"Siz de karşı oteldeydiniz öyle değil mi?"

"Evet."

"Ama Paris'te oturuyorsunuz, öyle mi?"

"Evet."

"Ama normal insanlar gibi onunla otel odasında konuşmak ye-

rine onu telefonla arayıp dokuz saat boyunca konuştunuz. Bütün bunları göz önünde bulundurunca bir şeyleri gizlediğinizi, kimsenin ikinizi bir arada görmesini istemediğinizi düşünmeden edemiyorum."

"Sizinle özel olarak konuşabilir miyim?"

"Bizimle her zaman özel olarak konuşabilirsiniz."

"Bir kadın ve bir erkek bir arada görünmemeye çalışıyorlarsa— anlarsınız— işin aslı bu hanımın nişanlısı benim arkadaşım olur ama ben de onu oldum olası beğenmişimdir— yani biraz dil döküp... bilirsiniz."

"Arkadaşınızın sevgilisini ayartmaya mı çalışıyordunuz?"

"Böyle söylemeyin. Beni daha iyi tanımasını istemiştim, sonra da— şey, ona bir şey önerecektim."

"Ama daha demin sizi uzun zamandır tanıdığını söylemiştiniz."

"Öyle söylemedim. Ben onu uzun zamandır tanıyorum demiştim. Bu yüzden onun adına konuşabiliyorum. Demin de böyle söylemiştim. Neden Naziler bir ülkeye onun dilini bilmeyen bir casus göndersinler ki...."

"Ya fotoğraf makinesine ne demeli?"

"Ona ne olmuş?"

"Çok gelişmiş bir alet. Casusluk için biçilmiş kaftan. Siz kelimeleri hallediyorsunuz, o metni."

"Gülünç. Neden casusluk yapayım ki?"

"Ne iş yapıyorsunuz?"

"Okuyorum."

"Bu yaşta mı?"

"Eskiden gazeteciydim. Şimdi araştırma yapıyorum."

"Bu iş lüks otellerde iki oda tutmaya yetecek kadar para getiriyor demek."

"Başka bir gelirim var."

Apansız ayağa kalkıyor Susanna. Mavi elbisesi hiddetle dizime sürtünüyor, gövdemin yanıbaşında açık bir yara gibi hissediyorum gövdesinin yakınlığını, daha yakın olmasının olanaksızlığını.

"Elçilikle görüşmek istiyorum. Onlara elçilikle görüşmek istediğimi söyle."

"Söyleyemem."

"Neden?"

"Birincisi şu anda elçilik kapanmak üzeredir. Daha da önemlisi senin suçlu olduğunu düşünürler. Onları senin kaçtığına ikna etmeye çalışıyorum."

"Ben de bir kez daha, onlara böyle bir şey söyleme diyorum. Geri dönmek..."

"Dönemezsin."

"Dönemezsin de ne demek?"

"Dönemezsin."

"Beni bekleyen on tane çocuk var."

"Ölürsen onlara bir faydan olmaz."

"Baştan beri biliyordun. Biliyordun; şimdi de birdenbire bu haberi patlatıyorsun."

"Sana anlatacaktım, ikimiz..."

"Sen ne dersen de geri döneceğim. Biliyorsun onları orada bıraktım— bütün fotoğraf koleksiyonum,— şimdi bir de savaş çıktı... Eğer dönmezsem..."

"Ne söylüyor?" diye soruyor sivil polis.

"Çok sinirlendi."

"Eğer masumsa," diyor öteki polis, "sinirlenmesi için bir neden yok."

"Tabii masum," diyorum. "Bu hanımın, milliyeti dışında tek günahı özel bir günde telefonda kişisel mevzularda konuşmuş olması; bu öyle bir gün ki fazlasıyla vatanperver bir otel hizmetçisi isteriye kapılıyor. Bu isteri haklı olabilir ama başka bir kanıt yoksa..."

"Ne yazık ki her ikiniz için de başka kanıtlar var."

Konuşan müdür yardımcısı.

Konuştuğu dilse Almanca.

"Evet," diyor bana anadilimde, bu sırada iki polis sırıtıyor, "maalesef dilinizi biliyorum. Sandığınız kadar saf değiliz biz kurbağalar. Siz Fransızca konuşuyorsunuz, ben Almanca. Bu sayede, sizin bir türlü fikir birliğine varamadığınız bir hikâye uydurduğunuzu teyit edebiliyorum, aynı zamanda onun sizin gerçek adınızı bilmediğini, elçilikle görüşmek istediğini ve sizin Fransız polisinin saçmaladığını söylediğinizi de teyit edebilirim."

Aniden Susanna'nın elini elimde hissediyorum. Merdivenleri inmek için yardım isteyen küçük bir kızın eli gibi. Elini sıkıyorum. Gözlerimi kapatıp parmaklarını istila edebilsem keşke, dudakları-

mı avucunun içine bastırıp gözeneklerinden sızan ince teri emebilsem, ağzını başparmağımla işgal edip dişetlerinin şehvetli mucizesini hissedebilsem, keşke Martin'in anlattığı, ama benim ondan çok daha iyi bildiğim memelerine indirebilsem ıslak parmaklarımı, daha aşağılara, on iki yaşına bastığım gece âşık olduğum klitorisine. Babamın kütüphanesinde sakladığı bir kitapta bazı çizimler görmüştüm, klitorisin insan evriminin bir mucizesi olduğunu okumuştum, çünkü başka hiçbir hayvanda yoktu, evrendeki bütün türler içinde sadece kadında vardı, ama o, rüyamda parmaklarımı hafif aralık bacakları arasındaki sadağa götürdüğünde ve o küçük, elastik, dişi sinir mecnûn elimin ve mecnun ağzımın altında sertleşmeye başladığında hissedeceğim şeylere hazır değildim, yine de içine girmedim, Susanna soluğunu tıkayan bir hazla kendini dalga dalga geri atmaya başladığında bile nüfuz etmedim, onu ziyaret etmemi ve içerideki alacakaranlıkta yüzümün sırrını nihayete erdirmemi rica ediyordu içindeki sessiz bir şey, hayır, o seyahati yapmadım, ne o gece, ne de onu izleyen gecelerde, çünkü bunun gerçek olmasını beklemeliyim diyordum kendi kendime ve ona, ikimiz de birbirimize söylüyorduk bunu, sonra mırıltılı bir sesle merak etme yarın yine geleceğim dedi, ona ne zaman ihtiyaç duysam gelecekti, yani artık hep gelecekti, benim rüyalarımın kapısından çıkacağım o güne kadar hep gelecekti ve o zaman da yanında olacağım, küçük sevgilim demişti — buradaydı işte, sonunda burada ama hiç zaman yok, hiç zaman yok, neden bizim gibi insanların zamanları böyle kıt olur hiç anlamıyorum.

Ağzım yirmi beş yıldır Susanna'nın gövdesinin gelip de beni hayatına davet etmesini bekliyor, ama şimdi onu kurtarmak için bu ağzın yapması gereken tek şey konuşmak, durmadan konuşmak, müdür yardımcısına verecek bir cevap bulmalıyım, beynim hücrelerini onun sonsuz imgeleriyle doldurmak yerine bu labirentten kurtulmanın bir yolunu aramalı.

"Tartıştığımız doğru, beyefendi," dedim Fransızca, polis de anlasın diye, "ama benim ya da onun casus olduğumuzu, hatta kötü niyetli olduğumuzu gösteren bir şey konuştuk mu lütfen söyleyin. Ne olursa olsun farketmez. Tek bir şey duydunuz mu? Ya da gördünüz mü?"

"Hayatım boyunca çok şeyler duydum ve gördüm, bayım,

dedi müdür yardımcısı, kendisi de Fransızca'ya geçerek. "Özellikle de yirmi yıl önce sizin ülkenize karşı savaşırken siperlerde. Şimdi tekrar savaştayız bayım. Bizim gibi artık siperlere gidemeyenlerimiz de bu savaşı kazanmak için elimizden geleni yapmalılar. Bu iki gözle ve bu iki kulakla. Bu savaşı da diğerini kazandığımız gibi kazanacağız. Size iyi bir ders vereceğiz."

Polislerin, müdür yardımcısının kısa konuşmasını alkışlamaları beni şaşkına çevirdi.

"Umarım haklısınızdır," dedim. Onu başka bir biçimde kutlamaktı bu. "O orospu çocuklarına iyi bir ders verirsiniz inşallah. Ama savaşı böyle kazanamazsınız, ülkenize sığınanları böyle..."

Müdür yardımcısı Almancaya geçerek doğrudan doğruya Susanna'ya sordu: "Bu ülkeye iltica mı ettiniz yoksa Almanya'ya geri mi döneceksiniz küçük hanım?"

"En kısa zamanda geri döneceğim."

"Ne dediğini bilmiyor," diyerek araya girdim. "Barbara geri dönersen seni öldürürler."

"Beni neden öldürsünler ki? Ben yanlış bir şey yapmadım."

"İnan bana, söylediklerim doğru."

"Bu adam benim adıma konuşamaz," dedi Barbara müdür yardımcısına. "Bana bir iyilik yapın beyefendi, elçilikle görüşmemi sağlayın, bu yanlış anlamayı düzeltip, ülkeme dönmeme yardım edin."

"Düşman kurumlarıyla ilişkiye geçmeyi reddediyorum." Müdür yardımcısı polislere bir işaret çakıyor. "Götürün bunları," diyor. "Tabii bu sorgulamada çevirmen olarak bana ihtiyacınız olursa..."

"Vatan size minnettar," diyor üniformalı polis tantanalı bir tavırla "ama kendi çevirmenlerimiz var. Siz görevinizi yaptınız."

Cebinden bir kelepçe çıkarıyor, bu manevrayı ne kadar sık yaptığını gösteren bir çabuklukla elimi onunkinden ayırıyor ve ikimizin de ellerini kelepçenin iki tarafına hapsediyor.

"Bu size ders olsun," diyor müdür yardımcısı. "Sizin gibiler bir daha benim otelimi Cumhuriyete kastetmek için kullanmaya kalkmasın."

"Yedi ay önce," diyorum Susanna'ya, tiksintiyle, "bu itoğlu it muhtemelen Münih nutuklarını övüyor ve Hitler'le uzlaşmayı savunuyordu. Şimdiyse savaş başlasın diye can atıyor."

Müdür yardımcısı cevabını veremeden polisler bizi iterek dışarı çıkarıyor. Susanna dengesini kaybedip gayri ihtiyari kolunu havaya kaldırınca sert bir biçimde beni de beraberinde çekiyor. Kelepçe bileğimi yaralıyor.

Ama içimi kaplayan, ani bir acı çığlığı değil. Tümüyle mantıksız ve beklenmedik, çılgınca bir sevinç dalgasına tutuluyorum. Başımıza gelebilecek en kötü şeyin bu olduğunu biliyorum. Planlarımın altüst olduğunu biliyorum. Ağzımıza sıçıldığını biliyorum, muhtemelen Martin'in, Claudia'nın, Willy'nin ve diğerlerinin de. Şu anda bu gezegen üzerindeki milyonlarca insanın kendilerini, birçoklarının öleceği bir muharebeye hazırladıklarını biliyorum, karıları, çocukları, hatta torunları da ölecek. Şu anda yeni toplama kamplarının planlandığını biliyorum. Ama eli nereye gitse benim elimin de onu takip edeceği, onun gövdesinin de benim gövdemin ardından geleceği gerçeği yanında bütün bunlar bana gerçekdışı ve çok uzak geliyor. Bu bir mucize: birileri sarhoş bir tanrı gibi dışarıdan gelip bu çelik yüzüklerle bizi zincirledi, sanki evlenmişiz gibi bağladı bizi. Sanki en sonunda, benim dışımda birisi ikimizi birlikte hayal ediyor.

Elimi ağır ağır aşağı indiriyorum, o da indirmek zorunda kalıyor ve birbirimize bakıyoruz. Gözlerinden benimle birlikte kapana kısıldığını farkettiği anlaşılıyor, gövdelerimizin sonsuz, neredeyse ezeli aynasında ikizler.

Sanırım beni hatırlıyor.

Saçmasapan bir mutluluk hissediyorum.

Kayboldun.

O yaklaşıyor, şu korktuğun adam, gölgesi yaklaşıyor— ve sen Susanna'yı nasıl kurtaracağını bilemiyorsun.

Eğer bu bir film olsaydı— ve kahramanları da uzak gelecekteki bir diktatörlükle mücadele eden Amerikalılar olsaydı, senaryo yazarları Susanna'yı, hatta Max'ı bile kurtarmanın bir yolunu bulurlardı.

Ama bu bir film değil ve sen nè yapacağını bilemiyorsun.

Kendine Max diyen adama güvenip güvenemeyeceğini bile bilmiyorsun.

Bu yüzden de kararsızsın.

Sen böyle kararsızlık içindeyken, Max ve onun Susanna adını

verdiği kadın bir polis minibüsüne kapatıldılar, kapılar kilitlendi, motor çalıştı ve yola çıktılar. Pusuda bekleyen o adamın, planlar kuran ve Susanna'yı nasıl kurtaracağını bilen o adamın varlığından habersizler.

Adam onu kurtarabilir.

Eğer Max bedelini ödemeye hazırsa.

Polis minibüsünün arkasında yalnız kaldıkları ve rahatça konuşabilecekleri anda, kadının sesinde ne sükun ne de nezaket var.

"Orospu çocuğu," diyor.

"Evet," diyor adam. "Bizi Almanca bilmediğine inandırarak..."

"O değil! Sen."

"Ben mi?"

"Bütün planların mükemmelen işledi, tam da bunu yapmak istiyordun değil mi?"

"Ne planı?"

"Önce mektuplarımı okudun, sonra Martin'in adını kullanarak bana cevap yazdın, sonra Martin hakkında abuk sabuk bir hikâye uydurarak beni Paris'e getirttin..."

"Abuk sabuk değil, doğru, söylediğim her şey..."

"... bu da yetmezmiş gibi polis beni yakaladığında onlara yalan söyledin, sırf ben bu boktan şehirde sonsuza kadar kalayım diye."

"Ben onlara sadece..."

"Bütün bunları sen ayarlamadıysan neyim— hizmetçi, müdür yardımcısı, polisler, hepsi senin adamların."

Adam ağır ağır, kelimelerin üzerine basa basa konuşuyor:

"Hiçbir şey benim planladığım gibi olmuyor."

"Şu yüzüne bak. Adeta— ışıl ışıl. Mutluluktan dört köşe olduğunu inkar mı edeceksin?"

"Seninleyim Susanna."

"Bana Susanna deme, demiştim sana. Bana bir daha..."

"Peki öyleyse telefonu neden yüzüme kapatmadın?"

"Ne yani Martin'le tek bağımı yitirse miydim?"

"Sırf bu yüzden mi benimle konuşmayı sürdürdün?"

"Elbette. Ağzını aramak için. Bilgi alabilmek için."

"Başka bir nedeni yok mu?"

"Hayır."

"Bana neden yalan söylüyorsun?"

"Yalan mı? Ben mi? Sana yalan söylüyorum, ha? Şu dediğine bak— ne zaman istesem telefonu kapatabilirmişim. Şimdi kapatıyorum öyleyse."

Baştaki eliyle görünmez bir telefonu kapatır gibi bir hareket yaptı.

"Susanna."

Ses yok.

"Barbara."

Hala cevap vermiyor.

Dışarıdan Paris gecesinin sesleri geliyor, eşiklerde bağrışıyorlar, kalabalıkları heyecana boğmuş savaş, savaş, savaş.

"Barbara fazla zamanımız yok. En azından Martin'i nasıl kurtaracağımıza karar vermeye çalışalım. Ortak bir hikâye uydurmalıyız ki bizi salıversinler, onu uyarabilelim..."

"Neye karşı uyaracağız? Kendilerine güvenen insanları kandıran sahte dostlara karşı mı?"

"Onu kurtarmak için uyarmalıyız!"

"Sana inanmıyorum."

"Seni ikna edebilmek için ne..."

"Bana gerçekleri anlatabilirsin."

"Sana hiç yalan söylemedim."

"Bu romantik sözlerden bıktım. Ben soracağım, sen de cevap vereceksin. Tamam mı?"

"Öyle olsun."

"Bir. Martin Paris'e ne zaman gelecek?"

"Öbür gün."

"Bir yıllığına gitmesi gerekiyordu. Ama gideli sadece iki ay..."

"Eğitimi yarıda kesildi."

"Neden?"

"Bazı şeylere muhalefet etti... her örgütte olan şeyler. İlgini çekmez herhalde."

"Bırak neyin ilgimi çekeceğine kendim karar vereyim. Martin'i gördüğünde— eğer onu görebilirsen tabii, çünkü öyle görünüyor ki..."

"Yapabiliriz, görürsün..."

"Sus. Ona ne söyleyecektin, onu neye karşı uyarmalıydık?"

"Ülkeye geri dönmesi programlandı."

"Ne zaman?"

"Hemen."

"Mesele ne öyleyse?"

"Sanırım Gestapo gerçek kimliğini biliyor. Orada onu bekliyor olacaklar. Ya da bir iki ay takip edip sonra yakalayacaklar."

"Peki o bunu bilmiyor mu?"

"Hayır. Onu bulup, konuşmak zorundayım."

"Geri dönerse kendini tehlikeye atacağını anlatacaksın."

"Evet."

"Anlamıyorum. Partiniz öldürüleceğini bile bile onu geri mi yollayacak?"

"Karışık bir mesele— ama son haftalarda, Martin Paris'ten ayrılalı beri benim sorumluluğumda olan birkaç kişi Almanya'da tutuklandı ve örgüttekilerin bazıları Martin'i hainlikle suçluyorlar, içimize sızdığını ve bilgi taşıdığını düşünüyorlar— ondan kurtulmanın en iyi yolunun onu geri göndermek..."

"Kararları bu adamlar mı veriyor?"

"Önerilerde bulunuyorlar. Merkez Komitenin önemli üyelerin-

den biri bir karar vermek için buraya çağrıldı."

"Sen de orada mıydın? Martin'i savunamadın mı?"

"Herhalde artık bana güvenmezler."

"Herhalde mi yoksa kesin mi?"

"Sevgilim, kendi varlığımın kesin olduğundan bile emin değilim ben. Ama Martin'le bağlantı kurmamı yasakladıklarına göre..."

"Peki geldiğini nereden biliyorsun?"

"Bir dostum söyledi."

"Willy mi?"

"Adını nereden biliyorsun?"

"Sen söylemiştin. İlk başta Martin'in sorumluluğunu üstlenecek olan adam."

"Sana bu ismi söylediğimi hatırlamıyorum."

"Şimdi de benden şüphelenmeye mi başladın?"

"Hayır."

"Güzel. Bir şey daha merak ediyorum: Martin'in yanına gitmen yasaklandığına göre onu tehlikeye karşı nasıl uyaracaktın?"

"Senin sayende."

"Ben nasıl..."

"Wolf'a— örgütün Fransa başkanı— senin Paris'e geldiğini, posta kutusuna Martin'le görüşmek istediğini bildiren bir not bıraktığını söyleyecektim. Böylece bütün operasyonu tehlikeye atmamak için ikinizi bir araya getirmek zorunda kalacaklardı. Ben de düşündüm ki sen onunla bağlantı kurduğunda..."

"Beni bu yüzden mi getirttin?"

"Sana Martin'i kurtarmak istediğimi zaten söylemiştim, ama esas önemli olan seni kurtarmaktı."

"Ben neden tehlikede..."

"Sen de, Martin'in yakını olan herkes gibi tehlikedesin. Bu kadar saf olamazsın. Onu yakaladıklarında, nişanlısına en iyi ihtimalle toplama kampına bir gidiş bileti kesilir."

"Peki ya Martin'i uyarırsam ve o burada kalırsa ve ben de geri dönersem ne olur?"

"Paris'te onunla buluştuktan sonra geri dönersen, senin suçlu olduğuna kesinkes inanırlar."

"Babam böyle bir şeye..."

"Eğer bir direnişçiyle aynı yatağı paylaştığın meydana çıkarsa

baban seni kurtarmak için parmağını bile oynatmaz.

"Yani ne olursa olsun canıma okunacak."

"Bence hayatın kurtuldu."

"Sorumsuz orospu çocukları. Bana danışmadan bütün hayatımı değiştirdiniz, sen, Martin, Wolf ve kim bilir daha kimler, Nazilerden hiç farkınız yok. Onlarla o kadar uzun zamandır savaşıyorsunuz ki siz de onlar gibi olmuşsunuz."

"Bu doğru değil!"

"Bu yöntemleri kullanarak ne menem bir insanlık yaratacaksınız..."

"Bir şeyler yapmam gerekiyordu— eğer bir hata yapmışsam bunun tek nedeni senin yanımda olmaman. Rüyalarımda her şeye birlikte karar verirdik. Ve şimdi de..."

"Birlikte mi? Sen buna birliktelik mi diyorsun? Tutukluyuz, kelepçelendik, dünyadan koparıldık. Kimin umrunda bize..."

"En azından şimdi bana bir fikir verebilirsin."

"Fikir mi? Demek fikir istiyorsun. Bana yalan söylemeyi bırak."

"Ben..."

"Bunu geri alıyorum. Biliyor musun, doğru da söylesen hikâye de anlatsan, hatta Martin'den kurtulmak için kendi örgütüne ihanet de etsen umrumda değil, bütün bu kargaşada bir tek şey..."

"Susanna!"

"... bir tek şey çok açık, istediğini elde ettin: hile yaptın, dolap çevirdin, ihanet ettin ve sonunda Berlin'deki çocuklarımı bırakıp Paris'e yanına gelmemi ve seninle kalmamı sağladın. Fotoğrafımı görür görmez karar vermiştin buna değil mi? Planın buydu, değil mi? Seninle kalmam için yaptın."

"Hayır."

"Yalan söyleme. Benimle sevişmek için can atmadığını da söylersin şimdi."

"Seninle sevişmek için can atıyorum."

"Eee..."

"Ama sadece bir gece."

"Ne?"

"Bir gece."

"Bütün bunlar— bu sana yetecek mi? Sadece bir gece."

"Daha fazlasını bekleyemezdim."

"Ya o geceden sonra?"

"Bu ikimize bağlı. Eğer bana âşık olursan..."

"Claudia'yı terk mi edecektin?"

"Claudia'sız bir hayat düşünemem."

"Ama ona bizden söz etmedin."

"Ona söyleyecektim, şeyden sonra..."

"Benimle bir gece geçirdikten sonra."

"Evet."

"Peki o nasıl bir tepki verecekti?"

"Beni sevmeye devam edecektir."

"O kadar özel misin?"

"Hayır."

"Evet, öyle olduğunu düşünüyorsun. Sana âşık olacağımı ve Martin'i terk edeceğimi düşünüyorsun, yeter ki..."

"Sana çok da iyi bir âşık olmadığımı söylemiştim Barbara. Sevişme konusunda Martin'le boy ölçüşemem."

"Martin'in nasıl seviştiğini nereden biliyorsun?"

"Bana anlattıklarından."

"Erkekler birbirlerine çok şey anlatır. Martin'in dünyada istediği tek şeyin benimle bir gece daha geçirmek olduğunu yazması tuhafıma gitmişti, hayattan tek beklentisinin..."

"Evet, tek bir gece, böylece daha önce asla yapamadığımızı yapacaktık, evet— sana yazanın ben olduğumu biliyordun, değil mi?"

"Ya Paris'e geldiğimde senin düşündüğün gibi davranmasaydım?"

"Bir an bile beni reddedeceğini düşünmedim. Eğer içinde yoksa, eğer hayatı boyu sana sadık kalmış bir adama bir gece bahşedecek kadar cömert değilsen o zaman o adam bir hata yaptığını, senin o kadının bedenine sahip olsan bile ruhuna sahip olmadığını anlayacak ve seni hayatından silip, unutacaktı. Aramaya devam edecekti. Gerçek Susanna'yı. Çünkü ben Susanna'mın evet diyeceğini biliyorum. O öyle bir kadındır."

"Ama ben Susanna değilim."

"Bunu henüz bilmiyoruz, değil mi?"

"Peki nasıl öğreneceğiz?"

"Eğer sevişirsek, ben anlarım Susanna."

"Susanna, Susanna, Susanna. Şu senin Allahın belası Susanna'ndan bana gına geldi Max. Gerçek adın bu değil mi?"

"Evet."

"Sen burada Susanna'nla kal, ben Almanya'ya geri dönüyorum. Orada bir hayatım var, bir dilim, bana muhtaç olan on harika çocuk var, onlar pornografik, varolmayan kadınlar görmüyorlar rüyalarında, farklı, sağlıklı bir ülke görüyorlar..."

"Boktan bir ülke."

"Evet, ama benim ülkem. Bana ihtiyacı var. Eğer orada olup bitenlerden nefret eden herkes çekip giderse...."

"Eğer dönersen seni..."

"Bana bir şey yapmazlar. Hiçbir şey. Elçiliğe gidip dönme talebinde bulunacağım. Babama..."

"Sana Martin'i sorarlar."

"Ben de Martin hakkında bütün bildiklerimi anlatırım. Bu ne ki. Hiçbir şey. Siz asil beyler bana bu yüzden hiçbir şey söylemediniz değil mi, onun ne yaptığını kimseye anlatmayayım diye? Neyse ki bana güvenip de..."

"Senin için böylesinin daha iyi olacağına karar verdiğimiz için sana bir şey anlatmadığını daha önce de söylemiştim."

"Benim için neyin iyi neyin kötü olduğuna karar vermenize daha ne kadar tahammül etmeliyim— ne Martin'den ne de senden beni korumanızı istemedim. Hiçbirinizden."

"Derdin Martin'i...?"

"Tek derdim rahat bırakılmak."

"Bunu söylediğine inanamıyorum."

"Susanna'ya pek benzemiyorum ha? O çok tatlıydı. Her kaprisine katlanırdı. Ne halt istersen yapardı, rüyalarının kadını. Hayatını senin uğruna feda ederdi, bütün ömrünü yabancılar arasında geçirmeyi, ümitsizce savrulmayı kabul ederdi, Susanna erkeği için, kendisini hayal eden adam için kendi hayallerinden vazgeçerdi. Ama ben yapmam. Benim o olmadığıma inanmaya başlasan iyi olur. Çünkü değilim. Artık ikna oldun mu? O olmadığıma ikna oldun mu?"

Tam o anda polis merkezine ulaşıyorlar, minibüsün kapıları açılıyor ve sivil polis Fransızca aşağı inmelerini söylüyor ve ikisi

ayağa kalkmadan önce adam kelepçeli elini kaldırıp kadının kaşına düşmüş bir perçeme uzanıyor ve sahte olamayacak bir tatlılıkla:

"Henüz değil," diyor.

Artık bu soruyu sormamak mümkün değil.

Max seni baştan beri kandırıyor olmasın?

Susanna adını verdiği kadını aldattığı gibi seni de aldatıyor olmasın? Martin'i suçlayıp, kızı kendisi kapabilmek için memleketindeki kendi adamlarına ihanet eden aslında o olduğu halde, seni masum olduğuna inandırmış olmasın?

Eğer o ihanet etmediyse kim ihanet etti?

Wolf'tur, Willy'dir, belki de başka biridir diye geçirebilirsin aklından— peki onları bu işi yapmaya iten sebep neydi? Hiçbir kanıt olmaksızın onlara çamur atmanın ne lüzumu var?

Tabii şu öteki adam da var, telefon konuşmasına kulak misafiri olduğun andan itibaren, seninle birlikte dinlemeye geçtiğini farzettiğin ve korktuğun o adam.

Yine de, onun çok yakında ortaya çıkacağını duyururken bile, kendi kendine onu sırf Max'ı, çok yakın olduğun Max'ı kurtarmak için uydurup uydurmadığını sormaya başladın kendine. Bu hikâyenin bir hainin hikâyesi olmadığını garantileme ihtiyacı ağır basıyor, bütün hatalarına rağmen— evet, bu kelime burada şart— iyi olan bir adamın hikâyesinin günümüzde de anlatılabileceğine inanma ihtiyacı ağır basıyor.

Kelepçe bileğinden çıkarıldığı, rüyalarının kadınından ayrıldığı, gözleri bağlanıp sorgulama odasına götürüldüğü anda Max'ı görebilmek için çırpınıyorsun.

Tepkisini bir görsem, diyorsun kendi kendine. Yüzünü bir okuyabilsem. Ne düşündüğünden bir emin olabilsem.

Ama sonra onu kaybediyorsun.

Tekrar kendini buluyorsun, yıllarca ötede, yazdığın bu odada, kendi ülken olmayan bir ülkede, kendini burada buluyorsun, tıpkı onun gibi paçayı kurtarmışsın, Max, Susanna ya da onların dünyasındaki bir başkası için ya da dünyada başı belada olan herhangi biri için yapılmış bir planın yok, dostunun masumiyetini kanıtlamayı o kadar çok arzu ediyorsun ki belki de hepsine ihanet edenin Claudia olduğunu düşünürken buluyorsun kendini. Onunla hiç karşılaşmadığın halde bak işte onu suçluyorsun, teorini destekleyebilecek tek şey, kocasının başka bir kadını sevdiğini öğrenince çılgına dönen ve intikam almak için başına çorap ören kıskanç kadın klişesi. Bu kadar da basmakalıp olmayan bir şeyler üretmez miydi hayalgücün?

Bu bir film olsaydı hikâyenin sonu mutlu biterdi, son anda masumların ödüllendirildiği ve kötülerin cezalandırıldığı bir bölüm olurdu. Max Susanna'yı kurtarmak istiyor mu? Kendisi de dahil her türlü bedeli ödeyecek mi? Şöyle yap öyleyse: Susanna anti-Nazi direniş için çalışıyor olsun, onların aralarındaki haini bulmalarını sağlasın— şimdiye kadar gördüğümüz pasif ve dışarıdan idare edilen kadından farklı olarak kontrolü elinde bulundursun. Max onu kandırdığını sanırken, o Max'ı kandırsın, kendisine yapılana karşılık versin. Martin, Fransız polisi ve otel çalışanları Susanna'nın büyük planının bir parçası olsun, davaya ve emrindeki adamlara ihanet eden bu ajandan kurtulmanın bir yolu.

Böyle olmadığını kim iddia edebilir, dünyadaki milyonlarca izleyicinin Max'ın hikâyesini bu şekilde seyretmeyeceğini kim iddia edebilir? Böyle bir sonu engellemeye gücün var mı?

Sen bütün bunları düşünüp kendine acırken ve edebi stratejiler yakalamaya çalışırken ve dünyadaki acılar hakkında atıp tutarken aslında bir tek şeyin gerçekten önemi var, o da Max'ın yanında kimsenin olmayışı.

Onu yalnız bıraktın.

Aslında tarihten kaçmanın yolu yok.

İki sesten biri şöyle diyor:

"Tamam Max. Bilmek istediğimiz bir tek şey var."

"Evet," diyor öteki ses. "Tek bir şey."

"Onu siktin mi Max?"

"Kimden söz ettiğinizi bilmiyorum."

"Anandan, kimden olacak— şu kızdan, küçük Barbara'yı sikip sikmediğini merak ediyoruz."

"Hayır."

"Peki neden o cafcaflı otele para döktün? Neden biletinin parasını verdin?"

"Meslekdaşlarınıza her şeyi anlattım. Onu Berlin'den buraya kurtarmak için getirttim. Öldürülecekti."

"Peki ona duyduğun bu ilgi neden?"

"Nişanlısı Martin'i tanıyorum."

"O senin hikâyeni doğrulayacaktır mutlaka..."

"Onu bir bulabilsem eminim— Hakkında tek bildiğim burada Sorbonne'da mimari okuduğu. Onunla Montparnasse yakınlarında bir barda karşılaşmıştım— Almanlar oraya çok gider."

"O da göçmen mi?"

"Hayır. Geri dönecek."

"Öyleyse neden öyle bir yere içmeye gitsin? Onun için tehlikeli olmaz mı?"

"Bu soruyu ona sormalısınız."

"Onu en son ne zaman gördün?"

"Bir iki hafta önce. Bazı anıtları ve kiliseleri görmek için İtalya'ya gidecekmiş galiba."

"Münasip."

"Kimse kimseye nerede oturduğunu sormuyor— şu sıralar... Soyadını bile bilmiyorum."

"Ama küçük nişanlısı hakkında pek çok şey biliyorsun, öyle değil mi? Yanlış anlama: kadınlar konusundaki zevkine diyecek yok."

"Bilakis, Max. Gerçekten de tehlikede olsaydı onu kurtarmaya çalışman bize çok mantıklı gelirdi."

"Doğru söylüyorum gerçekten de tehlikede. Bir iki hafta önce Almanya'dan gelen bir arkadaşımdan aldım bu bilgiyi."

"Komünist mi?"

"Hayır."

"Senin gibi bir komünist mi?"

"Ben komünist değilim."

"Bazıları öyle olduğunu söylüyor."

"Yalan."

"Bizi yalancılıkla mı itham ediyorsun?"

"Sizi değil. Muhbirlerinizi."

"Bize güvenmiyorsun değil mi Max?"

"Gözlerim bağlı."

"Gözlerinin bağlanması hoşuna gitmedi mi?"

"Doğrusu pek— güven telkin etmiyor."

"Dostun olduğumuza inanmıyor musun?"

"Olmanız lazım. Çünkü düşmanımız aynı."

"Yanlış."

"Meslekdaşımın da dediği gibi son derece yanlış. Çünkü siz komünistler artık Hitler'le ahbap oldunuz, öyle değil mi?"

"Size komünist olmadığımı söylemiştim. Ama komünistlerin Hitler'in dostu olduğunu söylemenizi yanlış buluyorum. Gördüğüm ve okuduğum kadarıyla onlar Hitler'in en büyük düşmanları."

"Çok okuyorsun değil mi Max?"

"Mümkün olduğu kadar."

"24 Ağustos tarihli gazeteleri okudun mu?"

"Her gün gazete okurum."

"Dün gece Stalin'in von Ribbentrop şerefine yaptığı konuşmayı okudun mu?"

"Yoldaş Stalin'in neler söylediğini okudun mu?"

"Hitler'in sağlığına kadeh kaldırdığını okudun mu?"

"Başka neler söyledi, Max?"

"Hitler'in— Hitler'in halkı tarafından sevildiğini söylemiş."

"Ama ertesi gün gazete okuyamadın değil mi?"

"Soruyu anlayamadım."

"Meslekdaşım, *L'Humanité*'nin 25 Ağustos'ta kapatıldığını söylemek istiyor. *L'Humanité*'yi biliyorsun değil mi? Komünist Partinin basın organı."

"Evet."

"Yoksa Hitler'in dostlarının bolşevik propagandalarını sürdürmelerine izin verilse daha mı iyi olurdu sence? Bir gün Hitler'den nefret edip ertesi gün sağlığına kadeh kaldıranları, içimizde barındırırsak bu savaş kazanılabilir mi sence?"

"Bir iki ay önce Hitler'i yatıştırmaya çalışanlardan söz ediyorsunuz herhalde. Onunla Münih'te bir anlaşma imzalayıp Çekoslovakya'yı işgal etmesine izin verenlerden."

"Max biraz eleştirel takılmaya başladı gibi."

"Max ona sığınma hakkı veren ülkeyi sırtından vuruyor gibi."

"Max başka bir gazete okusa iyi olacak gibi, mesela L'Action Française'nin *Je suis partout*' su gibi."

"Ben faşist gazete okumam."

"Faşist olabilirler ama ülkelerini seviyorlar. *Française.* Adları bunu ilan ediyor."

"En azından komünistlerin dediği gibi bunun emperyalist bir savaş olduğunu söylemiyorlar."

"Yahudilerin de dediği gibi."

"Hey, Max sen Yahudi misin?"

"Hayır."

"Emin misin? Kanında biraz olsun Yahudilik yok mu? Yani Max biraz Yahudi ismine benziyor."

"Yahudi değilim ama bunun konuyla..."

"Keyfi suçlamalarda bulunmaya başladın da..."

"Tıpkı Yahudiler gibi..."

"Evet! Biz bunu sevmeyiz, hatta bu tür suçlamalar kalbimizi kırar. Burada casuslukla suçlanan tek kişinin sen olduğunu hatırlatmama bilmem gerek var mı."

"Gerek yok, teşekkür ederim."

"Yani bizim açıklama yapmamız gerekmiyor. Şu küçük Alman kızını, son model fotoğraf makinesiyle ülkemize getiren biz değiliz. Ona telefonda dokuz saat görevinin ne olduğunu açıklayan da biz değiliz."

"Onu kurtarmaya çalıştığımı söylemiştim size. Almanya'dan yeni gelen bir arkadaşımdan Barbara'nın tehlikede olduğunu, Gestapo'nun birkaç güne kadar onu tutuklayacağını öğrendim. Bu yüzden de onu buraya getirttim."

"Tabii bu arkadaşın Paris'tedir ve hikâyeni doğrulayacaktır."

"Size kuşkulu görünecek biliyorum, ama geri döndü— ve Naziler onu..."

"Hikâyene inanmak konusunda güçlük çektiğimizi senin bile anlamış olman çok hoş, Max, ama diyelim ki söylediğin doğru..."

"Sadece öyle varsayalım, Max."

"Öyle bile olsa başka bir sürü insanı değil de bu kızı kurtarmak için neden kendi başını belaya soktuğunu..."

"Bunu yapmamın sebebi... çok özel."

"Bize de güvenmiyorsun."

"Sadece kimseye bu konudan söz etmedim."

Bir sessizlik. Sonra:

"Karına bile mi?"

"Özellikle de ona."

"Hoş bir karın var, Max. Adı Claudia mıydı?"

"Kendisi bu fotoğraftan da güzeldir herhalde."

Birdenbire o ana kadar hiç duyulmamış olan üçüncü bir ses duyuluyor:

"Fotoğrafı bana verin."

"Max'çığımızda şeytan tüyü var galiba, Şef, bu da güzel parça, gerçi ötekinden biraz yaşlı ama..."

"Küçük Barbara'yla ne işler karıştırdığını karısına anlatmadığı için Max'ı suçlayamam doğrusu. Değil mi Şef?"

Bir iki saniyelik bir sessizlik oluyor. Patronlarının cevap vermesini bekliyorlar. Cevap gelmiyor. Sonra seslerden biri konuşuyor:

"Ama bize anlatacaksın, değil mi Max?"

"Madem ısrar ediyorsunuz."

"Önce şunu açıkla: kız seni daha önce hiç görmediğini söylüyor. Ama sen polise onu –ifadene bir bakalım– çok uzun zamandır tanıdığını söylemişsin. Aynen böyle."

"O beni tanımıyor ama ben onu tanıyorum... Günün birinde Martin bana kız arkadaşının fotoğrafını gösterdi. Tıpkı şimdi size karımın resmini gösterdiğim gibi. Ama ben— ben onu hemen tanıdım."

"Onu eskiden beri tanıyor musun?"

"Size anlatacaklarım sır olarak kalmalı."

"Aynı düşmanla savaştığımızı söyleyen sen değil miydin Max? Yoksa bizi mi yiyodun?"

"Benim neyin peşinde olduğumu kızın öğrenmeyeceğine söz verin— Lütfen. Barbara'yı Berlin'den tanıyordum. Ülkeden ayrılmadan önce. Çalıştığım gazetenin karşısında bir kız okulu vardı. İsterseniz Barbara'ya okulunun karşısında bir gazete olup olmadığını sorabilirsiniz. Her gün okula girip çıkan kızları seyrederdim. İçlerinden biri özellikle dikkatimi çekmişti, hayat doluydu, vahşi bir güzelliği vardı, öğleden sonra caddede koşarken saçları savrulurdu. Sanki gözlerimin önünde."

"Kaç senesiydi?"

"On yıldan fazla oldu. 28, 29 filandı herhalde."

"O kız Barbara mıydı?"

"Evet."

"Kaç yaşlarındaydı peki?"

"Dokuz on yaşlarında."

"Sen sapığın tekisin, Max."

"Yahudi, komünist, üstüne üstlük— sapık."

"Size anlatmamam gerekirdi. Anlamayacağınızı biliyordum. Tam anlamıyla saf bir aşktı, uzaktan uzağa. Onun yanına hiç gitmedim, tanışmaya uğraşmadım, ona hiç dokunmadım, onunla hiç konuşmadım, onu hiç takip etmedim, adresini bile öğrenmeye çalışmadım."

"Bize masum numarası yapma Max. Onunla ilgili hiç mi fantazin yoktu yani?"

"Onun dışında etrafımda ne varsa kokuşmuştu. İstemediğim bir şey varsa o da o küçük kızı lekelemekti— onun oynamasını, zıplamasını izlemek, en çok da kahkahalarını duymak hoşuma gidiyordu. Kahkahası Berlin trafiğini, yayaları, rap rap yürüyen çılgın Nazileri aşıp çalışma masama gelirdi, onu oradan izlerdim. Gençliğimi hissettirirdi bana, ertesi gün onu göreceğimi düşünmek gecelerin geçmesini kolaylaştırırdı, öğleden sonra onunla bir saniye olsun paylaşacağımı düşünmek günü kısaltırdı."

"Max'cığımız kıza bakıp bakıp azdığını kabul etmek istemiyor. Şu Almanlar..."

"Bunun seksle hiç alakası yoktu. Her şeyin kötü gittiği bir ülkede yaşamanın nasıl bir şey olduğunu anlamaya çalışın. Kriz— her şey gri, Hitler'in muhalifleri kendi aralarında çekişiyorlar ve bu iç karartıcı manzaranın orta yerinde o, yalandan habersiz, masum, mükemmel, ümit dolu. Burada, Paris'te onu ne kadar özlediğimi bir bilseniz— hatta neredeyse sırf onun için orada kalacaktım— ama Martin bana fotoğrafını gösterdiğinde— varolduğunu bildiğim için çok mutlu olmuştum."

"Varolduğunu demekle ne demek istiyorsun?"

"Hayattaydı. Naziler onu..."

"Peki onun bir Nazi olmadığını nereden biliyorsun Max?"

"Bu imkansız."

"Babasının önemli bir görevde olduğunu söylüyor."

"Sizce bir Nazi, kendi düşlerinin portrelerini yapsınlar diye hayalci çocukların eline fotoğraf makinaları tutuşturup onlarla uğraşır mı?"

"Belki de bir şeyin paravanıdır."

"Beni de bir Nazi olmakla suçlayın o zaman."

"Belki de öylesindir, Max. Belki de seni suçlarız."

"Ama şimdilik şu soruya cevap ver: Onu Paris'e çağırdığında ne işle uğraştığından, onu son gördüğünden beri neler yaptığından haberin yoktu, değil mi?"

"Bilmeme gerek yoktu."

"Çünkü onunla yatmak istiyordun, Max. Bak biz dostunuz, bize gerçeği söyleyebilirsin."

"Evet. Onunla yatmak istiyordum."

"Güzel. Max'cığımız gerçekleri anlatmaya başladı. Sen de onu buraya nasıl getireceğini planlamaya başladın, hı? Şu Gestapo düzmecelerinin aslı astarı yok, öyle değil mi?"

"Gestapo meselesi doğruydu. Gerçekten de tehlike altında."

"Onu Almanya'ya göndermeyelim diye söylüyorsun bunu. Onu burada tutabilmek için."

"Benimle konuşmuyor bile... Tek isteğim onu kurtarmak. Önümüzdeki yıllarda pek çok insan ölecek. Birini bile kurtarabilirsek..."

"Parayı nereden buldun Max?"

"Yine aynı arkadaşım..."

"Tabii, tabii, sana küçük hanımın öldürüleceğini söyleyen arkadaşın— hani şu Almanya'ya dönen."

"Evet."

"Bütün zulayı bu iş için mi heba ettin?"

"Evet."

"Böyle yüklü bir yatırıma rağmen onu sikmeyi başaramadın, öyle mi Max?"

"Öyle."

"En azından telefonda konuşurken masturbasyon yapmışsındır, haa?"

"Hayır."

"Ama tam dokuz saat. Onu telefonda kıvama getirirken ne yapıyordun?"

"Kendimi yavaş yavaş ona tanıttım, beni tanımasını istiyordum. Bu yüzden dokuz saate ihtiyacım vardı işte."

"Onu casusluk yapmaya hazırlamak için değil yani."

"Siz profesyonelsiniz ve..."

"Teşekkürler."

"... ve Almanların sürgündeki biriyle bağlantı kurmak üzere asla casus göndermediklerini bilirsiniz..."

"Yani kendisinin sürgünde olduğunu söyleyen bir komüniste."

"Benim sürgünde olduğuma inanmadığınızı mı söylüyorsunuz?"

"Ülkenden neden ayrıldın Max?"

"Evet, Max, bu mesele benim de kafamı kurcalıyor. Çünkü ben Fransa'yı asla terk edemezdim... memleketimden uzakta yaşayamazdım."

"Belki Max'ın bir açıklaması vardır. Yahudilerle komünistler memleket sevgisi diye inanmadığı için olmasın sakın?"

"Bu yüzden mi ayrıldın Max?"

"Beni öldürecekleri için ayrıldım. Benim yerimde siz de olsanız..."

"Biz korkak değiliz."

"Biz ayrılmazdık."

"Ya Naziler Fransa'yı alırlarsa?"

"Bozguncu bunlar, demiştim. Bozguncu."

"Dediğinde de haklıydın."

"Şunu kafana sok, Max, Naziler asla ülkemizi alamayacaklar. Neden biliyor musun?"

"Çünkü biz burdayız, tetikteyiz, ülkenin temiz ve sağlıklı olmasını sağlıyoruz, ajitatörleri, casusları ve bizi kirleten yabancıları temizliyoruz."

"Bu yüzden de biz— seni ne yapacağız biliyor musun, Max?"

"Beni bırakacaksınız."

"Mizah anlayışın çok hoş, Max."

"Max, Max. Seni Almanya'ya geri göndereceğimizi anlamışsındır artık, bunun farkındasındır."

"Beni ölüme gönderiyorsunuz."

"Bize melodram yapma, Max."

"Korkmana ne gerek var. Hitler kollarını açmış seni bekliyor. Stalin'le aralarından su sızmıyor artık."

"Ya o? Onu ne yapacaksınız?"

"Onu da seninle yollayacağız."

"Onu göndermeyin. Beni gönderin ama onu..."

"Ama kendisi geri dönmek istiyor, Max."

"Eğer onu ikna edebilirsem..."

"Seninle konuşmak istemediğini söylüyor."

"Ama belki ikiniz de sağ salim Almanya'ya vardığınızda biraz yumuşar. Belki de yolculuk sırasında."

"Lütfen onu geri göndermeyin, lütfen..."

"Görevimizi yapmak zorundayız, Max. Senin gibi düşmana bilgi sızdıranları ülkemizde tutma riskini göze alamayız— bu savaş istihbaratla kazanılır ya da kaybedilir. Meclis daha henüz savaş ilan etti biliyorsun. Komünistler bile savaştan yana oy kullandılar."

"Ama uzun sürmeyecek. Bir iki güne kadar onlar yasadışı olacaklar, Max— onlara günlerini göstereceğiz, Max ve bütün bunlar olurken ülkende olmak çok işine gelecek...."

"Ama Max pek de minnettar görünmüyor."

"Biz de, bize teşekkür edersin sanmıştık."

"Çünkü bir seçenek de ikinizi casusluktan idam etmek, öyle değil mi?"

"Tabii Max'cığımız minnettar değil, çünkü henüz onun için hazırladığımız hediyeyi bilmiyor."

"Doğumgünü hediyesi. Çünkü dün doğumgünündü ve kimse seninle birlikte kutlamadı."

"Kimse yufka yürekli olmadığımızı söyleyemez."

"Kimse misafirperverliğimizden şikayet edemez."

"Barbara'cığınla açılışı yapamadığına göre..."

"Onu şöyle doğru dürüst bir sikemediğine göre..."

"Karını buraya getirsek memnun olursun diye düşündük."

"Dağılmış aileler bizi üzer. Ailenin erkeği yolculuğa çıktığında karısı da onunla birlikte gitmeli."

"Karımı almaya gittiler mi yoksa?"

"Henüz değil, Max. Şef yeşil ışığı yakınca sana doğumgünü hediyeni getireceğiz, böylece üçünüz birlikte ülkenize geri dönebileceksiniz. Şefin işaretini bekliyoruz."

Uzun bir sessizlikten sonra diğer sesi duydular, üçüncü adamın sesini, Şef dedikleri adamın.

"Belki de böyle bir şey gerekmez," diyor ses. "Belki Max'ın bize anlatacağı başka şeyler vardır. Haksız mıyım Max?"

Bir müddet Max'ın vereceği cevabı bekleyerek sessiz kalıyorlar. Sonunda cevap geliyor.

"Evet. Ben de bir anlaşmaya varabileceğimizi düşünüyordum, beyefendi."

"Belki, Max. Ama tabii bir anlaşmaya varabilmemiz için bize gerçeği anlatman lazım."

"Evet. Sanırım artık size gerçeği anlatmamın zamanı geldi, efendim."

"Kız hakkında mı?"

"Evet, kız hakkında."

"Bu iyi bir başlangıç, Max."

"Eğer işbirliği yaparsam..."

"Belki bir iyilik yapabiliriz."

"Sizden istediğim tek bir iyilik var, efendim."

"Küçük Barbara'yı ve karını kurtarmak istiyorsun, değil mi?"

"Evet, efendim."

"Hepsi bu mu?"

"Bir şey daha."

"Evet. Belki de Barbara'yı son bir kez görmek istersin," diyor Şef dedikleri adamın sesi. "Belki Almanya'ya dönmeden önce onunla birkaç saat geçirmek istersin. İsteğin bu mu Max?"

"Evet," diyor Max adını verdikleri adamın sesi.

Son yakın olduğuna göre, o adamın kimliği gölgelerin arasından sıyrılmaya başladığına göre, Max'ı uzağa götürdüklerine, onun izini süremediğine, onu terk ettiğin için Max sana zihnini kapattığına göre, yanlış sorular sorup sormadığını yoklama zamanı.

Habire, Max'ın Susanna'yı nasıl kurtaracağını sordun.

Ama Susanna da kim? Ya gerçekten de baştan beri direnişin bir üyesiyse? Neden onun zihnine, kalbine, geçmişine girmeye çalışmadın? Neden onu sadece Max'ın bakış açısından tanımayı kabul ettin? Neden otomatikman, onun biri tarafından kurtarılması gerektiğini düşündün? Kendisi için neyin iyi olduğunu bilemeyeceğini düşündün, neden?

Sorulması gereken soru şu değil miydi: Susanna kendini nasıl kurtarabilir?

Gecikmiş bir soru bu. Susanna'yı bulmak için çok geç artık. Karakolda ayrıldıkları zaman Max'ı takip etmeyi tercih ettin, tıpkı bir süre önce içgüdüsel olarak Barbara'nın değil de onun sesini dinlemeyi tercih ettiğin gibi. Şimdi Barbara'yı nereye götürdüklerini bilemiyorsun.

Max da bu soruyu soruyordur herhalde kendi kendine, belki cevabı da biliyordur.

Ama sen onu da bulamıyorsun.

Karanlık bir yerde korumasız, fısıltıyla konuşuyor, kimse onu görmesin diye ağır ağır hareket ediyor.

Saklanıyor.

Kimseye güvenmiyor.

Anlatacağı son bir hikâye var ama dinleyecek kimse yok.

"Sizi yukarıda bekleyenler var," diyor kapıcı ve sanki yokmuş gibi bakıyor Claudia'ya, olduğu gibi görüyor onu: Kaçacak yeri olmayan bir kadın, bu dünyada sığınacak kimsesi olmayan bir kadın, bütün arkadaşları hapishanede, yeraltında ya da kaçak olan bir kadın.

Claudia'nın, çok geçmeden boşalacak olan dairesini, yeni bir kiracıya kaça vereceğini daha şimdiden hesaplayan bir bakış.

Yine de, güçlükle merdivenleri çıkarken bile, Claudia o açıktan açığa tamahkâr bakışı unutmaya çalışıyor, yukarıda bekleyenin polis olmadığını düşünmeye çalışıyor, Max olmalı diyor, acil bir durumda onu koruyacağına dair verdiği sözü tutmaya gelmiş.

Umudu beyhude.

Ama inatçı. Kapının açık olduğunu gördüğünde ve evindeki o yabancı soluğu sezdiğinde, sanki evin sahibiymiş gibi mutfak masasında oturan ve şüphesiz bir tür ajan olan işgalciyi gördüğünde bile Claudia her şeyin düzeleceğini ümit etmekten vazgeçmiyor çünkü adam nezaketle ayağa kalkıp, ürkekçe gülümsüyor. Adam bir an için sessiz kalıyor. Claudia onun elinde, Max'ın hep cüzdanında taşıdığı fotoğrafını görüyor.

"Claudia."

"Evet. Ben Claudia'yım. Ya siz...?"

Adam dikkatle ona bakarak bir müddet daha bekliyor.

"Michel Bernard," diyor nihayet ama elini uzatmıyor. "Fransız Emniyetinden. Kocanız yüzünden geldim."

"Yoksa Max..."

"Hayatta."

"Ona bir şey mi...?"

"Lütfen oturun Claudia. Sakıncası yoksa size Claudia diyebilir miyim? Size —mesaj diyebiliriz sanırım— bir mesaj getirdim."

"Max'tan mı?"

"Lütfen oturun."

Claudia oturuyor.

"Öncelikle sizi tutuklamayacağımızı bilmenizi istiyorum. Bugün buraya gelmemin başka bir nedeni var. İnanın bana size zarar vermek niyetinde değilim."

Claudia sesini çıkarmıyor.

"Buraya sizi tutuklamak için geldiğimi düşünmüştünüz, değil mi?"

"Buraya sığınmış olan bütün hemşerilerim tutuklandı, ben de..."

"Doğru, neredeyse hepsi tutuklandı."

"Benim de onlardan farklı bir yanım yok."

"Olmaz olur mu, elbette var."

"Bu farkın kocanız olduğunu söylesem, ne derdiniz?"

"Kocama ne oldu?"

"Anlatmaya başlamadan önce, söyleyeceklerimin gizli tutulması gerektiğini hatırlatayım."

"Yıllardır Hitler'le savaşıyoruz. Bize güvenemeyeceğinizi ima etmeniz çok aşağılayıcı."

"Size güveniyoruz. Ben de tam bunu söyleyecektim. İşte bu

yüzden diğerleri gibi..."

"Max nerede?"

"Benden, size..."

"Nerede?"

"Almanya'ya gidiyor."

"Olamaz."

"Hükümetimiz tarafından sınır dışı edildi."

"Onu geri gönderiyorsunuz, onu..."

"Hakkında ciddi suçlamalar var."

"Ne suçlaması?"

"Casusluk."

"Saçma. Buna inanıyor olamazsınız."

"Aslında ben inanmıyorum. Ama bu bölümde çalışan tek ben değilim."

"Onu sorguladınız mı?"

"Emrimdekiler sorguladı. Ama ben de oradaydım."

"Siz— onun canını yaktınız mı, ona...?"

"Fiziksel bir şey söz konusu değil, Claudia. Sadece bir iki soru, işbirliği yapmasını sağlamak için biraz baskı."

"Nasıl bir işbirliği?"

"Kocanızın kendi isteğiyle Almanya'ya dönüp bizim adımıza çalışmasını, oradan bize bilgi göndermesini istedik."

"Size gönderecek bilgiyi nereden toplayacak peki?"

"Bağlantıları olduğunu söyledi."

"Siz de inandınız."

"Ona inandım, evet."

"Bu inanılmaz bir şey... siz onu, o.... Naziler onu öldürecek, onlar..."

"İlk başta o da öyle söyledi. Ama biz onu öldüreceklerini sanmıyoruz. Tabii daha varır varmaz Goebbels'e küfürler savurmaya başlarsa onu anında toplama kampına gönderirler, belki de bir kurşunla temize havale ederler— ama şu an Almanya bir dönüm noktasında, karmaşa içinde. Hitler ve Stalin anlaşmaya vardıklarına göre bir sürgünün kapitalist ülkelere karşı verilen bir savaşta ülkesine hizmet etmek için geri dönmesi çok da tuhaf görünmeyecektir, değil mi?"

"Max asla..."

"Eğer hayatta kalmak istiyorsa, oyunun kurallarına uyacak... Sahneyi gözlerinizin önüne getirin: Almanlara casuslukla suçladığımız ve sınırdışı ettiğimiz bir adamı veriyoruz, o adam da gidip Üçüncü Reich'a hizmet etmek istiyor. Onu bayıla bayıla kabul ederler."

"Naziler ona neden inansın ki?"

"Bildiğiniz gibi kocanız— özel bir adam."

"Ne demek istediğinizi anlamadım."

"İnsanları kolaylıkla kendine inandıran bir adam, her zaman gerçeği söylüyormuş gibi görünen bir adam, olmadık bir palavra bile uydursa anlattıklarına inanıyorsunuz. Gerçeği söylemesini sağlamak bizim için ne zor oldu bir bilseniz, çünkü her seferinde başka bir hikâye uyduruyordu, hepsi de çok inandırıcıydı. Anlatabiliyor muyum?"

"Evet."

"Demek istediğim kocanız konuştukça insanın inanası geliyor. Madem bizi kandırabildi, sizi kandırabildi onları da..."

"Bana hiç yalan söylemedi o."

"Madem herkesi kendisine inandırabiliyor, o halde onları da inandırabilir. Hem onun teklifini kabul etmekle kaybettiğimiz bir şey yok. Çünkü yanılıyorsa, başı belaya girecek olan o. Ayrıca bizden o kadar az şey istedi ki biz de..."

"Ne istedi?"

"İki şey. Aslında hiçbir şey istemedi sayılır. İlk olarak sizin güvenliğiniz, Claudia, sizin burada rahatsız edilmeden yaşamanıza izin vermemizi istedi— aslına bakarsanız bu bizim de işimize gelir, çünkü sizin burada olmanız onun bizimle işbirliği yapacağının garantisi."

"Söylediklerinizin doğru olduğunu nerden bileyim, sizin söylediğiniz kişi olduğunu nerden bileyim?"

"Yanımda bir şahidim var madam, eğer birinin..."

"Kim?"

"Kocanızın istediği ikinci bir şey vardı hatırladınız mı, birini daha kurtarmak istedi."

"Kim? Kimden söz ediyorsunuz?"

"Yatakodanıza kadar giderseniz, yatağınızda genç bir kadının yattığını göreceksiniz, adı Barbara."

"Anlamadım."

"Kocanızın kızı."

"Bizim kızımız yok."

"Kocanızın kızı, demiştim."

"Onun kızı yok."

"Siz bilmiyorsunuz. Kocanız bu konudan hiç söz etmediği için sizden özür diledi. Sizi üzmek istememiş."

"O benden hiçbir şey saklamaz. Bu hiç de..."

"Genç hanım, kocanızın sizinle karşılaşmadan önce yaşadığı kısa bir macera sonucunda dünyaya gelmiş, kocanız size böyle söylememi istedi— ona gücenmemenizi rica etti. Çok gençmiş— sanırım on yedi filan..."

"İnanmıyorum. İnanamıyorum. Bunca yıldır onunla bağlantısı mı varmış?"

"Olmadığını söyledi. Paris'te bir kafede rasladığı bir Alman öğrenci ona Berlin'deki kız arkadaşından söz etmiş ve resmini göstermiş, o da kızını hemen tanımış. Uzun bir hikâye, ama onu Paris'e getirtmeye karar vermiş, böylece..."

"Ne olacakmış?"

"Böylece onu kurtaracakmış. Ama küçük bir sorun çıkmış. Kız burada kalmak istememiş."

"Almanya'ya mı dönmek istemiş?"

"Evet."

"Onu kalmaya nasıl ikna etmiş?"

"Onu kimse ikna etmedi. Kocanızın planını uyguladık: onu sınırdışı ettiğimizde, kızı Almanlara vermeyi reddettik. Kolay olmadı. Güç kullanmak zorunda kaldık, onu uyuttuk."

"Ya yarın uyandığında geri dönmesini kim engelleyecek?"

"Gitmesi mümkün değil. Max bunu garantilememizi rica etti— Alman Büyükelçiliğine bu hanımın anti-Nazi olduğu konusunda malumat edindiğimizi, sınır dışı ederek tehlikeye atmak istemediğimizi söyledik— bir de onun sayesinde Antoinette Severet adındaki bir Fransız vatandaşını öldürmeye cüret eden iki Alman ajanını yakalamayı başardığımızı."

"Onları yakaladınız mı? Çok şükür. Gerçekten de onları ihbar eden...?"

"Onları nerede bulacağımızı kocanız söyledi. Her şeyi biliyor-

du. Gördüğünüz gibi işbirliği gayet güzel başladı."

"Max adamların Fransız polisi olduğundan şüphelendiğini söylemişti."

"Sizin canınızı sıkmamak için söylemiştir herhalde. Alman ajanlarıydılar."

"Ya şu zavallı kız, Naziler onun sorumlu olduğunu düşünüyorlar ama hiç de doğru değil."

"İnsanlar neye inanmak istiyorlarsa o doğrudur, Claudia. Bu manevra da, doğrular ne olursa olsun, hükümetinizin Barbara'nın rejim karşıtı olduğunu düşünmesini garanti ediyor. Bunu Max istedi: kızının geri dönmemesini garanti altına almak istedi."

"Kızı ha! Hiç çocuk istemezdi. Nasıl olur da...?"

"Erkekler âşık oldukları kadınlara yalan söylerler Claudia. Öyle korkarlar ki, geçmişi anlatırlarsa..."

"Peki ya— kızı bu konuda ne düşünüyor?"

"Sanırım pek memnun değil."

"Uyandığında ona ne söylemem lazım?"

"Bir kere Max'ın babası olduğunu kesinlikle söylemeyin. Kız bunu bilmiyor ve kocanız da hayatını onun için tehlikeye attığını bilmesini istemiyor. Onunla vedalaştı zaten. Onları biraz yalnız bıraktık ki..."

"Peki burada benim rolüm ne?"

"Gördüğünüz gibi kocanız onu size yolladı."

"Neden ben?"

"Anlayacağınızı söyledi."

"Öyle mi dedi? Anlayacakmışım öyle mi?"

"Evet. Dünyada kızıyla ilgilenebilecek başka kimse olmadığını ve sizin anlayacağınızı söyledi."

"Kocamla nasıl bağlantı kuracağım?"

"Ben aracı olacağım."

"Bana ondan mesaj mı getireceksiniz?"

"Mümkün olursa."

"Ya savaşı kaybederseniz..."

"Size yardım edeceğim, madam. İkinizi de kaçıracağıma söz verdim. Ama gerek kalmayacak. Savaşı kaybetmeye..."

"Peki siz bunu neden yapıyorsunuz? Neden aracılık yapmayı kabul ettiniz?"

"Özel bir nedeni yok. Bu Max'la yaptığımız anlaşmanın bir parçası."

"Bu doğru değil. Ben bu işleri bilirim, Bay..."

"Lütfen benimle resmi konuşmayın. Bernard, Michel Bernard. Bana Bay demezseniz memnun olurum."

"Bu işleri bilirim. Bizi kurtarmak için kendi görevinizin dışına çıkmış gibisiniz."

"Kurtarmak istediğim pek çok kişi var, Claudia."

"Hepsi Alman mı?"

"Daha fazlasını söyleyemem."

"Bilmem lazım. Bu iki kadına gösterdiğiniz özel ilginin nereden..."

"Kocanız bana... çok farklı olduğunuzu, bazan... insanların kafasından geçenleri okuyabildiğinizi söylemişti. Benimkileri okuyamıyor musunuz?"

"Max hep abartır. Ne kadar yanıldığını görüyorsunuz: Bir kızı olabileceğini hiç tahmin etmezdim. Tabii gerçekten de kızıysa. Bu sanki... hâlâ inanamıyorum."

"Max ona güvenmenizi istedi. Hep güvendiğiniz gibi."

"Hep güvendiğim gibi. Bana bu konuda yalan söylemesine rağmen."

"Hepimizin, hiç kimsenin bilmediği bir sırrımız vardır."

Adam yavaşça ayağa kalkıyor, sandalyeyi, tam oturmadan önceki haline getiriyor. Claudia elinin bir hareketiyle onu durduruyor.

"Ya sizin sırrınız...?"

"Artık gitmem lazım, Claudia."

"Ne zaman geleceksiniz peki?"

"Max'tan haber alır almaz."

"Ondan siz mi sorumlusunuz?"

"Evet."

"Yani sizin insafınıza kaldı."

"Evet."

"Michel, bunu neden yaptığınızı, bizi neden koruduğunuzu bilmek istiyorum."

"Neden?"

"Size güvenebilir miyim bilmek istiyorum."

"Güvenebilirsiniz."

"Siz bana güvenemiyor musunuz? Gizlediğiniz şeyin ne olduğunu söyleyemiyor musunuz?"

"Söyleyebileceğim bir şey değil."

"Belki de bir denemelisiniz."

"Haftaya görüşürüz, Claudia."

"Hayır— böyle gidemezsiniz..."

"Max'tan haber getiririm."

Claudia gözlerine bakıp onu tartarak ağırdan alıyor. Sonunda konuşuyor:

"Yapmanız gerekeni yapın."

"Gitmeden önce sizden bir şey rica edebilir miyim?"

"Buyrun."

"Benimle konuşurken sesinizdeki kızgınlığı bir kenara bırakabilir misiniz? Size yakışmıyor."

Claudia duralıyor.

"Elimden geleni yaparım."

"Bir şey daha var. Max'a genç hanıma gözkulak olacağınızı söyleyebilir miyim?"

"Kendi kızımmış gibi," diyor Claudia.

Hepsi bu mu?

Hikâye böyle mi bitiyor?

Max'tan haber gelmeyecek mi bir daha? Sisle gece yutacak mı sesini? Onun ve daha birçoklarının sesini?

Ölü ya da diri hiç iz bırakmadan kaybolanlarla nasıl bağlantı kurarız?

Böyle mi biter hikâyeleri?

Max en iyi ihtimalle kurban, en kötü ihtimalle hain mi olmalı?

Belki de ona sadık kalabiliriz— son anda— kısacık da olsa onunla bağlantı kurmanın bir yolunu bulabiliriz, dilini bilmediğimiz bir ülkede yıllar önce ölen o adamın sözlerini dinleyebiliriz, bir zamanlar sana güvenmiş olan o adamın son saatinde sarfettiği

kelimeleri aktarabiliriz.

Birçokları bütün bunları uydurduğunu düşünebilir, ona yardım edemeyişini telafi etmeye çalıştığını, iyi, dürüst bir adamı konu alan bir hikâye yazmanın bir yolunu aradığını düşünebilir.

Ama madem ben Max'ı zamanın, ölümün ve dilin ötesinden duyabiliyorum, kim diyebilir ki o bana henüz dünyada olmadığım bir zamandan seslenmiyor, kim diyebilir ki bizim düşlediğimiz şekilde varolmadı?

Kardeşim Max'ın gecenin derinlerinde şu son sözleri bize söylemediğine kim yemin edebilir?

Beni bağışla, Susanna, sözümü tutmadım, kendi iraden dışında rüyalarıma gelmeye zorladım seni.

Emin ol bundan sonra bir daha olmayacak.

Bana cevap vermiyorsun.

Bunu bekliyordum. Yine de suskunluğunun verdiği acıyı azaltmıyor. Ama yıllar önce beni ilk ziyaretinde, acıların neden kaynaklandığını anlamakla onları azaltamazsın yavrum, diyen de sendin.

Michel Bernard aracılığıyla gönderdiğim bir mektupta anlatmıştım, ama sana ihanet etmediğimi doğrudan doğruya benden duymanı istiyorum. Sen ya da bu hikâyeyi duyan herhangi biri buna inanacaktır sonunda. Ama ne yaptıysam, inan bana, seni kurtarmak için yaptım. Almanya'ya dönmene göz yumsaydım, seni

geri göndermesinler diye Fransızlarla pazarlık yapmasaydım şu anda ölmüş olurdun. Ya da bizim gibi ölümü bekliyor olurdun. O güzel gövdene neler yapacaklarını söylemesem daha iyi, o orospu çocukları neler yapardı benim sadece bir iki saatliğine dokunabildiğim o güzel gövdene, şimdi sanki hiç yaşanmamış gibi gelen o birkaç saat boyunca hatırlayıp kutsadığım o güzel gövdene— Paris'te veda edeyim diye seni getirdikleri bir hücrede. Ama en önemlisi: kızın doğmamış olacaktı. Evet, bir kız doğurduğunu ve adının Victoria olduğunu biliyorum. Bu sabah yarı ölü bir halde buraya getirdiklerinde Martin anlattı. Bu yüzden son bir kez gelip beni görmeni istedim.

Biliyorum anlaşmamız böyle değildi. Bana bir tek geceni verirsen seni ebediyen rahat bırakacağıma, bir daha asla bir şey istemeyeceğime, rüyalarıma bile çağırmayacağıma söz vermiştim. Sanırım Fransa'daki o hücrenin derin karanlığında seni ikna eden de bu söz olmuştu. "Gerçekten de hazır mısın," diye sormuştun, gölgeler içinde bir gölgeydin, "gelecekteki rüyalarını feda etmeye?"

"Hepsini," dedim cevaben. "Ama pek öyle büyük bir fedakârlık olmayacak. O kadar da uzun yaşamayacağım."

Bak haklı çıktım.

Elimi tut, Susanna, yani o gece, rüyalarımda sık sık yaptığın gibi tutup bluzunun düğmelerine götürdüğün bu eli tut ve peşimden gel. Fazla zamanımız yok. Ne kadar uyuyabileceğimi bilmiyorum. Kapalı göz kapaklarımın öte yanına geç, orada beni göreceksin, mahzun gövdemi kapadıkları bu mahzenin bir köşesinde. Tek uyuyanın ben olduğumu göreceksin. Ölüme mahkum edilen diğer tutsaklar, hele Martin benim uyumak istememe ve de uyuyabilmeme şaşıyorlar, şafağa, bizi öldürmeye gelecek adamların koridordaki ayak seslerine öyle az kaldı ki. Martin'i görebiliyor musun? Elinde sımsıkı tuttuğu Victoria'nın fotoğrafını görebiliyor musun? Benim onu göremediğimi zannediyor, bak senin ona gönderdiğin fotoğrafa nasıl gülümsüyor, bir adamın doğumunu görmediği ve büyüdüğünü de göremeyeceği kızına söyleyebileceği o salakça şeyleri mırıldanıyor dinle, o küçük kızı gözlerinden daha derinlere çekebilmek için yutuyor, sanki infaz taburunun karşısına çıktığı anda kızının içinden ona eşlik etmesini, onu almaya geldiklerinde ona güç vermesini sağlamaya çalışıyor.

Kızın varlığını öğrendiğim için seninle bağlantı kurmam gerekti. Victoria'ya seninle birlikte Paris'te geçirdiğimiz o gece mi hamile kaldığını bilmek istiyorum. Yoksa Berlin'de Martin'le son sevişmenizden beri içinde mi büyütüyordun onu? Yirmi beş yıl boyunca seni seven bir adam gövdenin içini bilmeden ölmesin diye bir cömertlik yaptığında kızın da içinde miydi?

Benim kızım olabilir mi?

Doğduğunda çok küçük olduğunu biliyorum— Martin'e göre o kadar küçükmüş ki Hitler Paris'i aldığında alelacele çıktığınız yolculuğa dayanamayacakmış neredeyse, öyle küçükmüş ki yedi aylık bir bebek olabilirmiş, zamanından önce doğmuş olabilir, bana dair pek çok şeyin uğradığı aksiliklere uğramıştır belki. Ama aksiliklerden söz etmek istemiyorum, ya da bizim için her şeyin nasıl ters gittiğinden: Kızına Victoria adını koymuşsun— bu adı sevdim, her yere yenilginin hakim olduğu, Nazi ordusunun Paris'e iyice yaklaştığı böylesi bir zamanda ona Victoria adını vermen gelecekteki bir zafere duyduğun inancı gösteriyor. Ben de günün birinde bu savaşı kazanacağımızı düşünmek istiyorum, belki de gelecekte başka erkekler ve kadınlar böyle hücrelerin, kaçışımızı engelleyen bu duvarların olmadığı bir dünya inşa etmeyi başaracaklar. Çünkü kendi kendime sormadan edemiyorum, başka bir zamanda dünyaya gelmiş olsaydık, savaşın, sefilliğin, toplama kampı korkusunun olmadığı bir zamanda yaşasaydık acaba her şey çok farklı olmaz mıydı? Yoksa yüzyıllar boyu ne zaman benim gibi biri senin gibi birini düşlese ikimizin yaşadığı o son sahne yinelenip duracak mı? Yoksa talihsizlik ne zaman doğduğumuzdan ziyade o anda hangi gövdede bulunduğumuz, hangi kaderi yaşadığımız, parmaklarımızın ucunda hangi gücü barındırdığımız, o gücü kullanmaya ne kadar hazırlıklı olduğumuzla mı ilgili?

Eğer Michel Bernard gibi Fransa'da doğmuş olsaydım, onun gibi Fransız Gizli Servisinin üst düzey bir elemanı olsaydım, bir Alman direnişçisini sorgularken senin fotoğrafını görmüş olsaydım— o zaman bu hikâye farklı olurdu. O zaman, Michel Bernard gibi, o kadını baştan çıkarmaya çalışan ben olurdum. O kadına Barbara'yı ve Barbara'nın kızını götüren ben olurdum. Onları koruyan, Naziler şehre girdiklerinde onları Paris'ten kaçıran, güney Fransa'da, senin yanında okyanusun öte tarafına geçmeyi bekleyen

ben olurdum. Bilmem Michel Bernard da benim seni düşlediğim gibi daha görmeden düşledi mi Claudia'yı; yoksa o sorgu odasında resmini görünce mi âşık oldu ona; yoksa enfes bir Paris akşamında onunla karşılaşıp bizi izlemeye ve bir fırsatını kollamaya mı başladı, sonra da işleri öyle bir ayarladı ki Claudia ne olduğunu anlayamadan onu ele geçirdi, bizim Paris'te yakalanmamızı ve benim de Berlin'de yakalanmamı, hatta belki Antoinette'in ölümünü, ondan önce de benim Almanya'daki adamlarımın ölümünü tezgahladı; ya da bütün bunlar son aylarımı geçirdiğim bu zindanın karanlığında kendimi oyalamak için uydurduğum o Şehrazat hikâyelerinden biri sadece. Gerçek şu ki şimdi Bernard Claudia'yı seviyor— onu sevdiği için de seni ve kızını himaye edecek— bu yakınlarda benim idam edildiğim haberi gelince de bir zamanlar karım olan o kadınla evlenecek. Gerçek şu ki, o gece haricinde, bir rüyadan başka bir şeyim olmadı hiç. İnsanlığın, bu dünya üzerinde yaşayan erkeklerin ve kadınların çoğu gibi. Ama şikayet etmemeliyim. En azından seninle konuşabileceğim bir rüya ayrıcalığı tanındı bana, bu rüyada bana cevap vermiyorsun, bu rüyada bana gülümsemeyen dudaklarını fotoğraftaki Victoria'nın dudaklarıyla kıyaslıyorum.

Martin bana fotoğrafı verdiğinde Victoria'nın ağzını kendi ağzıma, gözlerini kendi gözlerime benzetebilseydim ya da çocuğun babası olduğuma dair bir ipucu yakalayabilseydim inan bana seni buraya getirtmezdim. Ama bu zindanın loş ışığında resim benim sorularıma cevap vermiyor— fotoğrafa inceden inceye bakarken Martin'in yanımda bulunması, istemesem de, kızın çıkık yanaklarını, hatta burnunu Martin'e benzetmeme yol açtı.

Tabii zamanla, Victoria gitgide daha fazla Martin'e benzeyecek. Birkaç yıl sonra, aynaya bakabilecek ve kendi yüzünde babasının hatlarını arayabilecek kadar büyüdüğünde orada Martin'in hatlarını görecek, çünkü aradığı o olacak, tayin edilmiş baba figürü, ona hikâye anlatsınlar diye Claudia ve Michel Bernard'ın yanlarına gittiğinde anlatılacak o efsanevi baba. Yoksa Victoria, kendisini içeriden, kendi gözlerinin ardından izleyen Max amcasının gözlerini bir an olsun görmeyi başarabilecek mi? Claudia teyzenin unutulmuş ilk kocası, o doğduktan birkaç ay sonra babasıyla birlikte Almanya'da ölmüş olan Max amca. Sadece Claudia'nın tuvalet masasında değil, senin yatağının başucunda da duracağını umduğum fotoğra-

fımı görecek belki de. O fotoğraf Victoria'yla konuşabilir belki.

Çünkü sen fotoğrafların konuşmayı bildiklerine inanıyorsun.

Ya da on iki yaşına bastığım zaman verdiğin sözü sonunda tuttuğun o gece öyle demiştin, Fransa'daki o gerçekdışı gecede yirmi beş yıldır nasıl gelip içime girmişsen benim de senin içine öyle girmeme izin verdiğin gece, rüyalarımda bana hiç anlatmadığın ve Martin'e de söylemediğin için onun bana aktaramadığı şeyler anlatmıştın hayatına dair. Çantada on çocuğun fotoğrafları vardı ve onları seçemeyeceğim kadar karanlık olmasına rağmen, parmaklarımla tanıyayım diye bana uzatmıştın teker teker— dalgın dalgın saçlarımı okşarken Berlin'e gittiğimizde gelip geri kalan fotoğrafları ve çocukları görmeye davet etmiştin beni, belki de beni geleceğinin bir parçası olarak kabul ettiğini gösteren ilk işaretti bu. O çocukları bir daha asla göremeyeceğini biliyordum elbette, hatta benim bile görebileceğimden şüpheliydim— yapabildiğim tek şey, Susanna, senin onlarla birlikte yaşadığın, Gestaponun tarumar ettiği o evden kaçırabildiğim birkaç fotoğrafı sana göndermek oldu. O gece sana bunlardan, neler olacağından söz etmemiştim. Bana rüyalarımda, hem tam da onların yaşındayken sunduğun sığınağı şimdi de on iki yaşındaki o çocuklara verdiğini mırıldanmayı tercih etmiştim. Bütün öğütlerine rağmen beni kurtaramadığını ve onları da hatta kimseyi de kurtaramayacağını, katillerin dünyasında düş kurmaya cesaret eden o çocukları kimsenin kurtaramayacağını düşündüm ama söylemedim.

Ama o bulanık Fransız gecesinde bütün bunları sezemedin, sonra da bana fotoğraflar hakkındaki teorini anlatmaya koyuldun— bazı fotoğraflar nasıl konuşulacağını biliyordu. Bunu sana küçükken annen anlatmıştı, fotoğrafların sen yanlarına gittiğinde susmalarının şanssızlıktan olduğunu düşünmüşsün yıllar boyu, sen odadan çıkar çıkmaz sırlarını ortaya döktüklerinden eminmişsin. Hain fotoğrafları kandırabilmek için görünmemeye çalışırmışsın, kulağını kapıya dayayıp konuşmalarını dinlemeye çalışırmışsın. Herhalde o sıralarda büyüyünce fotoğrafçı olacağına yemin etmiş olmalısın— ama annen ve diğer büyükler gibi fotoğrafların sırlarını gizlemeyecek, bildiklerini bütün dünyaya yayacaktın, çocukların düşlerinin fotoğraflarını çekmesini sağlayacaktın, böylece düşleri konuşabilecekti.

Artık ne o çocuklar yanında ne de ben, aynı şeyleri kızına da söyleyecek misin? Ona da bazı fotoğrafların konuştuğunu söyleyecek misin? Bir fotoğrafa gizli hayatını ifşa etmesi için sorulacak soruları sabırla öğretecek misin ona?

En önemlisi de Susanna: günün birinde yıllar önce ölmüş olan ve kendisi adına konuşacak fotoğraftan başka kimsesi olmayan o adamın solgun imgesi kızına sadece senin bildiğin hikâyemi anlatmaya başlarsa ne yapacaksın? Eğer senin benim rüyalarıma girmeyi başardığın gibi ben de Victoria'nın rüyalarına girip ona bir iki kelime mırıldanırsam ne yapacaksın? Berlin'deki çocuklarının çektiği fotoğrafların bakışları altında kapıyı kapatıp, ne Claudia teyzeye ne de bir başkasına tek kelime bile etmesin diye yemin mi ettireceksin Victoria'ya— sonra Paris'te bir otel odasına girdiğinde seni kimin aradığını ve nasıl sen doğmazdan önce bile seni tanıdığını anlatacak mısın? Yoksa ona hayal gördüğünü mü söyleyeceksin? Fotoğrafların konuşmadığını, düşlerin yalan söylediğini mi anlatacaksın ona?

Onun için bu gece gelip görmeni istedim beni. Sana hayatımın bu son rüyasında son bir rica da bulunacağım.

Uyanmak üzereyim. Gerçekliğin öte yakasında birinin omzumu dürtüklediğini hissedebiliyorum. Gitmeye başladın bile, gidiyorsun. Benimle konuşmaman önemli değil. Gidebilirsin Susanna, o kızın babası olup olmadığımı söylemeyebilirsin. Bilmeme gerek yok. Gözlerimi açtığımda dostum Martin yanımda olacak. Seninle son kez bağlantı kurduğum bu kirli zeminden kalkmama yardım edecek. Ne bu rüyadan ne de diğerlerinden söz edeceğim ona. Sevdiği ve saydığı insanlar tarafından ihanete uğramış gibi hissedebilir kendini— Paris'teki ilk buluşmamızda insanlığa karşı duyduğu o muhteşem inanç, birinin bizi sattığı, onu sattığı, beni sattığı, inandığımız birinin adlarımızı düşmana verdiğinin kesinliği yüzünden aşınıp duruyordu zaten. Martin'den o son inancı da çekip almak cinayet olur, dünyanın böyle olması gerekmediğini içinden ona sessizce bağıran o inancı. Az sonra yüz yüze geleceğimiz şeye katlanabilmesi için o inanca ihtiyacı var. Ona ihtiyacı var.

Benimse sadece senin bir hareketine ihtiyacım var. Dünyada tutunacak başka dalım yok. Kızın sana geçmişi sorduğunda, onun yaratıldığı geceyi, annesiyle babasının evreni onun için başlattıkları

geceyi anlatacağını gösteren bir şey yap, dolaylı da olsa olur... Küçücük bir şey istiyorum senden: Vedalaşmak için elimi sık, uzaklaşan ve uyanan elimin içindeki elinle, artık kimseye anlatamayacağım o hikâyeyi Victoria'ya anlatacağını söyle, bundan böyle senin sözlerin olmadan varolamayacak o hikâyeyi.

Yoksa hikâyemizin benimle birlikte ölmesine göz mü yumacaksın?

"Bir gün mutlaka olacaktı. Deneyimin getirdiği başdönmesi içinde Tanrı'yı görebilen bir yazar, bir kurban, bir devrimci çıkacaktı. Ama bunun Dorfman kadar yalın ve büyük bir yazar olmasını kimse beklemiyordu." diyor John Berger. *Konfidenz*, bu sözlerin hiçbir abartma içermediğini kanıtlayan müthiş bir roman.

Sevgilisi Martin'in peşinden Paris'e gelen Barbara adında bir kadın, bir otel odasına girdiği anda telefon çalar. Arayan Leon adında, hiç tanımadığı, ama kendisi hakkında her şeyi, hatta hayatının en mahrem yönlerini bile bilen bir adamdır. Barbara'ya Martin'in başının belada olduğunu söyler. Martin oraya aslında gizli bir siyasi direniş örgütüne katılmak için gelmiştir ve Leon da örgütte Martin'den sorumlu olan kişidir. Kısa aralarla tam dokuz saat konuşurlar telefonda. Leon'un Barbara'yla ilgilenmesinin nedeninin sadece siyasi sorumluluk olmadığı anlaşılır. Son derece gerilimli bir tonda Barbara'nın Martin'le ilişkisinden, aldığı mektuplardan, mesleğinden, çocukluklarından, hikâyelerden, erkeklerin zayıflığından, yalan ve ihanetten, siyaset ve direnişten, rüyalardan, aşktan, "kendi acılarına âşık oldukları için kalplerinde başkalarının acılarına yer kalmayan" insanlardan bahsederler. Leon şaşırtıcı bir itirafta bulunduktan sonra kendini çırılçıplak ortaya koyar: Hayatını başkalarının acılarını emmekle geçirmiş bir sünger gibidir. "Varlığının orta yerinde dişiliğin o derin yarasına benzeyen bir şey vardır ve dünyanın acıları buradan içine dolmaktadır." Bu upuzun konuşma, en yoğunlaştığı anlardan birinde beklenmedik bir biçimde kesilir ve başdöndürücü bir olaylar zinciri başlar... Bütün bunlar olurken de bizlere Leon'la Barbara'nın hikâyesini anlatan yazar, durmadan kendisini sorgulamaktadır.

"Katillerin dünyasında düş kurmaya cesaret eden" insanları anlatan hüzünlü ve politik bir roman *Konfidenz*. Yazarın anlatı ustalığına hayretler edilerek, bir solukta okunacak bir başyapıt.

KİTAP!
SKB 788451 USH

AYRINTI • ROMAN
AYRINTI•EDEBİYAT
ISBN 978-975-539-148-8
9 789755 391489

6.00